

Jurnalul Oficial

al Uniunii Europene

C 93

Anul 50

Ediția în limba română

Comunicări și informări

27 aprilie 2007

Numărul informării

Cuprins

Pagina

III Acte pregătitoare

Comitetul Economic și Social European**A 432-a sesiune plenară din 17 și 18 ianuarie 2007**

2007/C 93/01	Avizul Comitetului Economic și Social European privind Propunerea de decizie a Parlamentului European și a Consiliului de stabilire a unui program comunitar de îmbunătățire a funcționării sistemelor fiscale pe piața internă (Fiscalis 2013) COM(2006) 202 final — 2006/0076 (COD)	1
2007/C 93/02	Aviz al Comitetului Economic și Social European privind Impactul și consecințele politicilor structurale asupra coeziunii Uniunii Europene	6
2007/C 93/03	Avizul Comitetului Economic și Social European privind Propunerea de directivă a Consiliului privind asistența reciprocă în materie de recuperare a creanțelor din anumite taxe, drepturi, impozite și alte măsuri COM(2006) 605 final — 2006/0192 (CNS)	15
2007/C 93/04	Aviz al Comitetului Economic și Social European privind propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivelor 89/665/CEE și 92/13/CEE privind îmbunătățirea eficienței procedurilor privind căile de atac față de atribuirea contractelor de achiziții publice COM(2006) 195 final/2 — 2006/0066 (COD)	16
2007/C 93/05	Avizul Comitetului Economic și Social European privind Propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei 92/49/CE a Consiliului și a Directivelor 2002/83/CE, 2004/39/CE, 2005/68/CE și 2006/48/CE ale Parlamentului European și ale Consiliului privind normele de procedură și criteriile de evaluare aplicabile evaluării prudențiale a achizițiilor și creșterii participărilor la capitalul entităților din sectorul financiar COM(2006) 507 final — 2006/0166 (COD)	22
2007/C 93/06	Avizul Comitetului Economic și Social European privind Revizuirea Pieței Unice	25
2007/C 93/07	Avizul Comitetului Economic și Social European privind Propunerea de regulament al Consiliului de instituire, pentru perioada 2007-2013, a unui regim de compensare a costurilor suplimentare apărute la comercializarea anumitor produse pescărești din insulele Azore, Madeira, insulele Canare și departamentele Guyana Franceză și Réunion COM(2006) 740 final — 2006/0247 (CNS)	31

RO

2007/C 93/08	Aviz al Comitetului Economic și Social European privind Egalitatea de șanse pentru persoanele cu handicap	32
2007/C 93/09	Aviz al Comitetului Economic și Social European privind Comunicarea Comisiei adresată Consiliului, Parlamentului European, Comitetului Economic și Social European și Comitetului Regiunilor: Promovarea muncii decente pentru toți: Contribuția UE la aplicarea în lume a Agendei muncii decente COM(2006) 249 final	38
2007/C 93/10	Aviz al Comitetului Economic și Social European privind Propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei 89/391/CEE a Consiliului, a directivelor speciale precum și a Directivelor Consiliului 83/477/CEE, 91/383/CEE, 92/29/CEE și 94/33/CE, în vederea simplificării și raționalizării rapoartelor privind aplicarea în practică COM(2006) 390 final — 2006/0127 (COD)	42
2007/C 93/11	Avizul Comitetului Economic și Social European privind Evaluarea realității societății europene de astăzi	45

III

(Acte pregătitoare)

COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN

A 432-A SESIUNE PLENARĂ DIN 17 ȘI 18 IANUARIE 2007

Avizul Comitetului Economic și Social European privind Propunerea de decizie a Parlamentului European și a Consiliului de stabilire a unui program comunitar de îmbunătățire a funcționării sistemelor fiscale pe piața internă (Fiscalis 2013)

COM(2006) 202 final — 2006/0076 (COD)

(2007/C 93/01)

La 23 iunie 2006, în temeiul articolului 95 din Tratatul de instituire a Comunității Europene, Consiliul a hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la propunerea sus-menționată.

Secțiunea pentru uniunea economică și monetară și coeziune economică și socială, care a fost responsabilă cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 7 decembrie 2006. Raportor a fost dl BURANI.

La a 432-a sesiune plenară, desfășurată la 17 și 18 ianuarie 2007 (ședința din 17 ianuarie 2007), Comitetul Economic și Social European a adoptat următorul aviz cu 153 de voturi pentru, 2 împotriva și 3 abțineri:

1. Concluzii și recomandări

1.1 CESE este în mare măsură de acord cu documentul prezentat de Comisie dar are câteva comentarii de făcut și emite unele rezerve referitor la aspecte care trebuie clarificate.

1.2 În ceea ce privește formarea profesională, comentariile se referă la eficacitatea acțiunilor întreprinse până acum: se pare că organizarea de seminarii la nivel comunitar este prea costisitoare în raport cu rezultatele obținute și se pune întrebarea dacă nu ar fi mai oportună concentrarea eforturilor de formare profesională la nivel național, prin implicarea unor experți formați de către Comisia Europeană. Formarea formatorilor naționali ar trebui să devină astfel elementul-cheie al programului comunitar.

1.3 Aceste rezerve privesc unele aspecte neclare legate de furnizarea de date unor organe publice, altele decât autoritățile fiscale: condițiile și modalitățile de acces la date al respectivelor organe nu au fost clarificate și acest fapt produce o oarecare preocupare, în special privind datele legate de viața privată a persoanelor. Ar trebui clarificate de asemenea și aspectele legate de dreptul de proprietate asupra datelor și de disponibilitatea acestora. Nu se dau precizări nici despre criteriile utilizate pentru determinarea cheltuielilor impuse terților care solicită aceste date.

2. Introducere

2.1 Administrațiile vamale și fiscale dețin un rol-cheie pentru efectuarea controalelor la frontierele externe și pentru protejarea intereselor financiare și de altă natură ale UE. Ca urmare a noilor provocări și a schimbărilor care au loc, este esențial să se aducă îmbunătățiri și să se promoveze dezvoltarea, mai ales în domeniul IT. Această comunicare prezintă un program comunitar pentru îmbunătățirea funcționării sistemelor fiscale pe piața internă (Fiscalis 2013).

2.2 Cheltuielile operaționale care trebuie finanțate de către Comunitate se împart în două categorii principale: acțiuni comune și acțiuni IT. Acțiunile comune includ seminarii, grupuri de proiect, vizite de lucru, controale și formări profesionale multilaterale iar acțiunile IT privesc funcționarea și evoluția sistemelor transeuropene existente și dezvoltarea de noi sisteme. Suma totală care trebuie finanțată din bugetul Comunității este de 156,9 milioane EUR pentru perioada 2008-2013. Programul 2013 are o durată de șase ani și ține cont de perspectivele financiare pentru 2007-2013.

2.3 Preambulul acestui document de evaluare intermediară ⁽¹⁾ a programului 2007 are în special în vedere atât situația statelor candidate, care sunt capabile să beneficieze de măsurile practice luate pentru a permite administrațiilor fiscale din acele state să efectueze întreaga gamă a sarcinilor impuse de legislația comunitară de la data aderării, cât și situația statelor care participă la politicile europene de vecinătate, care vor fi invitate, în anumite condiții, să participe la unele activități din acest program.

2.4 Evaluarea intermediară a confirmat necesitatea de a organiza într-un mod mai structurat utilizarea în comun a informațiilor și schimbul de cunoștințe între administrații și între administrații și Comisia precum și consolidarea cunoștințelor obținute prin participarea la acțiunile acestui program. În consecință, trebuie acordată o atenție deosebită acestor aspecte.

3. Conținutul propunerii de decizie

3.1 După o scurtă prezentare a programului Fiscalis 2013, în care sunt definiți termenii și conținutul acestui program, documentul precizează următoarele **obiective**:

- a) privind taxa pe valoarea adăugată, accizele și impozitele pe venit și pe capital:
 - i) asigurarea unui schimb de informații eficient, eficace și pe scară largă și a unei colaborări administrative;
 - ii) asigurarea faptului că funcționarii publici ating un nivel comun superior de înțelegere a dreptului european și a modului de punere în aplicare a acestuia în statele membre;
 - iii) asigurarea îmbunătățirii continue a procedurilor administrative pentru a ține cont de cerințele administrațiilor și ale contribuabililor prin dezvoltarea și difuzarea bunelor practici administrative;
- b) privind impozitele aplicate primelor de asigurări, îmbunătățirea colaborării între administrații, prin asigurarea unei mai bune aplicări a regulilor existente;
- c) privind statele candidate și potențialele state candidate, pentru satisfacerea cerințelor speciale ale acelor state în domeniul legislației fiscale și a resurselor administrative;
- d) privind țările terțe, în special cele care participă la politica europeană de vecinătate, îmbunătățirea cooperării cu administrațiile fiscale ale acelor țări.

3.2 Pentru realizarea acestor obiective, Comisia stabilește anual un program de lucru. Acest program se bazează pe funcționarea sistemelor de comunicații și de schimb de informații, funcționare pe care Comisia o garantează tuturor statelor participante. Sistemele de comunicații și de schimb de informații vor include diferite rețele și sisteme comune (CCN/CSI, VIES, EMCS etc.). Componentele extracomunitare ale sistemelor de comunicații și de schimb de informații includ bazele de date naționale, care fac parte integrantă din aceste sisteme, conexiunile în rețea între componentele comunitare și extracomunitare și software-

⁽¹⁾ Documentul de lucru al serviciilor Comisiei, Evaluare intermediară a programului Fiscalis 2007, (SEC(2005 1045), disponibil în limbile germană, engleză și franceză.

ul și hardware-ul considerate necesare de fiecare țară participantă pentru a asigura o funcționare adecvată a acelor sisteme în întreaga lor administrație. Țările participante trebuie să asigure funcționarea componentelor extracomunitare și interoperabilitatea acestora cu componentele comunitare. Pe de o parte, Comisia coordonează, în colaborare cu țările participante, aspectele legate de instalarea și funcționarea componentelor comunitare și extracomunitare ale sistemelor și infrastructurii.

3.3 Comisia și țările participante trebuie să organizeze seminarii și grupuri de proiect comune și să asigure difuzarea rezultatelor acestora. Pe de altă parte, țările participante trebuie să organizeze vizite de lucru pentru funcționarii publici ai acestora. Comisia, în colaborare cu țările participante, trebuie să dezvolte utilizarea regulată și structurată în comun a informațiilor rezultate din activitățile programului.

3.4 Sumele necesare pentru punerea în aplicare a programului sunt finanțate în comun de către Comunitate și de către țările participante.

Comunitatea trebuie să finanțeze următoarele cheltuieli:

- a) cheltuielile de achiziție, dezvoltare, instalare, întreținere și funcționare curentă a componentelor comunitare ale sistemelor de comunicații și de schimb de informații [în conformitate cu articolul 6 alineatul (3)];
- b) cheltuielile de deplasare și de ședere ale funcționarilor publici din țările participante atunci când aceștia efectuează controale multilaterale, vizite de lucru, participă la seminarii și grupuri de proiect;
- c) cheltuielile privind organizarea seminarilor, precum și cheltuielile de deplasare și de ședere ale experților și a participanților externi (în conformitate cu articolul 11);
- d) cheltuielile de achiziție, dezvoltare, instalare și întreținere a sistemelor și modulelor de formare profesională, în măsura în care acestea sunt utilizate în comun de către toate țările participante;
- e) cheltuielile privind orice altă activitate menționată la litera f a articolului 1 alineatul (2).

Țările participante trebuie să finanțeze următoarele cheltuieli:

- a) cheltuielile privind dezvoltarea, achiziția, instalarea, întreținerea și funcționarea curentă a componentelor extracomunitare ale sistemelor de comunicații și de schimb de informații [în conformitate cu articolul 6 alineatul (4)];
- b) cheltuielile privind formarea profesională inițială și continuă, inclusiv formarea lingvistică a funcționarilor publici.

3.5 În ceea ce privește monitorizarea, se menționează — fără a se da vreun detaliu — că acest program va fi monitorizat în permanență în comun de către țările participante și de către Comisie. Sunt prevăzute și evaluări intermediare și finale ale programului.

4. Introducere: principiile de bază ale programului

4.1 Documentul prezentat de către Comisie este rezultatul angajamentului luat față de Parlamentul European și Consiliu în conformitate cu dispozițiile articolului 15 alineatul (4) litera (a) din decizia Fiscalis 2003-2007. Pe baza aceluși angajament, Comisia a adoptat comunicarea [COM(2005) 111, 6 aprilie 2005], în care se afirmă că este necesar să se lanseze două programe, Fiscalis 2013 și Customs 2013, ambele având ca scop, în funcție de competențele respective, să continue cele două programe existente Fiscalis 2003-2007 și Customs 2007. Acest document CESE conține comentarii despre programul Fiscalis iar pentru programul Customs există un aviz separat.

4.2 Programul 2013, care se va desfășura pe perioada 2008-2013, nu introduce nimic nou semnificativ față de programul actual. În schimb, obiectivul său este îmbunătățirea eficienței programului actual, obiectiv care se înscrie pe linia relansării Strategiei Lisabona; astfel, acest program trebuie să permită **continuarea și dezvoltarea colaborării între autoritățile fiscale** din statele membre (și din statele care sunt pe punctul de a adera la UE) pentru realizarea obiectivelor prevăzute în programul inițial:

- prin asigurarea punerii în aplicare în comun a legislației fiscale *comunitare*;
- prin protejarea intereselor financiare *naționale și comunitare*;
- funcționarea armonioasă a pieței interne prin combaterea evitării plății impozitelor și a evaziunii fiscale;
- evitarea perturbării concurenței;
- reducerea cheltuielilor privind conformitatea, suportate de către autorități și contribuabili.

4.3 Documentul Comisiei a fost elaborat în urma unor analize aprofundate a situației actuale, bazate, printre altele, pe vizitele efectuate în diferite state membre și în urma contactelor cu autoritățile, experții și contribuabilii. În consecință, programul 2013 a fost creat ca o **prelungire a programului 2007 beneficiind de resurse financiare suplimentare** „pentru a sprijini inițiativele de politici noi, pe de o parte, și pentru a prevedea o creștere limitată a bugetului pentru toate celelalte sub-categorii, pe de altă parte“. CESE este de acord cu această decizie.

4.4 **Așa cum se menționează la punctul 2.2. valoarea totală** a programului 2008-2013 este de 168,47 milioane Euro; **cheltuielile operaționale**, care trebuie finanțate din bugetul UE reprezintă cea mai mare parte din această sumă (156,9 milioane EUR). Acestea din urmă sunt împărțite în două categorii principale: acțiuni comune și acțiuni IT. Acțiunile comune sunt seminariile, grupurile de proiect, vizitele de lucru, controalele multilaterale, formarea profesională și orice alte activități necesare pentru atingerea acestor obiective. Acțiunile IT includ funcționarea și evoluția sistemelor existente transeuropene și dezvoltarea unor sisteme noi.

5. Comentarii generale

5.1 CESE este de acord cu necesitatea continuării programului Fiscalis, pe baza aceluși linii directe ca și cele anterioare, și susține, în consecință, inițiativa Comisiei, nu în ultimul rând deoarece este convins că **unele aspecte vor fi îmbunătățite**, mai ales cele privind eficiența cursurilor de formare comune și utilizarea limbilor străine. În plus, Comisia însăși a subliniat aceste deficiențe într-un document (?) care conține de asemenea sugestii pentru rezolvarea acestora.

5.2 Există două tipuri principale de **formare profesională**: unul la nivel comunitar, finanțat din bugetul UE, și altul la nivel național, finanțat în general de către statul membru respectiv. Termenul „formare profesională“ include formarea în sensul strict al cuvântului (de exemplu, predarea de noțiuni precise cu caracter tehnic, juridic sau administrativ de către specialiști), seminarii (de obicei cu un caracter multidisciplinar și cu participarea funcționarilor publici din mai multe țări), și **schimburi de personal** (persoane individuale sau grupuri).

5.3 În documentul menționat la punctul 3.1 de mai sus, Comisia prezintă un raport detaliat privind rezultatele inițiale ale **programelor de formare profesională**. Imaginea care rezultă este, în mare parte, satisfăcătoare; documentul este suficient de echitabil încât să nu treacă peste diversele **decalaje și deficiențe** și conturează posibilele căi de eliminare sau reducere a problemelor. Având în vedere cele menționate, situația nu putea să fie diferită dacă se ia totul în considerație: complexitatea programului, numărul de state membre participante, diversitatea sistemelor existente, nivelele diferite de experiență și organizare a autorităților naționale, și nu în ultimul rând, numărul mare de limbi utilizate — acesta fiind un obstacol comun tuturor programelor UE, care este deseori subestimat. Problema principală care rămâne este **stabilirea unui nivel comun minim standard de cunoștințe și aptitudini profesionale** care să poată fi evaluat în funcție de parametrii minimi acceptați și aplicați de către toate statele membre.

5.4 Așa cum s-a menționat la punctul 3.5, **Comisia va monitoriza punerea în aplicare corespunzătoare a acestor programe**; CESE consideră că **este importantă în special monitorizarea punerii corecte în aplicare a standardelor comune** și a cunoașterii depline a valorilor comunitare. **Asemenea verificări** sunt esențiale, nu numai pentru a vedea dacă fondurile comunitare au fost utilizate corespunzător în conformitate cu principiile generale ale contabilității finanțelor publice, ci și pentru că trebuie lăsată în sarcina statelor membre stabilirea standardului de formare a funcționarilor lor publici.

5.5 **Având în vedere complexitatea acestui subiect, CESE nu face sugestii, emite doar câteva observații, sperăm obiective**, fără a lua în considerație faptul că acestea sunt, sau nu sunt, corecte din punct de vedere politic.

(?) A se vedea nota de subsol 1.

5.5.1 În primul rând este binecunoscut faptul că nivelul aptitudinilor și experienței profesionale ale funcționarilor publici naționali diferă de la un stat membru altul. În consecință, este extrem de dificilă definirea unui modul comun de formare profesională prin intermediul unor **seminarii** adresat unui număr larg de participanți. Diversitatea lingvistică adaugă o preocupare suplimentară: modul în care se înțelege un mesaj ascultat direct din limba în care se exprimă vorbitorul este diferit de eficiența înțelegerii aceluiași mesaj transmis prin intermediul unui interpret. În plus, mijloacele audiovizuale (diapozitivele, graficele, foliile transparente etc.) nu pot fi vizionate în limbile participanților, iar importanța memorizării vizuale a mesajelor este binecunoscută. În concluzie, se pune întrebarea dacă asemenea seminarii — a căror organizare este costisitoare din punct de vedere al resurselor umane și financiare — nu ar trebui **reduse la minimum** sau amânate până când programul devine mai matur. Economii care ar rezulta astfel, din punct de vedere al resurselor umane și financiare, ar putea să fie folosite pentru **a finanța**, cel puțin parțial, formarea profesională la nivel național în țările relativ dezavantajate, mai ales cele care au aderat recent la UE.

5.5.2 În documentul de evaluare al Comisiei, nu se menționează nicăieri elementul care pare să fie de o importanță fundamentală: **formarea profesională la nivelul UE a formatorilor naționali**. Acest lucru ar trebui să fie **factorul-cheie al întregului sistem**: numai un formator care vorbește limba participanților poate asigura faptul că mesajul este înțeles corespunzător și, mai presus de toate, că *discuțiile*, care reprezintă un element-cheie al formării, sunt eficiente. În special, *doar* un formator național poate adopta o *metodă de predare pentru a explica tranziția de la sistemul național propriu*, pe care trebuie să îl cunoască foarte bine, *la sistemul comunitar*. Selecția persoanelor calificate pentru aceste sarcini trebuie să fie făcută de către autoritățile naționale. Un nivel ridicat de profesionalism și de aptitudini pedagogice ar trebui să fie condiții esențiale, același lucru este valabil și în cazul persoanelor care vor forma formatorii naționali la nivelul UE. În final, experții apreciază că acest tip de formare nu se poate face în cadrul unor seminarii de scurtă durată ci că ar trebui să se facă în cadrul unor cursuri cu o durată de cel puțin două luni.

5.6 Un aspect important și total diferit este acela al **conectării sistemului Fiscalis** — în special partea referitoare la TVA și accize — **la sistemul Customs 2013**. În avizul său privind *Propunerea de decizie a Parlamentului European și a Consiliului pentru punerea în aplicare a unui mediu de lucru fără hârtie pentru vămi și comerț* ⁽³⁾, CESE a atras atenția asupra celui de al doilea considerent din propunerea de decizie a PE și a Consiliului ⁽⁴⁾: „Acțiunea

paneuropeană privind e-guvernarea ... necesită măsuri de îmbunătățire a **eficienței ... pentru a combate fraudă, crima organizată și terorismul**“. Acel aviz a subliniat faptul că existența unei legături structurale între dosarele vămirilor și autorităților de administrare a TVA-ului ar putea să fie folositoare pentru depistarea fraudelor la importul de bunuri din țări terțe, și mai ales pentru depistarea contrafacerii marcajelor de origine.

5.6.1 În programul Fiscalis, legătura structurală dintre dosarele Fiscalis și cele gestionate de alte autorități nu este menționată nicăieri și apare doar în al doilea considerent din propunerea pentru o decizie în pasajul următor „ar trebui să fie posibil să se includă în program și alte sisteme de schimb de informații despre taxări de tipul sistem informatizat de circulație și control al produselor cărora li se aplică accize (EMCS)“, pasaj care se referă în mod evident doar la schimbul de informații între autoritățile fiscale.

5.6.2 În avizul menționat la punctul 5.6. CESE a menționat de asemenea recomandarea PE și a Consiliului ⁽⁵⁾, care stabilește o serie de măsuri „pentru a asigura o colaborare între poliție, vamă și autoritățile judiciare“ astfel încât să se faciliteze punerea în aplicare a **Programului de la Haga** ⁽⁶⁾ privind **securitatea UE**, inclusiv combaterea traficului cu bunuri restricționate sau interzise. Legătura menționată la punctul anterior ar permite, prin intermediul serviciilor vamale, efectuarea de controale, care în prezent nu sunt posibile. Astfel, autoritățile fiscale și-ar putea aduce contribuția în mod indirect la Programul de la Haga. CESE este conștient de faptul că, datorită programelor în curs și procedurilor care sunt deja bine stabilite, nu mai este posibil să se realizeze un proiect de acel tip. CESE recomandă ca **legăturile structurale existente între UE și diferitele baze de date ale statelor membre** să fie incluse în *programele strategice* ale UE, nu doar pentru a asigura securitatea, ci și pentru numeroase alte obiective ale politicilor economice și sociale.

6. Observații specifice

6.1 **Articolul 3: Participarea la program.** Programul este accesibil statelor membre, statelor candidate și statelor „potențial“ candidate, precum și unor țări care participă la politica europeană de vecinătate, cu condiția ca acestea să fi ajuns la un nivel satisfăcător de apropiere a legislațiilor în cauză. Scopul aceluși articol este lăudabil și are ca obiectiv crearea unui „spațiu fiscal“ cât mai extins cu putință. Cu toate acestea, CESE se întreabă dacă proiectul nu este prea ambițios, având în vedere resursele disponibile și dificultățile de punere în aplicare deja întâlnite, dificultăți care s-ar putea amplifica în cazul în care ar crește numărul de participanți.

⁽³⁾ Avizul CESE privind mediul fără hârtie pentru vămi și comerț, JO C 318, 23.12.2006, p. 47, punctul 2.5.

⁽⁴⁾ Propunere de Decizie a Parlamentului European și a Consiliului pentru punerea în aplicare a unui mediu fără hârtie pentru vamă și comerț — (COM(2005) 609 final).

⁽⁵⁾ Comunicarea Comisiei adresată Consiliului și Parlamentului European: Spațiul de libertate, securitate și justiție: Evaluarea programului de la Tampere și liniile directoare viitoare COM (2004) 40 I final.

⁽⁶⁾ Comunicarea Comisiei către Consiliu și Parlamentul European: Programul de la Haga: Zece priorități pentru următorii cinci ani — Un parteneriat pentru reformarea europeană în domeniul libertății, securității și justiției (COM(2005) 184 final).

6.2 **Articolul 6: Sistemele de comunicații și de schimb de informații. Componentele comunitare** ale sistemului se limitează la hardware-ul, software-ul și conectările prin rețea utilizate în comun de către toate țările participante. Orice alte elemente (baze de date, conexiuni în rețea între componentele comunitare și extracomunitare, hardware-ul și software-ul necesare pentru funcționarea sistemelor individuale) sunt considerate ca fiind **componente extracomunitare**.

6.2.1 Clasificarea menționată la punctul anterior pare corespunzătoare; cu toate acestea, există anumite preocupări privind dispozițiile **articolului 6 alineatul (6)** potrivit căruia „Comisia poate permite accesul la sistemele de comunicații și de schimb de informații și altor servicii publice pentru interese fiscale sau nefiscale, cu condiția să fie vărsată în bugetul programului o anumită contribuție financiară”. **Termenul „altor” pare întrucâtva ambiguu: Comisia are obligația de a preciza care administrații publice vor fi autorizate să obțină informațiile, cu ce garanții și verificări. CESE sugerează ca, pentru a elimina orice îndoială, să se menționeze că informațiile pot fi furnizate doar în cadrul programelor de colaborare judiciară și că garanțiile trebuie să fie cele prevăzute de legile în**

vigoare și că trebuie întotdeauna să respecte normele privind protecția vieții private a persoanelor.

6.2.2 CESE consideră că aceste dispoziții trebuie clarificate: la o primă lectură, se pare că nu este de competența Comisiei de a furniza unor părți terțe, oricare ar fi acestea, informațiile care se află în proprietatea certă a fiecărui stat membru, dacă aceste informații sunt conținute în bazele de date ale respectivului stat; pe de altă parte, dacă este vorba de informații care se află în posesia nemijlocită a Comisiei, se pune întrebarea dacă Comisia le poate utiliza în mod liber, fără consimțământul sau informarea statelor membre. Cu alte cuvinte: datele trimise Comisiei sau extrase de aceasta din comunicările primite de la statele membre, devin în mod automat proprietatea Comisiei? **Care sunt criteriile care se aplică pentru a determina cheltuielile impuse părților terțe solicitante, și cui aparțin aceste sume colectate? Și, în orice caz, pot fi transmise datele aflate în posesia Comisiei unor părți terțe fără a informa statele membre respective, înainte sau după transmiterea datelor? CESE consideră că aceste întrebări sunt de o importanță fundamentală și că răspunsul dat de Comisie ar trebui dat astfel încât să clarifice fără echivoc punctul de vedere al acesteia.**

Bruxelles, 17 ianuarie 2007.

Președintele

Comitetului Economic și Social European

Dimitris DIMITRIADIS

Aviz al Comitetului Economic și Social European privind Impactul și consecințele politicilor structurale asupra coeziunii Uniunii Europene

(2007/C 93/02)

La 20 iulie 2006, Parlamentul European, în conformitate cu articolului 262 din Tratatul de instituire a Comunității Europene, a hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la „Impactul și consecințele politicilor structurale asupra coeziunii Uniunii Europene”

Secțiunea pentru uniunea economică și monetară și coeziune economică și socială, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, a adoptat prezentul aviz la data de 7 decembrie 2006 (raportor: dl. DERRUINE).

În a 432-a sesiune plenară, ședința din 17 și 18 ianuarie 2007, Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu 164 de voturi pentru, 2 voturi împotriva și 1 abținere.

1. Concluzii și recomandări

1.1 Prezentul aviz exploratoriu a fost întocmit ca urmare a scrisorii președintelui Parlamentului European din data de 20 iulie 2006, prin care se solicită Comitetului Economic și Social European un aviz cu privire la impactul și consecințele politicilor structurale asupra coeziunii Uniunii Europene.

1.2 CESE atrage atenția asupra faptului că, în conformitate cu spiritul tratatului (articolele 2, 158 și 159), toate politicile europene trebuie să conlucreze pentru realizarea obiectivului de coeziune, care nu poate să se bazeze doar pe politicile structurale. Acest mesaj a fost subliniat și de Consiliul european din martie 2006.

1.3 După părerea CESE, coeziunea nu poate fi înțeleasă doar în termeni de PIB. CESE ar dori să se creeze un „indicator de coeziune mai reprezentativ [care ar include], pe lângă PIB, variabile ca rata ocupării forței de muncă și a șomajului, amploarea protecției sociale, gradul de acces la serviciile de interes general etc.”

1.4 Planurile naționale de reformă din cadrul Strategiei Lisabona, programul comunitar Lisabona, orientările integrate propuse de Comisie și analizele de impact pe care le efectuează aceasta ar trebui să reflecte mai bine măsurile luate pentru întărirea coeziunii, inclusiv în dimensiunea sa teritorială.

1.5 Fondurile structurale și de coeziune au reprezentat o punere în aplicare timpurie a Strategiei Lisabona sub toate aspectele ei: creștere, coeziune, locuri de muncă mai multe și mai bune, exploatarea durabilă a mediului. Acestea au contribuit la întărirea modelului social european.

1.6 Fondurile structurale și de coeziune au avut o influență evidentă, permițând țărilor și regiunilor rămase în urmă din punctul de vedere al ocupării forței de muncă, al creșterii și al infrastructurilor să înceapă procesul de recuperare a decalajelor, printr-un efect de pârghie, instaurând principiul (perfectibil) al parteneriatului pe teren și contribuind la disciplinarea administrațiilor locale și la asigurarea vizibilității UE.

1.7 În același timp, politicile structurale susțin piața internă datorită fluxurilor comerciale și locurilor de muncă generate prin elaborarea și punerea în aplicare de proiecte finanțate prin

fonduri structurale, care, în plus, ar fi fost adesea nerealizabile fără rolul de catalizator al intervenției europene.

1.8 Cu toate acestea, CESE remarcă faptul că acordul istoric care preleva în ceea ce privește dezvoltarea politicilor structurale (instrumente, credite) concomitent cu piața internă și cu uniunea economică și monetară a dispărut în ultimii ani.

1.9 De-a lungul anilor, s-a format o zonă care are forma unui pentagon delimitat de orașele Londra, Hamburg, München, Milano și Paris, care reprezintă 20 % din teritoriul european, 40 % din populație și 50 % din bogăția sa și care a devenit forța motrice pentru celelalte regiuni europene. În urma extinderilor recente și viitoare, este necesar să se promoveze și alte asemenea ansambluri regionale dinamice, care să acopere întreg teritoriul european.

1.10 Acest obiectiv necesită infrastructuri care să interconecteze aceste zone, dar și centrele urbane și periferiile rurale care le alcătuiesc. Or, restricțiile bugetare aprobate în cadrul perspectivelor financiare și al Pactului de stabilitate și creștere împiedică modernizarea acestora.

1.11 Comitetul apreciază că este necesară o reflecție mai profundă asupra criteriilor bugetare definite de Pactul de stabilitate și creștere și a consecințele lor asupra finanțării rețelelor transeuropene, în special în ceea ce privește tronsoanele care lipsesc, în măsura în care proiectele eligibile pentru finanțare europeană necesită o cofinanțare din partea autorităților naționale.

1.12 CESE repetă ideea că fondurile structurale trebuie să fie mai bine administrate și apreciază că ar trebui abandonată practica de a înapoia creditele neutilizate din bugetul european statelor membre pentru a le reduce astfel contribuția.

1.13 CESE își reînnoiește cererea adresată Comisiei ca aceasta să elaboreze (1) propuneri de organizare a modurilor de implicare a actorilor socioprofesionali în elaborarea politicilor structurale, cu caracter obligatoriu pentru statele membre și (2) indicatori privind procesul de consultare în statele membre. Comitetul apreciază că statele membre ar trebui să explice, în orice caz, cum organizează colectarea de informații privind punerea în aplicare a principiului parteneriatului în ceea ce privește comitetele de monitorizare.

1.14 CESE solicită sprijinul Parlamentului European pentru ca mesajul cuprins în acest aviz să fie luat în considerare în mod adecvat atunci când Comisia își va prezenta, în 2008/2009, documentul privind reforma bugetului european, precum și în cursul procesului de reflecție ulterior asupra viitorului Europei și asupra contribuției politicii regionale.

2. Coeziunea în cadrul tratatelor

2.1 Începând cu 1957, Tratatul de la Roma fixa obiectivul ambițios al „reducerii decalajului dintre diferitele regiuni și a rămânerii în urmă a zonelor defavorizate”. Tratatul de la Amsterdam evocă „dezvoltarea echilibrată și durabilă ca unul dintre principiile fundamentale ale Comunității Europene”. Această intenție se regăsește în articolul 158: „În scopul promovării unei dezvoltări armonioase a Comunității în ansamblu, aceasta își dezvoltă și desfășoară acțiunea care conduce la consolidarea coeziunii sale economice și sociale. Comunitatea urmărește, în special, reducerea decalajelor dintre nivelurile de dezvoltare a diferitelor regiuni și a rămânerii în urmă a regiunilor sau insulelor defavorizate, inclusiv a zonelor rurale”.

2.2 Articolul 159 prevede că „statele membre își conduc politicile economice și le coordonează în vederea realizării, în egală măsură, a obiectivelor menționate la articolul 158. Formularea și punerea în aplicare a politicilor și acțiunilor Comunității, precum și realizarea pieței interne țin seama de obiectivele menționate la articolul 158 și participă la realizarea acestora. De asemenea, Comunitatea susține realizarea acestor obiective prin acțiunea pe care o întreprinde prin intermediul fondurilor structurale (Fondul European de Orientare și de Garantare Agricolă, secțiunea «Orientare»; Fondul Social European; Fondul European de Dezvoltare Regională), al Băncii Europene de Investiții și al celorlalte instrumente financiare existente”.

2.3 În acest moment, este important de subliniat faptul că, în spiritul Tratatului, toate politicile trebuie să contribuie la realizarea acestui obiectiv de coeziune care nu se poate baza doar pe politicile structurale. Acest mesaj a fost subliniat și de Consiliul European din martie 2006 ⁽¹⁾.

2.4 Înainte de a continua, este necesar să se precizeze ce se înțelege prin „coeziune”. Acest termen este deseori înțeles în termeni de PIB pe cap de locuitor. Or, în avizul Comitetului privind „Contribuția politicilor comunitare la coeziunea economică și socială” ⁽²⁾, acesta își exprimase deja dorința să se elaboreze un „indicator de coeziune mai reprezentativ [care ar include], pe lângă PIB, variabile ca rata ocupării forței de muncă și a șomajului, amploarea protecției sociale, gradul de acces la serviciile de interes general etc.”.

2.5 Proiectul de Tratat constituțional a adus o inovație, consacrand dimensiunea teritorială a coeziunii. Acest ultim aspect al coeziunii a fost neglijat până în prezent, în ciuda adopțării Schemei de Dezvoltare a Spațiului Comunitar (SDEC), care a permis acumularea unei experiențe prețioase și care ar trebui actualizată sub președinția germană, pentru a ține seama de aderările recente și de cele planificate.

2.6 În consecință și în sensul concluziilor unui Consiliu informal privind coeziunea teritorială ⁽³⁾, dimensiunea teritorială ar trebui inclusă în planurile naționale de revizuire a Strategiei Lisabona, precum și în programul comunitar Lisabona și Comisia ar trebui să țină mai mult seama de aceasta la elaborarea orientărilor integrate și a analizelor de impact, care s-au focalizat până în prezent numai pe criteriul competitivității, în detrimentul celorlalte.

3. Scopul și natura politicilor structurale

3.1 Din momentul elaborării Tratatului de la Roma, în 1957, cei șase membri fondatori au fost conștienți de faptul că integrarea economică va duce în mod inevitabil la restructurări în sectoarele strategice ale oțelului și cărbunului. Din această motiv, s-a creat Fondul Social European (FSE), menit să tempereze efectele mutațiilor industriale prin finanțarea sistemelor de ajutoare la angajare și a acțiunilor de formare.

3.2 În 1975, în urma primului val de aderări a unui grup de state mai sărace decât cele șase state fondatoare, a șocurilor petroliere și a gravei crize economice care a urmat, precum și în urma solicitării explicite a Regatului Unit, unde aveau loc importante restructurări industriale, a fost creat Fondul de Dezvoltare Regională, FEDER. Acest instrument a fost redefinit în 1988 (și perfecționat în 1994), pentru a completa acțiunea FSE și FEOGA- secțiunea Orientare, aducând un sprijin financiar regiunilor mai puțin dezvoltate: investiții productive care au permis crearea sau menținerea unor locuri de muncă durabile, proiecte de infrastructură, ajutoare pentru IMM-uri, transfer de tehnologii, dezvoltarea unor instrumente de finanțare, ajutoare directe pentru investiții, ajutoare pentru serviciile locale.

3.3 Mijlocul anilor 1980 a fost marcat de aderarea unor democrații tinere, care trebuiau consolidate. Liderii politici europeni doreau ca aceste state să ajungă la nivelul de dezvoltare al statelor deja membre și și-au demonstrat solidaritatea financiară dublând creditele alocate fondurilor structurale (precum și fondului FEOGA- secțiunea Orientare, fostul obiectiv 5b). Coeziunea economică și socială a devenit un nou obiectiv al tratatului, iar creditele alocate politicii regionale au fost dublate pentru a facilita convergența acestora. Ideea că recuperarea decalajelor nu trebuie să se facă prin dumping social, ci prin respectarea acquis-ului comunitar și prin aplicarea programelor de dezvoltare regională la care sunt asociați partenerii sociali a fost ideea centrală a viziunii politice. Se recunoaște, de asemenea, faptul că o abordare de tip laissez-faire a pieței nu este suficientă pentru a crea coeziunea dorită de părinții fondatori și că această coeziune trebuie să fie susținută prin intervenții publice care să permită reechilibrarea între regiuni. Începând cu 1988, a intrat în vigoare politica de coeziune. Obiectivul ei este reducerea diferențelor de dezvoltare dintre diferitele regiuni ale UE. Este, de asemenea, menită să compenseze tensiunile și dezechilibrele care iau naștere în urma eforturilor naționale consimțite de conformare la normele uniunii economice și monetare.

⁽¹⁾ Alineatul (70).

⁽²⁾ JO C 10, 14 ianuarie 2004, p. 92.

⁽³⁾ Concluziile președinției, reuniunea ministerială informală privind coeziunea teritorială, 20 și 21 mai 2005 (cf. alineatelor (2.3) și următoarele).

3.4 Rezultă foarte clar din alineatele anterioare că fondurile structurale și de coeziune au reprezentat o punere în aplicare timpurie a Strategiei Lisabona în toate dimensiunile ei: creștere, coeziune, locuri de muncă mai multe și mai bune, exploatarea durabilă a mediului.

3.5 Fondul de coeziune a fost creat în 1994. Destinatarii acestui fond nu mai sunt regiunile, ci statele, spre deosebire de FEDER. Mai exact, acest fond este destinat statelor al căror PIB pe cap de locuitor nu depășește 90 % din media comunitară și finanțează proiecte de infrastructură de mediu și de transport.

3.6 În momentul elaborării, de către Comisia Europeană, a propunerii privind perspectivele financiare 2007-2013, comisarul Barnier a avertizat că, din cauza accentuării disparităților în urma extinderii europene din 2004, creditele alocate politicilor structurale nu pot fi mai mici de 0,45 % din PIB-ul european, pentru a nu periclita coeziunea. În final, bugetul a fost stabilit la 0,37 % din PIB ⁽⁴⁾ ceea ce Comitetul consideră că este inadmisibil. Guvernele nu au dorit să reinnoiască efortul de solidaritate față de noile state membre.

3.7 Această scurtă întoarcere în trecut arată că, până acum câțiva ani, a existat un consens istoric, al cărui scop era dezvoltarea fondurilor structurale (a conținutului și cuantumului lor) ca răspuns la provocările cu care se confrunta Uniunea (intensificarea pieții interne, moneda unică, noile aderări). Trebuie remarcat faptul că acest consens a implicat toate familiile politice care au participat la luarea de decizii în instituțiile europene. Dispariția acestuia ne oferă o nouă perspectivă asupra retoricii pompoase cu privire la importanța „modelului social european”.

4. Impactul fondurilor structurale și de coeziune

4.1 Este dificil de estimat impactul politicilor structurale asupra coeziunii, din cauza unei discontinuități în seriile statistice de date ale Eurostat cu privire la PIB sau la ocuparea forței de muncă la nivelurile NUTS-2 și NUTS-3. Or, există un decalaj care poate fi de câțiva ani sau chiar de peste un deceniu între momentul investiției cofinanțate de UE și cel în care proiectul devine operațional și rentabil. Acest decalaj în timp nu înseamnă însă că fondurile structurale nu au un efect pe termen scurt.

4.2 „Între 1994 și 2001, în statele participante la programele de coeziune, chiar dacă se exclude Irlanda, creșterea PIB-ului pe cap de locuitor a depășit cu 1 % pe an media din Uniune [3 % față de 2 %] și în toate aceste state, cu excepția Greciei, proporția populației de vârstă activă care ocupă un loc de muncă a crescut mult mai rapid decât media. De altfel, în Grecia, ca și în Irlanda, creșterea productivității forței de muncă a depășit dublul mediei în Uniune în cursul acestei perioade și a fost, de asemenea, cu mult mai mare decât media din Portugalia” ⁽⁵⁾.

⁽⁴⁾ „Al patrulea raport de etapă privind coeziunea”, COM(2006) 281, p. 10.

⁽⁵⁾ „Al treilea raport privind coeziunea economică și socială: un nou parteneriat pentru coeziune — convergență, competitivitate, cooperare” (februarie 2004), p. VIII.

4.3 „Se apreciază că, în 1999, PIB-ul a fost superior cu 1,5 % față de nivelul pe care l-ar fi atins în lipsa intervenției în Spania, cu peste 2 % în Grecia, cu aproape 3 % în Irlanda și cu peste 4,5 % în Portugalia. În afară de aceasta, se estimează că PIB-ul noilor landuri germane a crescut cu aproximativ 4 % în urma acestor intervenții” ⁽⁶⁾.

4.4 Ar putea exista tentația de a relativiza impactul real al fondurilor structurale, explicând succesele înregistrate prin conjunctură, prin alegerile politicii naționale, prin alte politici sectoriale europene etc. Cu toate acestea, elementele următoare confirmă ipoteza unei valori adăugate comunitare reale a politicii structurale în ceea ce privește coeziunea și convergența.

— „Fiecare euro cheltuit la nivelul UE în cadrul politicii de coeziune antrenează alte cheltuieli, de o valoare medie de 0,9 euro în regiunile mai puțin dezvoltate (obiectivul 1) și de 3 euro în regiunile în curs de restructurare (obiectivul 2)” ⁽⁷⁾;

— În ceea ce privește fondurile structurale în ansamblu, „datele empirice sugerează că o pătrime din cheltuielile structurale se întorc la restul Uniunii sub forma unei creșteri a importurilor, în special de mașini și de echipamente. Acest «retur» de fonduri este deosebit de mare în cazul Greciei (42 % din cheltuieli) și al Portugaliei (35 %)” ⁽⁸⁾.

4.5 În ciuda acestor indicii privind alinierea treptată a performanțelor socioeconomice ale statelor membre, ideea trebuie nuanțată, căci, la nivelul regiunilor, această tendință este cu mult mai lentă.

4.5.1 „ISD (investițiile străine directe) se orientează de manieră disproporționată spre regiunile relativ dezvoltate ale Uniunii mai curând decât spre părțile sale relativ mai slab dezvoltate. În interiorul statelor, ISD se concentrează în general spre interior și în jurul marilor orașe, în special în jurul capitalelor naționale, foarte puține ajungând în regiunile mai puțin dezvoltate” ⁽⁹⁾.

4.6 Între 2000 și 2004, au fost aprobate aproape 3 600 proiecte mari în cadrul politicii de coeziune. Printre acestea, în aproape 1 600 s-a implicat Banca Europeană de Investiții (BEI). BEI intervine în cinci domenii pentru a susține coeziunea și Strategia Lisabona-Göteborg: coeziunea economică și socială, i2i (inițiativa „inovația 2010”), rețele transeuropene, protecția și îmbunătățirea mediului și susținerea IMM-urilor. Acțiunea sa este eficientă mai ales în proiectele de mare anvergură de care sunt legate riscuri importante (marile infrastructuri, cercetare și dezvoltare etc.). Mecanismul de finanțare de către BEI a programelor inovatoare generează de asemenea un efect de pârghie cu un raport de 1:3 până la 1:6.

⁽⁶⁾ Ibidem, p. XIX.

⁽⁷⁾ „Orientările strategice comunitare 2007-2013”, COM(2005) 299, p. 8.

⁽⁸⁾ „Al treilea raport privind coeziunea economică și socială: un nou parteneriat pentru coeziune — convergență, competitivitate, cooperare” (februarie 2004), p. XIX.

⁽⁹⁾ Ibidem, p. XIV.

4.7 Trebuie subliniat, de asemenea, — și acesta nu este un aspect neglijabil — că politica structurală nu numai că ajută regiunile și țările UE să își exploateze potențialul de dezvoltare investind în capitalul fizic, în capitalul uman și în tehnologii pentru a depăși eventualele dificultăți legate de o puternică integrare economică sau monetară (rată a dobânzii și curs de schimb unice, liberalizare, concurență crescută, precum și restructurările și concedierile care rezultă din acestea), dar susține, în același timp, piața internă prin fluxurile comerciale și locurile de muncă generate prin elaborarea și punerea în aplicare de proiecte finanțate prin fondurile structurale și care, adesea, ar fi fost nerealizabile fără rolul de catalizator al intervenției europene.

4.8 Pe lângă aceste considerații asupra aspectului financiar al politicilor structurale, trebuie menționate și alte efecte ale politicii de coeziune:

- *definierea unui cadru financiar pe o perioadă de șapte ani, care asigură o anumită stabilitate și permite planificarea;*
- *parteneriatul pe teren care se creează în cadrul proiectelor eligibile pentru finanțarea din fondurile structurale, chiar dacă acest parteneriat este perfectibil ⁽¹⁰⁾;*

- *disciplina administrațiilor locale stimulată de administrarea proiectelor finanțate parțial de Uniune;*
- *vizibilitatea Uniunii în fața cetățenilor prin intermediul proiectelor realizate, chiar dacă guvernele „uită” uneori să menționeze originea (cel puțin parțial) europeană a finanțării pentru proiectele realizate.*

5. Un model neadaptat unei Europe în extindere?

5.1 Dacă, în ultimii cincizeci de ani, proiectul european și-a urmat cursul suferind doar adaptări minore, Europa de astăzi nu mai seamănă deloc cu Europa din 1957.

5.2 În cincizeci de ani, peste douăzeci de state și-au manifestat interesul pentru acest proiect — deseori necunoscut și devalorizat de către cei care participă deja la el — și au solicitat să fie incluși în acesta. Astfel, odată cu extinderile succesive, suprafața geografică a UE a crescut de peste trei ori, iar populația sa s-a dublat. Omogenitatea inițială (în termeni de nivel de dezvoltare socioeconomică și de distribuție teritorială) s-a diluat, iar coeziunea socială, economică și teritorială s-a diminuat în urma aderării unor state în general mai puțin bogate.

	anul aderărilor	suprafața teritoriului european		densitatea medie a populației din noile state membre	diferența de PIB pe cap de locuitor exprimat în SPC între grupul țărilor deja membre și cel al noilor state membre (în %)	schimbarea (în %) în urma noile aderări pentru un PIB mediu pe cap de locuitor exprimat în SPC de 100 înaintea aderării
		în mii de km ²	schimbarea în raport cu extinderea precedentă (%)			
UE-6	1957	1 284	—	241,3	—	—
UE-9	1973	1 641	+ 27,7	143,7	17,2	5,72
UE-10	1980	1 773	+ 8,0	84,0	25,0	2,50
UE-12	1986	2 371	+33,7	99,5	37,4	6,23
UE-15	1995	3 243	+36,8	53,8	2,5	0,50
UE-25	2004	4 297	+ 32,5	204,8	49,2	19,68
UE-27	2007	4 646	+ 8,1	80,5	65,5	4,85
UE-29	???	5 486	+ 18,1	87,0	???	???

NB: UE-29 = UE-27 + Turcia + Croația.

Surse:

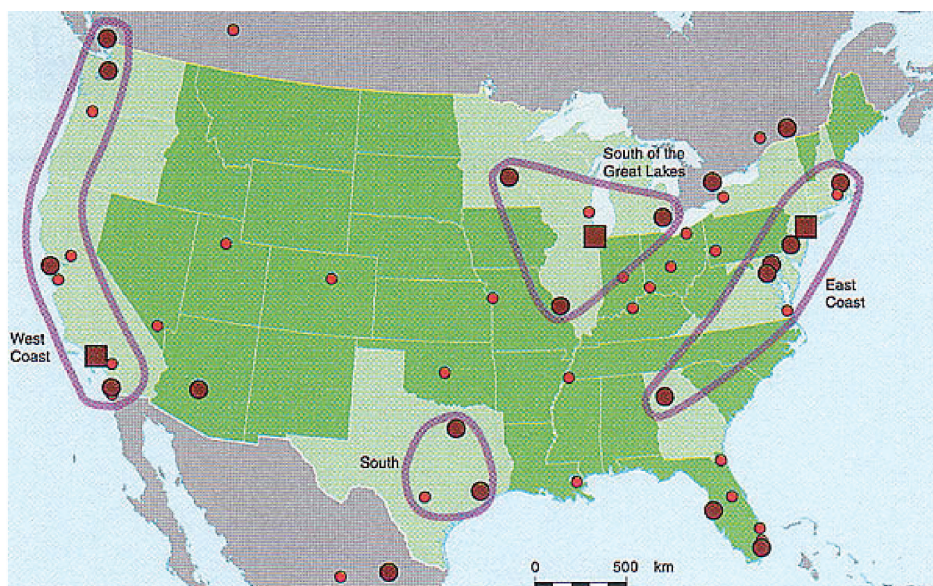
- datele economice: Ameco (pentru PIB pe cap de locuitor exprimat în SPC);
- datele geografice și demografice: United Nations World Population Prospects, 2004;
- calcule proprii.

⁽¹⁰⁾ Avizul CESE privind „Rolul organizațiilor societății civile și al politicii de coeziune”, JO C 309, 16 decembrie 2006, p. 126 și Avizul CESE privind „Orientările strategice ale politicii de coeziune (2007-2013)”, JO C 185, 8 august 2006, p. 52.

5.3 Ca rezultat al mai multor factori și datorită „moștenirii istorice”, a apărut un pentagon de creștere economică cuprinzând Londra, Hamburg, München, Milano și Paris, care s-a impus ca un pol de dezvoltare ce cumulează 20 % din suprafață, concentrează 40 % din populația totală și generează 50 % din bogăția UE-15. Această coloană vertebrală grupează 7/10 din puterea de decizie europeană și orașe ce cuprind peste 85 % din interconexiunile reușite ⁽¹⁾. Este cunoscută sub numele de „pentagon”.

Europa — Pentagonul

Statele Unite — Cele 4 zone de integrare economică

Hărți preluate din *European Spatial Planning*, editată de Andreas Faludi, 2002, disponibilă pe site-ul:

http://www.planum.net/showspace/bookreview-esp_images.htm

⁽¹⁾ G. Baudelle, B. Castagnède, „Le polycentrisme en Europe”, 2002, pp. 160-161.

5.4 În vreme ce puterea economică a țărilor care s-au alăturat Uniunii Europene în 2004 nu depășește 5 % din puterea economică totală a UE, suprafața teritoriului european a crescut cu 33 %. În noul context, „pentagonul” singur nu mai este suficient pentru a „trage după sine” regiunile periferice. *„Concentrarea activității economice în regiunile relativ puternice poate favoriza, pe termen scurt, producția economică din UE. Însă, pe termen lung, acest fenomen riscă să deterioreze potențialul productiv al regiunilor mai puțin dezvoltate economic și să reducă capacitatea lor de a exploata avantajele pe care le dețin. O prea mare concentrare a întreprinderilor și a populației în anumite regiuni este, de asemenea, contrară obiectivului de dezvoltare durabilă. Concentrarea constituie, pentru regiunile în cauză, o sursă de congestie și de aglomerare potențiale, de puternice presiuni asupra mediului înconjurător, iar, pentru alte regiuni, o sursă de declin și de depopulare”* ⁽¹²⁾. După modelul oferit de Statele Unite, unde s-au creat mai multe poluri de dezvoltare, este necesar, astăzi, să se promoveze crearea mai multor astfel de zone, răspândite uniform pe întregul teritoriu european, adoptându-se astfel ceea ce specialiștii numesc „policentrism”.

5.5 De altfel, progresul tehnologic, globalizarea și mobilitatea au dat naștere, în întreaga Europă, unui număr în creștere de orașe-regiuni și de zone metropolitane situate în afara pentagonului clasic și care sunt analoage acestuia: câteva astfel de exemple sunt Copenhaga-Malmö, Dublin, Madrid, Viena-Bratislava sau Katowice. Această schimbare a peisajului european favorizează, de asemenea, apariția de noi ambiții și competiții între regiuni, care vor contribui, se speră, la a influența treptat punctele de vedere și politicile Uniunii Europene ⁽¹³⁾.

5.6 Chiar dacă amenajarea teritoriului nu este de competența UE și chiar dacă principiul subsidiarității este prevalent, nu se poate nega faptul că administrarea teritoriului european constituie o responsabilitate comună. Pornind de la acest principiu, UE-15 și Comisia au elaborat o Schemă de Dezvoltare a Spațiului Comunitar (SDEC) adoptată de Consiliul de miniștri din 11 mai 1999 de la Potsdam și urmată, în același an, de un program adoptat la Tampere și care cuprinde douăsprezece măsuri ⁽¹⁴⁾.

5.7 În sensul articolului 159, SDEC are menirea de a ameliora coordonarea politicilor comunitare care au un impact semnificativ asupra teritoriului, cum sunt politicile regionale sau anumite politici sectoriale (agricultură, transporturi etc.).

5.8 Prezentul aviz nu este cadrul adecvat pentru a identifica domeniile în care legăturile dintre orașe, dintre centru și periferie etc., ar trebui întărite. Cu toate acestea,

⁽¹²⁾ DATAR, „Schema de Dezvoltare a Spațiului Comunitar”, 2002 (traducere neoficială).

⁽¹³⁾ A se vedea de asemenea avizul adoptată de CESE în iulie 2004 privind „Zonele metropolitane: implicațiile socioeconomice pentru viitorul Europei” (JO C 302, 7 decembrie 2004, p. 101).

⁽¹⁴⁾ Dintre care trebuie subliniat faptul că unele — și nu cele mai puțin importante — nu au fost niciodată puse în aplicare, așa cum este cazul studiilor de impact teritorial, iar altele nu au fost suficient încurajate, cum este cazul susținerii cooperării transfrontaliere, transnaționale și interregionale (*Interreg*, pentru care creditele bugetare au fost reduse când s-a încheiat acordul asupra perspectivelor financiare). Din fericire, anumite măsuri, cum este crearea Observatorului în rețea a Amenajării Teritoriului European (ROATE), au fost puse în practică, chiar dacă aceste lucrări rămân subestimate.

Comitetului îi revine obligația de a insista asupra importanței abordării cu seriozitate a acestei tematici, pentru a împiedica anemiarea și fragmentarea Europei.

6. Cheia succesului: infrastructuri moderne care să străbată întreaga Europă ⁽¹⁵⁾

6.1 Desigur, o astfel de organizare policentrică a spațiului european (apariția de mari poli regionali care stimulează zonele din jur, întărirea legăturii dintre zonele rurale și cele urbane), care ar garanta o coeziune reînnoită și mai puternică, nu este posibilă decât după ameliorarea infrastructurilor de transport, energie, telecomunicații etc.

6.2 Întârzierile acumulate în realizarea celor paisprezece proiecte prioritare identificate la Essen (1994), în special în ceea ce privește tronsoanele transfrontaliere, și reducerea drastică a rubricii „rețele transeuropene” în perspectivele financiare 2007-2013 ⁽¹⁶⁾ sunt de rău augur pentru asigurarea unei dezvoltări durabile a Uniunii Europene și a coeziunii teritoriale.

6.3 Cu toate acestea, nu poate fi pusă la îndoială eficiența fondurilor structurale în îmbunătățirea infrastructurilor din țările participante la programele de coeziune și din regiunile defavorizate și conectarea lor la celelalte infrastructuri pentru a permite acestor țări și regiuni să profite de posibilitățile oferite de piața internă.

6.3.1 În cele patru țări participante la programele de coeziune, densitatea rețelei rutiere a trecut de la un nivel cu 20 % inferior față de media din UE-15, în 1991, la un nivel cu 10 % superior față de media UE-15, în 2001. S-au înregistrat progrese (dar de amploare mai redusă) și în alte regiuni din obiectivul 1.

6.3.2 În ultimul deceniu, a avut loc în UE o modernizare a rețelei feroviare, dar procentajul de electrificare a liniilor și de trecere la linii duble a fost aproximativ același în regiunile mai puțin dezvoltate și în celelalte regiuni din UE, astfel încât diferența dintre regiuni rămâne semnificativă.

6.4 Pe de altă parte, pentru a consolida extinderile europene din 2004 și din 2007, este necesar să se asigure resurse suficiente pentru infrastructurile care leagă vechile și noile state membre, și aceasta din patru motive:

— chiar dacă BEI, Banca Mondială și BERD (Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare) au acordat împrumuturi de 21 miliarde pentru alinierea infrastructurilor la normele

⁽¹⁵⁾ Dintr-o dorință de simplificare, se comite un abuz de exprimare incluzându-se fondurile de coeziune în fondurile structurale.

⁽¹⁶⁾ Cele 20 miliarde de euro propuse de Comisie au fost reduse la aproximativ 8 miliarde, în vreme ce costurile totale pentru realizarea celor 30 de axe prioritare până în 2020 au fost estimate în 2004 la 225 miliarde de euro.

din UE-15 între 1990 și 2001, sunt necesare în continuare investiții importate în infrastructurile de comunicare (drumuri și căi ferate). Aceste investiții au fost estimate la 90 de miliarde de euro (la prețurile din 1999) ⁽¹⁷⁾;

- în noile state membre, are loc o creștere economică mai viguroasă decât în majoritatea celor vechi și, datorită intensificării schimburilor comerciale, creșterea lor economică o alimentează pe aceea, mai lentă, a vechilor state membre;
- în schimb, un acces mai bun la piața internă va avea efecte pozitive asupra noilor state membre;
- *„în regiunile și țările mai puțin dezvoltate (mai ales în noile state membre), legăturile internaționale și interregionale pot, pe termen lung, să ducă la randamente mai ridicate, din punctul de vedere al competitivității întreprinderilor, și să faciliteze, în același timp, mobilitatea forței de muncă”* ⁽¹⁸⁾.

6.5 Reorganizarea și alinierea la normele europene a acestor infrastructuri este un obiectiv important, în special în noile state membre, pe de-o parte pentru că, în perioada de existență a COMECON-ului, infrastructurile acestora convergeau spre Moscova, iar între 1993 și 2003, schimburile comerciale cu UE-15 s-au triplat, devenind majoritare, și, pe de altă parte, pentru că nivelul infrastructurilor lor este inferior celui din UE-15.

6.6 Se înțelege de la sine faptul că, pe plan energetic ⁽¹⁹⁾, este necesar să se remedieze *„insuficiența investițiilor ținând seama de creșterea cererii și a distanțelor de transport. Interconectarea rețelelor electrice și de gaz din Europa a progresat, dar subzistă importante strangulări structurale între statele membre”*. Observatorul european al piețelor de energie, care va fi creat în 2007, va putea furniza indicații importante și orientări pentru viitor.

6.6.1 Pentru a face referire doar la sectorul electricității, *„perioada de supra-capacitate se încheie și vor fi necesare investiții pentru a crește capacitățile de producție de la 600 la 750 GW până în 2030, pentru a face față creșterii consumului de electricitate, precum și pentru a înlocui infrastructurile care se învechesc. O parte din investițiile necesare pentru capacități suplimentare, în special pentru a face față în momentele de consum maxim, ar putea fi evitate dacă s-ar realiza interconectarea completă a rețelelor”*.

6.7 În general, modernizarea infrastructurilor reprezintă o provocare din perspectiva protecției mediului. În acest sens,

⁽¹⁷⁾ Investițiile necesare pentru a finaliza RTE -T vor reprezenta, în anii următori, aproximativ 1,5 % din PIB-ul prevăzut al regiunii. Nivelurile actuale de investiții, de 2 până la 3 miliarde de euro pe an, vor trebui să ajungă la 10 miliarde de euro în perioada 2005-2010 pentru a face față presiunii cererii și a permite furnizarea de servicii în UE corespunzătoare creșterii economice. Pe termen lung, Comisia a estimat la 258 de miliarde de euro suma necesară pentru a aduce rețelele de transport la un nivel de calitate acceptabil. (BEL, „Perspectivele de dezvoltare a RTE”, 2001).

⁽¹⁸⁾ „O politică de coeziune pentru susținerea creșterii și a ocupării forței de muncă: orientări strategice comunitare 2007-2013”, COM (2005) 299, p. 15.

⁽¹⁹⁾ Avizul CESE privind „Aprovizionarea cu energie a UE — Strategie de optimizare” (aviz exploratoriu), JO C 318, 23.12.2006, p. 185.

CESE reamintește că, din punctul său de vedere, criteriile de eligibilitate a proiectelor pentru fondurile structurale, precum și evaluarea lor ex post ar trebui să includă criteriile dezvoltării durabile sub toate aspectele sale. CESE reamintește ⁽²⁰⁾, de asemenea, sprijinul său pentru crearea de „comunități durabile” bazate pe principiul durabilității (acordul de la Bristol ⁽²¹⁾).

6.8 Constrângerea bugetară impusă de Pactul de stabilitate și de creștere, precum și eforturile continue necesare pentru a participa la UEM complică realizarea acestor investiții, majoritatea fondurilor provenind de la guvernele naționale și o mai mică parte din fondurile structurale sau de la BEL.

6.9 Cu toate că 78 % din populația europeană locuiește astăzi în orașe sau aglomerații urbane, nu trebuie uitate necesitățile specifice zonelor rurale și trebuie evitată rămânerea în urmă a acestora.

6.10 UE susține aceste zone prin programe ad hoc. UE a consacrat dezvoltării rurale peste 60 de miliarde de euro între 2000 și 2006. Cu toate acestea, utilizarea acestor fonduri este departe de a fi optimă, așa cum a remarcat Curtea de Conturi ⁽²²⁾. Aceasta a evidențiat faptul că programele nu țin suficient de mult seama de caracteristicile zonei geografice beneficiare. Curtea de Conturi a subliniat, de asemenea, lacunele în ceea ce privește selecția și definirea scopurilor proiectelor, precum și evaluarea necorespunzătoare a rezultatelor acestora.

7. Întărirea legăturilor dintre centrele urbane și zonele rurale

7.1 Zonele periferice suferă cel mai mult din cauza îmbătrânirii populației, din cauza faptului că distanța față de centrele de activitate îi determină pe tineri și pe muncitorii calificați să se stabilească în orașe. Acest exod rural riscă să accelereze declinul acelor teritorii. De altfel, marile orașe, în care se concentrează majoritatea forței de muncă, se confruntă cu dificultăți specifice și cu disparități în chiar interiorul lor, între cartiere sau între categoriile sociale. *„În aproape toate orașele în care există o rată a șomajului mai mare sau egală cu 10 % există anumite zone în care această rată este cel puțin dublă față de rata medie al orașului”* ⁽²³⁾. Comisia identifică, pe bună dreptate, patru dimensiuni cărora trebuie să li se acorde o atenție deosebită: transporturile, accesibilitatea și mobilitatea; accesul la servicii și echipamente; mediul natural și fizic; sectorul cultural ⁽²⁴⁾.

⁽²⁰⁾ Avizul CESE privind „Strategie tematică pentru mediul urban”, JO C 318, 23.12.2006, p. 86.

⁽²¹⁾ Acordul de la Bristol, decembrie 2005 (www.odpm.gov.uk cod prod. 05 EUPMI 03584). Acordul de la Bristol definește opt caracteristici fundamentale ale comunității durabile: 1) activă, inclusivă și sigură; 2) bună guvernanță; 3) bune legături; 4) bune infrastructuri de servicii; 5) sensibilă la problemele de mediu; 6) atractivă; 7) bine proiectată și bine construită; 8) primitoare pentru toți cetățenii.

⁽²²⁾ A se vedea comunicatul de presă ECA/06/20.

⁽²³⁾ COM(2006) 385 final, p. 11.

⁽²⁴⁾ Comisia Europeană, „Politica de coeziune și orașele: contribuția orașelor și a aglomerațiilor la creștere și la ocuparea forței de muncă în cadrul regiunilor”, COM(2006) 385 final.

7.2 Comitetul profită de prezenta ocazie pentru a reaminti rolul esențial pe care îl au serviciile de interes general și, în special, serviciile sociale de interes general în garantarea coeziunii economice, sociale, teritoriale și între generații. CESE își repetă solicitarea de a se elabora o directivă-cadru de organizare a acestor servicii, complementară directivelor sectoriale ⁽²⁵⁾.

8. Participarea indispensabilă a societății civile pentru asigurarea susținerii proiectelor elaborate

8.1 Deși Comisia recunoaște necesitatea de a asocia actorii socioprofesionali la politicile structurale, subliniind că implicarea acestora determină în mod decisiv mai buna susținere a politicilor pe teren, CESE regretă că Comisia nu prezintă propuneri de norme de punere în aplicare, cu caracter obligatoriu pentru statele membre.

8.2 Comitetul dorește ca, pe viitor, să fie elaborați indicatori privind procesul de consultare cu privire la documentelor de strategie și de planificare elaborate de statele membre.

8.3 Comitetul apreciază că statele membre ar trebui să explice cum organizează colectarea de informații privind punerea în aplicare a principiului parteneriatului în ceea ce privește comitetele de monitorizare.

8.4 Comitetul este convins că statele membre, precum și autoritățile regionale, ar trebui să exploateze într-o mai mare măsură potențialul pe care îl au organizațiile societății civile și să le asocieze la elaborarea unor planuri de promovare; statele membre ar trebui, de asemenea, să susțină inițiativele care provin din societate, furnizând, în acest scop, mijloace financiare adecvate, disponibile pentru acțiunile de promovare și de informare cu privire la fondurile structurale.

8.5 Ar fi de asemenea necesar să se promoveze, în cadrul programelor transfrontaliere sau interregionale, consultări comune și parteneriate socioprofesionale transfrontaliere sau interregionale.

9. Viitoare finanțări inovatoare

9.1 Date fiind, pe de o parte, provocările cărora trebuie să le facă față o Uniune Europeană cu mai mulți membri, cu frontiere externe îndepărtate și mai eterogenă în ceea ce privește caracteristicile și performanțele regiunilor sale și, pe de altă parte,

⁽²⁵⁾ A se vedea avizul CESE privind „Serviciile pe piața internă”, JO C 221, 8 septembrie 2005, p. 113, precum și avizul privind „Viitorul serviciilor de interes general”, JO C 309, 16 decembrie 2006, p. 135, cu precizări mai ample în avizul în curs de elaborare privind „Serviciile sociale de interes general în Uniunea Europeană”.

insuficiența evidentă a bugetului, pentru care nu există nici o justificare, și influența crescândă a globalizării, este necesar să se creeze mecanisme mai eficiente și mai moderne de finanțare a modelului nostru economic și social, pentru a se a reda încrederea cetățenilor europeni (întreprinzători, muncitori, șomeri etc.) în capacitatea Uniunii de a fi din nou stăpână pe propriul destin. În acest sens, inițiativele recente JASPERS, JESSICA și JEREMIE reprezintă un pas în direcția cea bună.

9.2 Fondurile structurale sunt limitate, la ora actuală, la acordarea de subvenții. Într-un aviz precedent ⁽²⁶⁾, Comitetul a sugerat că este necesar să se modifice modul de administrare a acestora, pentru a le multiplica efectul cu sprijinul Fondului European de Investiții și al BEI. CESE propunea convertirea acestor subvenții în produse financiare, pentru crearea unui efect de pârgie: de exemplu, un euro provizionat pentru garantarea unui împrumut cu capital de risc ar permite finanțarea a cinci — zece euro investiți într-un IMM. Avantajele acestui sistem sunt triple:

- s-ar încuraja o împărțire între public și privat a finanțării investițiilor considerate riscante de către partenerii financiari tradiționali;
- s-ar responsabiliza mai mult beneficiarii decât în cazul subvențiilor nerambursabile;
- ar crește numărul lor, cu toate că bugetul ar rămâne limitat.

9.3 Ar fi interesantă, de asemenea, studierea posibilității de a folosi creditele neutilizate din bugetul european, deja destul de redus, în loc de a le returna statelor membre. Aceste credite nu reprezintă decât un procentaj foarte mic din bugetul anual. Cu toate acestea, procedând astfel, s-ar fi putut alocă, în prima perioadă intermediară a programului Lisabona, aproape 45 de miliarde suplimentare unor proiecte de interes comun.

Excedentele bugetului UE (în milioane de euro)	
2000	11 613
2001	15 003
2002	7 413
2003	5 470
2004	2 737
2005	2 410
Total 2000-2005	44 646

Notă: excedentele includ creditele neutilizate din buget (inclusiv rezervele speciale) și, de asemenea, încasările suplimentare.

Sursă: Comisia europeană, IP/06/494.

⁽²⁶⁾ Avizul CESE privind „Orientările strategice ale politicii de coeziune (2007-2013)”, JO C 185, 8 august 2006.

9.3.1 Este evident, din alineatele precedente, că fie și numai o parte din aceste credite ar putea accelera realizarea tronsoanelor lipsă, adevărat călcâi al lui Ahile a rețelilor transeuropene, ceea ce ar permite mai buna conectare a țărilor între ele, eliminându-se astfel strangulările, accelerându-se integrarea europeană și promovându-se mai mult intermodalitatea.

9.3.2 O altă parte ar putea fi atribuită bugetului Fondului European de Adaptare la Globalizare (FEAG). Acest instrument, care nu are buget propriu, este menit să îi ajute pe lucrătorii concediați „victime ale globalizării” și să completeze acțiunea fondurilor structurale. Spre deosebire de acestea, care necesită lungi perioade de programare pentru proiecte care, cel mai adesea, sunt de lungă durată, FEAG este un instrument pe termen scurt. Cu toate că a fost aprobat de Consiliu, acesta a redus la jumătate bugetul inițial propus de Comisie (FEAG

primește 500 de milioane de euro). În această situație, este greu de crezut în eficiența acestui fond, pe care mulți îl descriu ca pe un „instrument de marketing”. În paralel, este necesar să se revizuiască criteriile de eligibilitate, în sensul scăderii numărului de lucrători concediați prevăzut pentru declanșarea intervenției fondului: urmând modelul american al Programului de Asistență pentru Adaptarea Comerțului (Trade Adjustment Assistance Programme) din 1962, inițiatorii săi au pierdut din vedere faptul că, spre deosebire de economia Statelor Unite, care se bazează pe marile întreprinderi, cea a UE se bazează pe IMM-uri ⁽²⁷⁾.

9.3.3 Această revizuire este cu atât mai importantă cu cât o mai bună integrare a regiunilor din spațiul european riscă să accentueze concurența dintre acestea și să dea naștere la restructurări și, în consecință, la reducerea numărului de locuri de muncă, ceea ce i-ar putea da omului de rând impresia că Europa creează șomaj.

Bruxelles, 18 ianuarie 2007.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Dimitris DIMITRIADIS

⁽²⁷⁾ Cele mai mari 100 întreprinderi generează 74 % din PIB în Statele Unite și doar 34 % în Europa. În economia de piață ne-financiară, IMM-urile (mai puțin de 250 de lucrători) reprezintă 99,8 % dintre întreprinderi (91,5 % sunt microîntreprinderi, care angajează mai puțin de 9 persoane!) și 67,1 % din totalul forței de muncă.

Avizul Comitetului Economic și Social European privind Propunerea de directivă a Consiliului privind asistența reciprocă în materie de recuperare a creanțelor din anumite taxe, drepturi, impozite și alte măsuri

COM(2006) 605 final — 2006/0192 (CNS)

(2007/C 93/03)

La 10 noiembrie 2006 Consiliul, în conformitate cu dispozițiile articolului 262 din Tratatul de instituire a Comunității Europene, a hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la propunerea sus-menționată.

Secțiunea pentru uniunea economică și monetară și coeziune economică și socială, care a fost însărcinată cu pregătirea activității Comitetului pe această temă, a adoptat avizul la 7 decembrie 2006. Raportor a fost dl BURANI.

În a 432-a sesiune plenară, ședința din 17 ianuarie 2007, Comitetul Economic și Social a adoptat următorul aviz cu 156 voturi pentru, 0 voturi împotriva și 4 abțineri.

1. În conformitate cu decizia adoptată de Consiliu la 1 aprilie 1987 privind claritatea formulării legislației comunitare ⁽¹⁾, Comisia a prezentat o propunere de codificare a directivei în discuție.

2. Cele mai multe din cele 26 de articole ale acestei propuneri sunt rezultatul adaptării textului original din 1976 la numeroasele modificări introduse prin norme succesive; aceasta a reprezentat o muncă dificilă și obositoare, care a presupus utilizarea de resurse adecvate.

3. Verificarea de către CESE a corespondenței exacte a operațiunilor efectuate de Comisie ar însemna refacerea muncii complexe deja întreprinse, dar într-un termen scurt și fără resursele necesare, ceea ce este, în mod evident, o sarcină imposibilă. Pe de altă parte, profesionalismul recunoscut al Comisiei constituie o garanție a faptului că, în acest caz, precum și în cele precedente, rezultatul codificării va fi impecabil.

4. Având în vedere cele de mai sus, CESE își exprimă acordul cu textul propunerii.

Bruxelles, 17 ianuarie 2007.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁾ COM(87) 868 PV.

Aviz al Comitetului Economic și Social European privind propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivelor 89/665/CEE și 92/13/CEE privind îmbunătățirea eficienței procedurilor privind căile de atac față de atribuirea contractelor de achiziții publice

COM(2006) 195 final/2 — 2006/0066 (COD)

(2007/C 93/04)

La 29 iunie 2006, în temeiul articolului 95 din Tratatul de instituire a Comunității Europene, Consiliul a hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la propunerea sus-menționată.

Secțiunea pentru piața unică, producție și consum, care a răspuns de pregătirea lucrărilor Comitetului în acest domeniu, și-a adoptat avizul la 14 noiembrie 2006. Raportor a fost dl van Iersel.

La a 432-a sesiune plenară ținută la 17 și 18 ianuarie 2007 (ședința din 18 ianuarie), Comitetul Economic și Social European a adoptat următorul aviz cu 140 voturi pentru, 14 voturi împotriva și 10 abțineri.

Cuprins

1. Introducere
2. Consultări și cuprins
3. Comentarii generale
4. Chestiuni specifice
 - 4.1. Redactare
 - 4.2. Termene suspensive
 - 4.3. Anularea contractelor
 - 4.4. Atestarea
 - 4.5. Concilierea și soluționarea litigiilor
 - 4.6. Termene suspensive
5. Taxe
6. Glosar

1. Introducere

1.1 În 1991 și 1993 au intrat în vigoare două directive privind punerea în aplicare a căilor de atac pentru directiva clasică și directiva privind utilitățile publice. Obiectivul acestora era să îmbunătățească aplicarea directivelor clasice⁽¹⁾ și să prevadă căile de atac care le lipseau acestora.

1.2 Întrucât obiectivul directivelor privind achizițiile publice este crearea unui mediu deschis, echitabil și transparent astfel încât societățile comerciale din UE să concureze pe baze egale, aceste directive privind căile de atac prevăd procedurile pe care trebuie să le urmeze societățile comerciale care doresc să conteste licitațiile și atribuirea contractelor de achiziții publice de care sunt interesate.

1.3 Directivele privind căile de atac au două obiective aflate în strânsă legătură:

- să prevadă mijloacele de constrângere a autorităților de atribuire a contractelor, pentru ca acestea să se conformeze directivelor, și
- să prevadă mijloacele prin care un ofertant care consideră că o autoritate de atribuire a contractelor a încălcat dispozițiile directivelor să poată lua măsurile necesare pentru a-și proteja interesele.

(1) A se vedea nota de subsol nr. 9 din glosar.

1.4 Orice acțiune întreprinsă de un ofertant nemulțumit de o autoritate de atribuire a contractelor trebuie inițiată în fața instanțelor naționale sau a altor organe similare înființate în statul membru respectiv; Comisia ia măsuri numai împotriva unui stat membru, nu împotriva unei autorități de atribuire a contractelor și aceasta numai atunci când există probe care să ateste că un stat membru nu reglementează corect atribuirea contractelor de achiziții publice.

1.5 Merită menționat faptul că deja din 1999 Curtea de Justiție s-a pronunțat că dispozițiile ambelor directive privind căile de atac ar trebui să întărească mecanismele existente pentru asigurarea aplicării eficiente a directivelor privind achizițiile publice, în special într-un stadiu în care încălcările încă mai pot fi corectate⁽²⁾.

1.6 Directivele eficiente în materie de căi de atac fac parte integrantă din legislația în materia achizițiilor publice, iar amendamentele prevăzute de noua directivă ar trebui să asigure o funcționare mai eficientă a directivelor din domeniu.

1.7 În iunie 2006 Comisia a propus noua directivă, care modifică directivele privind căile de atac menționate mai sus și care, se speră, le va îmbunătăți și le va face mai eficiente.

1.8 Principalele propuneri din noua directivă sunt introducerea unui termen suspensiv de 10 zile între adoptarea deciziei de atribuire a unui contract și finalizarea atribuirii acestuia, astfel încât orice persoană care se consideră lezată să poată formula o contestație, precum și anularea procedurilor de atestare și conciliere.

2. Consultări și cuprins

2.1 În martie 2003 Comisia a început consultări cu privire la valabilitatea directivelor privind căile de atac. S-au realizat două chestionare. Statele membre au fost consultate în cadrul Comitetului consultativ pentru achizițiile publice. În plus față de aceste consultări, s-au efectuat anchete printre autoritățile de atribuire a contractelor și prin intermediul unui chestionar pe Internet (*Interactive Policy Making*) la care au răspuns avocați, asociații profesionale, ONG-uri și întreprinderi.

(2) Raportul de evaluare a impactului — Căi de atac în materia achizițiilor publice, SEC (2006) 557 din 4 mai 2006, pag. 5: hotărârea Alcatel, cauza C-81/98, consid. 33.

2.2 Noua directivă se bazează pe o evaluare de impact aprofundată. Această evaluare menționează două probleme principale: lipsa căilor de atac eficiente împotriva practicii nelegale de atribuire directă a contractelor publice și „cursa de obținere a semnăturilor“ pentru contractele publice de către autoritățile de atribuire a contractelor, ceea ce îi privează, de fapt, pe operatorii economici de posibilitatea de a pune în aplicare în mod eficient căile de atac înaintea începerii derulării contractului ⁽³⁾.

2.3 Evaluarea de impact cuprinde câteva analize excelente ale punctelor de vedere ale părților interesate. Însăși evaluarea de impact este un exemplu de modalitate deschisă și transparentă de comunicare într-un domeniu foarte complex.

2.4 Este interesant de observat că rezultatul evaluării arată existența unor diferențe semnificative între modurile în care statele membre soluționează contestațiile, fapt ce poate crea confuzie în rândul ofertanților:

- autoritățile de atribuire a contractelor — printre care în special autoritățile regionale și locale — au manifestat reticență în a răspunde la chestionare;
- operatorii economici individuali încă nu erau obișnuiți să participe la evaluarea procedurilor din acest domeniu;
- reacțiile cabinetelor de avocatură, ale asociațiilor profesionale și ONG-urilor au fost numeroase.

2.5 Concluzia generală printre subiecții chestionarului este aceea că atribuirea nelegală a contractelor de achiziții publice trebuie combătută, iar concurența, în special transfrontalieră, trebuie promovată.

2.6 În general, mediul de afaceri este reticent în a contesta autoritățile de atribuire a contractelor. În același timp experiența arată că unele state membre sunt încă destul de ezitante în adoptarea unei legislații care să promoveze transparența și deschiderea piețelor. Acest fapt dovedește încă o dată necesitatea luării unor măsuri la nivel comunitar. Cu toate acestea, unele state membre au făcut eforturi considerabile pentru a pune în aplicare aceste directive.

2.7 Amendamentele propuse prevăd două măsuri importante de protecție pentru ofertanți:

- autoritatea contractantă trebuie să anunțe intenția de a atribui un contract cu cel puțin zece zile înainte de data la care intenționează să atribuiască contractul — „termenul suspensiv“, și
- în cazul în care un ofertant depune o contestație, procedura trebuie suspendată o perioadă, în principiu până când se soluționează problema.

2.8 Cu toate acestea, există dispoziții care — în caz de urgență, de exemplu — prevăd atribuirea contractelor fără parcurgerea etapelor obișnuite din procesul de achiziții publice. De asemenea, se prevede neaplicarea termenului suspensiv în cazurile în care în mod evident acesta este irelevant. Totuși,

⁽³⁾ Raport de evaluare a impactului — Căile de atac în materia achizițiilor publice, SEC(2006) 557, 4 mai 2006.

procedura dialogului competitiv prevede întotdeauna un termen suspensiv, având în vedere modul în care această procedură funcționează. În plus, probabilitatea ca în procesul de achiziții publice să rămână un singur „ofertant privilegiat“ în ultimele etape ar putea favoriza abuzul, iar termenul suspensiv este în mod evident necesar pentru evitarea unei astfel de situații.

3. Comentarii generale

3.1 Analiza de impact se dovedește foarte utilă pentru a pune în evidență faptul că, în multe situații, statele membre și autoritățile de atribuire a contractelor au opinii divergente în ce privește necesitatea deschiderii pieței achizițiilor publice.

3.2 Comisia oferă cinci soluții posibile în problema contestațiilor: „nici o reacție“, o comunicare sau o directivă privind un termen suspensiv și o comunicare sau o directivă privind un organism independent ⁽⁴⁾.

3.3 CESE este de acord cu Comisia asupra faptului că:

- soluția „nici o reacție“ nu este viabilă deoarece neajunsurile și diferențele semnificative între statele membre vor persista;
- nici comunicările nu reprezintă o abordare pertinentă deoarece aceste documente nu au un caracter suficient de coercitiv; vechile tradiții, relațiile reciproce și interdependențele dintre statele membre vor continua să prevaleze.

3.4 În consecință, pentru a face presiuni asupra sectorului public și pentru a spori profesionalismul ambelor părți, alternativa este înființarea unui organism independent sau introducerea unui termen suspensiv între momentul luării deciziei de atribuire a contractului de achiziție publică și momentul încheierii acestuia.

3.4.1 În unele state membre există organisme independente ⁽⁵⁾. Este demn de menționat faptul că majoritatea actorilor privați interesați sunt în favoarea acestei abordări, cu toate că ar însemna o creștere a cheltuielilor și a procedurilor administrative. Unele state membre recomandă numirea unor experți în aceste organisme.

3.4.2 Dimpotrivă, marea majoritate a statelor membre sunt în favoarea introducerii unui termen suspensiv limitat, aplicabil în mod direct autorităților care efectuează achiziții publice și întreprinderilor care depun o contestație, termen care are ca efect întreruperea procedurii până la împlinirea acestuia.

3.5 CESE este de acord cu propunerea Comisiei privind introducerea unui termen suspensiv. Admite că o astfel de dispoziție la nivelul UE, dacă este bine pusă în aplicare, ar trebui eventual să promoveze, pe de o parte, eficiența, claritatea și certitudinea juridică și, pe de altă parte, un regim al achizițiilor publice mai deschis și mai transparent, care să ducă la creșterea concurenței. Cu toate acestea, termenele suspensive nu ar trebui văzute ca o alternativă exclusivă la organismele independente, pe care, desigur, statele membre au libertatea de a le înființa.

⁽⁴⁾ A se vedea glosarul pentru definiția unui organism independent și distincția față de un organism de revizie, astfel cum apare în prezentul document.

⁽⁵⁾ De exemplu, Autoritatea pentru concurență din Danemarca și Agenția guvernamentală centrală pentru achizițiile publice din Suedia.

4. Chestiuni specifice

4.1 Redactare

4.1.1 Numerotarea noii directive este derutantă deoarece secțiunea privind utilitățile publice este la articolul 2, cu toate că o mare parte din dispozițiile referitoare la directiva clasică de la paginile precedente și la directiva privind utilitățile publice de la paginile următoare sunt numerotate ca fiind articolele 2a până la 2f. Ar fi mai ușor dacă secțiunile „clasică” și „utilități” ar fi reunite în două capitole. Odată ce amendamentele prevăzute de noua directivă vor fi fost puse în aplicare, această modificare, desigur, nu va mai prezenta interes, dar, până atunci, ar facilita o mai bună înțelegere.

4.1.2 De asemenea, ar fi fost util să se pună la dispoziție versiunile consolidate ale celor două directive.

4.1.3 Există și unele greșeli tipografice în text care, fără îndoială, vor fi corectate în versiunile ulterioare.

4.2 Termene suspensive

4.2.1 În general, noțiunea de termen suspensiv este bine acceptată.

4.2.2 Posibilitatea de a înființa organisme independente care să arbitreze diferendele — posibilitate agreată de unii dintre participanții la consultarea organizată de Comisie — a fost respinsă în favoarea introducerii termenelor suspensive, în mare parte la solicitarea statelor membre. Această variantă a fost discutată încă de la începuturile directivelor dar, cu toate că pare atractivă, suferă de aceleași defecte ca și procedura de conciliere, care este o noțiune similară. Totuși, rămâne o problemă, discutată mai jos la secțiunea „Concilierea și soluționarea litigiilor”.

4.2.3 Cu excepția perioadelor de cinci zile (care sunt zile lucrătoare), toate celelalte termene, inclusiv cele de trei zile, se interpretează ca fiind zile calendaristice. Acest fapt creează în mod evident dificultăți. Chestiunea este discutată pe larg mai jos în secțiunea „Termene suspensive”.

4.3 Anularea contractelor

4.3.1 Cu toate că obiectivul directivei este abordarea problemelor înainte de atribuirea efectivă a contractului de achiziții publice, se prevede anularea contractelor care ar putea scăpa și astfel ar fi atribuite nelegal.

4.3.2 Pot exista două situații: mai întâi, atunci când părțile se află în coluziune și ambele sunt conștiente de consecințele descoperirii nelegalității contractului și, în al doilea rând, atunci când operatorul economic este nevinovat și nu este conștient de riscul anulării contractului.

4.3.3 În primul caz, nu este necesar să ne preocupăm de pierderile pe care operatorul economic le-ar putea suferi.

4.3.4 În al doilea caz, există preocuparea că un operator economic nevinovat ar putea suferi pierderi semnificative, întrucât contestația la atribuire a unui contract se poate introduce, în unele cazuri, în termen de până la șase luni de la începerea derulării contractului. Dacă se constată că autoritatea contractantă și-a depășit atribuțiile, este posibil ca operatorul economic să nu dispună de nici un mijloc prin care să se îndrepte împotriva acesteia și să solicite despăgubiri⁽⁶⁾. Cu toate că este puțin probabilă repetarea unei asemenea situații, CESE consideră totuși că este necesar să formuleze un avertisment cu privire la acest pericol.

4.3.5 Se poate argumenta că un ofertant ar trebui să se asigure că autoritatea de atribuire a contractelor a respectat termenul suspensiv și a publicat notificările necesare cu privire la intenția sa de a atribui contractul respectiv și, mai mult decât atât, dacă ofertantul tot nu este mulțumit, acesta ar trebui să încerce să obțină o confirmare oficială din partea achizitorului. Noua directivă prevede (art. 2f alin. 2) ca singure motive de anulare a unui contract, odată ce acesta a fost atribuit, lipsa notificării corespunzătoare de către autoritatea de atribuire a contractelor a intenției sale de a atribui un contract sau neaplicarea de către aceasta a termenului suspensiv. Aceste condiții limitate par ușor de verificat, în special în contractele mari și importante. Dar pragurile pentru contractele de furnizare de produse și contractele de prestare de servicii nu pot fi descrise ca fiind „mari și importante”, chiar și în cazul IMM-urilor, cu toate că în mod sigur consecințele nerecuperării prejudiciilor în caz de anulare sunt mari și importante. Din punctul de vedere al CESE, transferarea asupra ofertantului a riscului de eroare, precum și gravele consecințe pe care le comportă acest fapt par dezechilibrate și ar trebui reconsiderate; aplicarea principiului *caveat vendor* cu repercusiunile sale potențial grave nu reprezintă un mecanism adecvat pentru evitarea comiterii de ilegalități de către autoritățile de atribuire a contractelor. În vreme ce consecințele din cauza *Hazell c. Hammersmith and Fulham* s-ar putea să nu apară în alte împrejurări sau în alte țări, este de dorit sau chiar este esențial să existe legislație, fie comunitară, fie națională, dacă se dorește evitarea expunerii ofertanților la riscul imposibil de gestionat al anulării contractelor.

4.4 Atestarea

4.4.1 Noua directivă propune eliminarea procedurii de atestare deoarece aceasta a fost puțin utilizată. Atestarea a fost inclusă în directiva privind căile de atac în cazul utilităților ca o formă de audit similară cu cea în materia asigurării calității sau cu unele aspecte ale auditului financiar modern. La acel moment s-a propus ca un sector de utilități care obținea un raport de atestare favorabil să poată deroga de la toate sau de la unele din dispozițiile detaliate ale directivei, dar respectând în același timp principiile, însă această propunere a fost considerată ca inacceptabilă de către Comisie.

⁽⁶⁾ A se vedea cauza *Hazell c. Hammersmith and Fulham Councils* UK House of Lords 1992, în care autoritățile locale au procedat la schimburi de rate ale dobânzii cu scopul de a-și reduce cheltuielile și de a obține profit. În acest caz, rata dobânzii a evoluat defavorabil autorităților locale, iar băncile au solicitat plata diferenței. Incapabile să plătească, autoritățile locale au susținut apoi că aceste contracte le depășeau competențele și, în consecință, erau nule. Instanța a dat soluție în favoarea autorităților locale, iar băncile participante, care încheiaseră aceste contracte cu bună-credință, au suferit pierderi substanțiale.

4.4.2 Acest fapt nu a constituit însă o încurajare în vederea utilizării atestării, așa încât neutilizarea acesteia nu a reprezentat o surpriză. Atestarea a fost criticată și pentru că demonstrează numai conformitatea la un anumit moment, nedând nici un fel de asigurări că această conformitate va continua și în viitor. Aceasta denotă necunoașterea procedurii, ale cărei procese echivalente funcționează eficient în asigurarea calității și în auditul financiar modern. Este esențial să se asigure existența unui sistem de proceduri care, odată urmate, duc la respectarea satisfăcătoare a dispozițiilor directivei și că entitatea contractantă și-a respectat, de fapt, propriile proceduri. Majoritatea organizațiilor mari funcționează pe baza unor proceduri interne și, dacă nu au loc fraude sau dificultăți majore, aceste proceduri sunt respectate întru totul. Certificarea prin intermediul atestării a faptului că procedurile sunt satisfăcătoare, în principiu, și sunt urmate în practică oferă garanții rezonabile că organizația se conformează legislației; desigur, atestarea ar trebui reinnoită în mod regulat.

4.4.3 O procedură de atestare eficientă ar putea constitui un mecanism care ar permite anumitor sectoare de utilități să beneficieze de toate avantajele menționate la articolul 30 ⁽⁷⁾ din directiva privind utilitățile publice în acele situații în care criteriile generale prevăzute de acest articol nu au fost îndeplinite.

4.4.4 În absența unui stimulent în direcția utilizării procedurii, aceasta, în mod evident, este inutilă. Cu toate acestea, dacă ar fi modificată astfel încât să includă stimulente concrete, ar trebui avută în vedere păstrarea ei.

4.5 Concilierea și soluționarea litigiilor

4.5.1 CESE observă că există opinia general acceptată că eliminarea acestei proceduri puțin utilizate se impune.

4.5.2 Cu toate acestea, există opinia larg răspândită, pe care CESE o susține și în favoarea căreia a pledat într-un număr de avize, că este necesar să se prevadă o formă alternativă de soluționare a litigiilor. Mecanismele în vigoare diferă mult de la un stat membru la altul, variind de la organisme relativ informale care prezintă avantajul unui acces facil și cheltuieli scăzute până la recurgerea la proceduri judiciare, cu toate cheltuielile și toată alocarea de resurse pe care acestea le implică. Organismele independente sunt în mod evident mai eficiente în acele state membre care le-au adoptat, dar această practică nu este universală (a se vedea punctul 3.4.1 de mai sus și nota de subsol).

4.5.3 Nu este simplu de ajuns la o soluție universală în această problemă, având în vedere diversitatea realităților culturale și juridice din diferitele state membre.

⁽⁷⁾ Articolul 30 alineatul 1 prevede: „contractele destinate să permită desfășurarea unei activități menționate la articolele 3 — 7 [definiția unui sector de utilități publice] nu fac obiectul prezentei directive în cazul în care, în statul membru în care se desfășoară, activitatea este expusă direct concurenței pe piața la care accesul nu este restricționat”. Restul articolului 30 stabilește în detaliu criteriile și procedurile de urmat pentru obținerea unei derogări.

4.5.4 Procedura de conciliere nu este populară pentru că, în aparență, nu poate duce la adoptarea unor hotărâri executorii și, dacă nu are succes, duce la consumarea timpului în care ar fi putut fi depusă o contestație oficială. În absența acordului între părți, ca în cazul arbitrajului, hotărârile executorii nu se pot adopta decât în cadrul unei proceduri judiciare. Acest paradox poate duce la probleme în cadrul soluționării diferendelor.

4.5.5 Examinarea mai aprofundată a mecanismelor alternative de soluționare a diferendelor, care se utilizează în alte țări sau în alte contexte, s-ar putea dovedi utilă în eliminarea obiecțiilor față de procedura de conciliere, în același timp menținând cheltuieli reduse, ceea ce ar contribui la îmbunătățirea respectării directivei.

4.6 Termene suspensive

4.6.1 Este necesar să se reflecteze asupra termenelor suspensive prevăzute de proiectul de directivă.

4.6.2 În primul rând, majoritatea acestora (cu excepția termenelor de cinci zile) sunt interpretate ca fiind zile calendaristice și sunt relativ scurte (trei, șapte sau zece zile). În unele state membre și în anumite momente ale anului, zece zile calendaristice pot fi la fel de scurte ca trei zile lucrătoare, iar trei zile calendaristice pot să nu includă nici o zi lucrătoare, fapt care, evident, este nesatisfăcător. Anul 2006 are cel puțin 42 de zile teoretic lucrătoare (din cele 260 ale întregului an) care sunt sărbători în unul sau altul din statele membre ale Spațiului Economic European. Există o perioadă de zece zile care cuprinde numai două zile lucrătoare și există trei perioade de zece zile din care numai trei sunt lucrătoare.

4.6.2.1 Trebuie atins un echilibru între, pe de o parte, a acorda operatorilor economici un termen rezonabil în care aceștia să depună o contestație și, pe de altă parte, a nu introduce o întârziere inutilă în toate contractele care nu prezintă probleme.

4.6.2.2 În mod ideal, termenele suspensive ar trebui stabilite în zile lucrătoare, dar această formulă ridică problema diferitelor zile de sărbătoare din diferitele state membre.

4.6.3 În al doilea rând, în cazul unei licitații care s-a desfășurat corespunzător, ofertanții se vor aștepta să primească anunțul de atribuire, care, în orice caz, va fi trimis fiecăruia personal; în această situație, nu ar trebui să le fie greu să răspundă repede, în cazul în care ar avea motive să facă aceasta.

4.6.4 În cazul unui contract prin încredințare directă sau al unui contract atribuit intern unei entități externe, problema publicării este mai acută.

4.6.5 Este posibil ca eventualii ofertanți să nu aibă cunoștință nici măcar de faptul că se are în vedere un astfel de contract și se vor baza pe publicarea unui anunț. Chiar dacă cele zece zile calendaristice includ un singur sfârșit de săptămână, reducându-se astfel la numai opt zile lucrătoare, va rămâne foarte puțin timp pentru a iniția o acțiune.

4.6.6 Întrucât există un consens asupra faptului că contractele atribuite prin încredințare directă constituie majoritatea abuzurilor, este necesar să se acorde mai multă importanță termenului suspensiv, precum și unui mecanism care să asigure faptul că potențialii ofertanți interesați pot avea cunoștința cât mai devreme posibil de deschiderea procedurii de achiziție publică. Ar fi utilă o prelungire rezonabilă a termenului suspensiv pentru acest tip de contract, termen neaplicabil în cazul atribuirii prin procedura bazată pe concurență.

4.6.7 Directiva privind căile de atac se aplică, desigur, numai în cazul contractelor care depășesc un anumit prag valoric, dar contractele aflate cu puțin sub prag — și deci excluse din câmpul de aplicare al directivelor — „se strecoară” uneori până când valoarea contractului depășește pragul, uneori chiar semnificativ. Acesta este un fenomen care dă naștere mult prea des la abuzuri.

4.6.8 Ar fi disproportionat să se ceară publicarea tuturor contractelor, inclusiv a celor aflate cu mult sub pragul valoric și a celor atribuite unei entități interne. În acest context, se atrage atenția asupra faptului că serviciile interne nu fac obiectul directivelor privind achizițiile publice. Tot în acest context, se pune întrebarea fundamentală de ce se aplică termenele suspensive în acest caz.

4.6.9 Pentru a pune la dispoziție un mijloc prompt de a-i avertiza pe operatorii economici în mod potențial interesați de atribuirea iminentă a unui contract a cărui valoare depășește pragul valoric (sau care depășește o valoare mai mică decât, de exemplu 80 % din valoarea pragului), s-ar putea dovedi utilă crearea unui site Internet sponsorizat de Comisie și utilizat exclusiv în acest scop. În cazul în care ar fi creat un astfel de site Internet, utilizarea acestuia ar trebui să fie obligatorie.

4.6.10 Mai mult decât atât, punerea la punct a unui motor de căutare automat, care să fie utilizat în acest site Internet cu scopul de a-i alerta pe ofertanții potențiali cu privire la anunțurile publicate și care i-ar putea interesa pe aceștia, ar contribui mult la eficientizarea anunțurilor. Parcurgerea site-ului Internet în fiecare noapte și semnalarea oricărei informații recunoscute ca fiind de interes ar putea duce la creșterea probabilității ca ofertanții să fie alertați din timp cu privire la atribuirea iminentă a unui contract pe care ar vrea s-o conteste.

5. Taxe

5.1 Pentru a descuraja acțiunile vexatorii sau tactice, s-a propus ca orice ofertant care dorește să depună o contestație cu privire la o licitație să plătească o taxă. CESE nu este în favoarea adoptării unei astfel de măsuri deoarece, pe de o parte, efortul financiar de a iniția o contestație este suficient de mare și, pe de altă parte, organismul de control⁽⁸⁾ însărcinat cu primirea contestațiilor este în măsură să respingă acțiunile fanteziste.

⁽⁸⁾ Pentru o definiție a organismului de control și distincția față de un organism independent, astfel cum sunt utilizați acești termeni în prezentul document, a se vedea glosarul.

5.2 În țările în care organismul de control nu este abilitat să respingă plângerile nereserioase, s-ar justifica introducerea unei taxe, dar ar trebui să se stabilească la un nivel care să nu-i descurajeze pe ofertanții ale căror contestații sunt întemeiate și prin aceasta să funcționeze ca o măsură de protecție pentru autoritățile contractante care au încălcat dispozițiile directivei.

5.3 Deși nu face parte în mod strict din analiza noii directive, CESE a observat că unele autorități de atribuire a contractelor au adoptat practica de a solicita o taxă ofertanților care doresc să depună o ofertă. CESE se opune cu hotărâre acestei practici care aduce prejudicii nu numai IMM-urilor, ci este și prea ușor de utilizat ca un mijloc de discriminare deghizată contrar spiritului și, probabil, literii directivelor.

6. Glosar

Directiva clasică Directiva 2004/18/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind coordonarea procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții publice de lucrări, de bunuri și de servicii. Se aplică tuturor autorităților publice (centrale, regionale, municipale etc.), cu excepția celor care fac obiectul directivei privind utilitățile publice (a se vedea mai jos).

Directiva privind utilitățile publice Directiva 2004/17/CE a Parlamentului European și a Consiliului de coordonare a procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale. Se aplică în cazul tuturor entităților ce operează în aceste sectoare publice sau private.

Achiziții publice Achiziții publice organizate de autorități publice (reglementate de directiva clasică) și întreprinderi publice (reglementate de directiva privind utilitățile publice).

Directivele privind căile de atac În 1991 și 1993 au intrat în vigoare două directive privind punerea în aplicare a căilor de atac pentru directiva clasică⁽⁹⁾ și directiva privind utilitățile publice⁽¹⁰⁾. Obiectivul acestora era să îmbunătățească aplicarea directivelor clasice⁽¹¹⁾ și să prevadă căile de atac care le lipseau acestora.

⁽⁹⁾ 92/50/CEE din 18 iunie 1992 (servicii), 93/36/CEE (bunuri) și 93/37/CEE (lucrări), ambele din 14 iunie 1993.

⁽¹⁰⁾ 93/38/CEE din 14 iunie 1993.

⁽¹¹⁾ Directivele 71/303/CEE din 26 iulie 1971 (lucrări) și 77/62/CEE din 21 decembrie 1976 (servicii). La acel moment nu exista nici o directivă privind serviciile.

Noua directivă	Amendament la directiva privind căile de atac, care face obiectul prezentului aviz.	Organism independent	Un organism independent care ar primi contestațiile, astfel cum este descris la alineatul 2 punctul 3 din expunerea de motive de la pagina 5 a noii directive.
Directivă/directive	Una sau toate directivele menționate anterior, în funcție de context.	Organism de control	O instanță jurisdicțională sau cvasi-jurisdicțională „independentă de autoritatea contractantă”, care este numită în vederea audierii contestațiilor și care este competentă să se pronunțe cu privire la acestea.
Autoritate de atribuire a contractelor	O autoritate contractantă (în sensul directivei clasice) sau o entitate contractantă (în sensul directivei privind utilitățile publice) care este implicată în procedurile reglementate de directive.		

Bruxelles, 18 ianuarie 2007.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Dimitris DIMITRIADIS

APENDICE

la Avizul Comitetului Economic și Social European

Următorul aviz al secțiunii a fost respins în favoare unui amendament adoptat de către adunare, dar a obținut cel puțin un sfert din voturile exprimate:

- 1.2.1 *Principiile economiei și eficienței reprezintă, fără îndoială, criterii importante pentru un cadru transparent care reglementează concurența în materia contractelor de achiziții publice. Cu toate acestea, nu trebuie uitat faptul că investițiile publice reprezintă, în același timp, un instrument de politică economică și, urmărind obiectivele de la Lisabona, ar trebui avute în vedere în luarea deciziilor atât aspectele politicii de ocupare a forței de muncă, cât și aspectele sociale și de protecție a mediului. În consecință, ar trebui să se acorde importanță acestui principiu în cadrul procedurilor privind căile de atac în materia atribuirii contractelor de achiziții publice.*

Rezultatul votului:

78 voturi pentru eliminarea alineatului, 67 voturi împotriva și 10 abțineri.

Avizul Comitetului Economic și Social European privind Propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei 92/49/CE a Consiliului și a Directivelor 2002/83/CE, 2004/39/CE, 2005/68/CE și 2006/48/CE ale Parlamentului European și ale Consiliului privind normele de procedură și criteriile de evaluare aplicabile evaluării prudențiale a achizițiilor și creșterii participărilor la capitalul entităților din sectorul financiar

COM(2006) 507 final — 2006/0166 (COD)

(2007/C 93/05)

La 19 octombrie 2006, Consiliul a decis să consulte Comitetul Economic și Social, în conformitate cu dispozițiile articolului 262 din Tratatul de instituire a Comunității Europene, cu privire la propunerea sus-menționată.

Secțiunea specializată „Piața unică, producție și consum“, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului privind acest subiect, a adoptat un aviz la 10 ianuarie 2007 (raportor: dl RETUREAU).

La cea de-a 432-a sesiune plenară din 17 și 18 ianuarie 2007 (ședința din 18 ianuarie), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu 124 voturi pentru și 3 abțineri.

1. Rezumatul și concluziile Comitetului

1.1 Principiul unei liste limitative de criterii și unei transparențe a informațiilor solicitate merită a fi susținut. Ar trebui creat în toate statele membre un regim armonizat, uniform, dar numai pentru operațiunile transfrontaliere privind preluarea sau majorarea participării la capitalul entităților din sectorul financiar (băncile, societățile de asigurări și de valori mobiliare).

1.2 Regimul propus aduce rapiditate, transparență, egalitate de tratament și securitate juridică întreprinderilor și investitorilor; statele membre trebuie să-și alinieze dispozițiile interne privind operațiunile transfrontaliere, pentru a dispune de un regim unificat pentru toate operațiunile de același tip.

1.3 Informațiile considerate incomplete pot constitui un motiv de respingere a notificării; în consecință, solicitările de informații suplimentare nu trebuie să depășească lista prestabilită, nici să impună condiții suplimentare și, de asemenea, nu trebuie să poată servi ca pretext pentru o decizie de respingere nejustificată, dacă toate elementele de pe listă au fost notificate corespunzător.

1.4 Investitorii în cauză ar trebui să aibă posibilitatea de a solicita un termen suplimentar pentru furnizarea anumitor completări (situația poate fi complexă în cazul societăților cu numeroase filiale și participări). În conformitate cu principiile generale de control prevăzute de directive, principiul supravegherii de către statul membru de origine ar trebui, de asemenea, aplicat evaluării reputației unui potențial achizitor. Din acest motiv, achizitorii care au făcut deja obiectul unei evaluări într-un stat membru și a căror reputație a fost deja analizată, cum este cazul întreprinderilor care își au sediul în UE, ar trebui scutite de o nouă examinare, în cazul în care nu au apărut între timp elemente noi.

1.5 Metoda aleasă de Comisie s-ar putea dovedi de fapt lipsită de flexibilitate în practică, acolo unde realitățile sunt mai mult sau mai puțin complexe și unde fiecare caz este special.

1.6 Riscul unei examinări rapide este ca aceasta să fie superficială; controlul efectuat de Comisie nu ar trebui să se limiteze la

cazurile de respingere, ci mai curând să se efectueze controlul prin sondaj, în sensul evaluării bunei aplicări a directivei în statele membre.

2. Propunerile Comisiei

2.1 Este vorba de o directivă de modificare a directivei PIF (piețele de instrumente financiare) și de mai multe directive sectoriale privind autorizarea prudențială a achizițiilor sau a majorărilor de participări la capitalul entităților financiare (societăți de asigurare și reasigurare, societățile de gestiune a organismelor de plasament colectiv în valori imobiliare (OPCMV) și alte piețe reglementate).

2.2 Proiectul de modificare a directivelor financiare (Directiva 92/49/CE a Consiliului, și Directivele 2002/83/CE, PIF 2004/39/CE, 2005/68 CE și 2006/48/CE a PE și a Consiliului) privind normele de procedură și criteriile de evaluare aplicabile evaluării prudențiale a achizițiilor și a creșterii participărilor la capitalul entităților din sectorul financiar propune noi norme în sensul simplificării și clarificării procesului de autorizare prudențială a fuziunilor și achizițiilor în sectorul serviciilor financiare. Proiectul încurajează și simplifică consolidările transfrontaliere și totodată se opune atitudinii presupuse a autorităților de control din diverse țări, suspectate că ar fi blocat anumite fuziuni transfrontaliere, în numele interesului național.

2.3 Noile norme au scopul de a instaura în cadrul Uniunii Europene un proces armonizat de autorizare prudențială rapidă și transparentă pentru fuziunile și achizițiile de societăți financiare reglementate. Termenul de examinare de trei luni, în vigoare în prezent, ar trebui redus la treizeci de zile lucrătoare începând de la data primirii cererii, dar acest termen poate fi prelungit cu zece zile, pentru a aduce completări, în cazul în care autoritatea competentă estimează că dosarul este incomplet. Norma se aplică totodată potențialilor achizitori supuși legislației unei țări terțe care doresc să efectueze o achiziție sau o majorare a participării la capitalul unei entități din cadrul UE.

2.4 Propunerea dorește să împiedice utilizarea autorizărilor prudențiale ca obstacol în calea consolidărilor transfrontaliere. Legislația actuală se aplică operațiunilor naționale sau transfrontaliere de către instituțiile financiare sau societățile de investiții. Autoritățile competente au în prezent trei luni la dispoziție pentru evaluarea ofertei de achiziție și pot să se opună acesteia în cazul în care „pentru respectarea nevoii de garantare a unei gestiuni corespunzătoare și prudente a întreprinderii în cauză, acestea nu sunt satisfăcute de calitatea [achizitorului]”.

2.5 În consecință statele membre și autoritățile competente ale acestora sunt libere, într-o oarecare măsură, să interpreteze în mod extensiv acest criteriu unic și să accepte, să descurajeze sau să respingă un proiect de achiziție pe baza deciziei proprii, în absența unor criterii suficiente de bine definite.

2.6 Se pune la dispoziție o listă limitativă de criterii de evaluare. Norma principală prevede obligativitatea tuturor persoanelor fizice sau juridice, care acționează independent sau în mod concertat, să notifice autoritățile competente, care prezintă societății-țintă intențiile acestora:

- achiziționarea unei participări de 10 % sau mai mult la capitalul sau la drepturile de vot ale unei societăți de asigurări (sau un procent mai redus care îi permite să exercite o influență semnificativă asupra gestiunii asigurătorului); sau
- majorarea acestei participări pentru a atinge sau depăși pragurile de 20 %, 30 % (anterior 33 %), 50 % sau mai mult; sau
- achiziționarea totală a societății de asigurări. Proiectul prevede o serie de criterii definite pe baza cărora autoritățile competente trebuie să aprecieze caracterul corespunzător al potențialului achizitor și soliditatea financiară a achiziției vizate.

2.7 Aceste criterii sunt aduse la cunoștința tuturor actorilor de pe piață și se aplică în mod uniform în toate statele membre. În consecință, autoritatea competentă trebuie să țină seama numai de:

- reputația potențialului achizitor: preambulul proiectului de directivă care prevede că trebuie verificat în cazul în care există îndoieli privind integritatea și competența profesională ale acestuia (care să rezulte, de exemplu, din conduita sa profesională anterioară) și că aceste îndoieli sunt întemeiate;
- evaluarea integrității este considerată pertinentă, în special în cazul în care achizitorul nu este o altă instituție financiară reglementată sau o societate de investiții;
- reputația și experiența tuturor persoanelor care pot asigura efectiv conducerea activităților societății de asigurări ca urmare a achiziției vizate;
- soliditatea financiară a potențialului achizitor, ținând seama, în special, de activitățile exercitate și preconizate în cadrul societății de asigurări vizate de proiectul de achiziție;

— dacă societatea de asigurări va continua să-și respecte obligațiile impuse de normele prudențiale și de solvabilitate stabilite de Uniunea Europeană;

— existența unor motive rezonabile de a suspecta că sunt în curs, au avut loc sau s-a încercat efectuarea unor operațiuni de spălare de bani sau de finanțare a terorismului legate de operațiunea respectivă sau că achiziția vizată ar putea mări riscul în acest sens;

— autoritatea competentă care primește notificarea trebuie să confirme primirea în scris, în termen de două zile lucrătoare;

— în consecință, autoritatea competentă dispune de un termen maxim de treizeci de zile lucrătoare („termenul de examinare”) începând de la data confirmării de primire, pentru evaluarea proiectului de achiziție. Termenul de examinare poate fi extins la cel mult cincizeci de zile lucrătoare, în cazul în care potențialul achizitor demonstrează că face obiectul unui regim juridic necomunitar și că este stabilit sau rezident într-o țară terță sau există obstacole juridice privind transferul informațiilor necesare;

— dacă este necesar, autoritatea competentă poate să solicite achizitorului anumite informații suplimentare. În așteptarea furnizării informațiilor solicitate, termenul de examinare se suspendă pe o perioadă maximă de 10 zile lucrătoare.

2.8 Nici o solicitare de informații înaintată ulterior de către autoritate nu poate duce la o suspendare a termenului.

2.9 Evaluarea se limitează la chestiuni prudențiale și la cele legate de combaterea spălării de bani. Autoritățile competente nu au nici o putere discreționară de a impune condiții prealabile privind nivelul de participare care trebuie atins sau de analiză a achiziției sub aspectul necesităților economice ale pieței. Ofertele de achiziție concurente, pentru aceeași societate țintă, trebuie tratate într-o manieră nediscriminatorie.

2.10 În conformitate cu proiectele, Comisia are dreptul de a solicita comunicarea motivelor atribuirii sau respingerii tuturor autorizațiilor, ca și a copiilor documentelor pe baza cărora autoritățile competente și-au întemeiat evaluarea.

2.11 Comisia are, în egală măsură, sarcina de a propune și a decide adaptarea criteriilor de evaluare necesare, în sensul de a ține seama de evoluțiile pieței și de necesitatea aplicării uniforme a acestora în cadrul Uniunii Europene, făcând uz de competențele sale de punere în aplicare.

3. Observațiile Comitetului

3.1 **Cu privire la formă:** este logică modificarea directivelor prin una sau mai multe directive și ca directiva de modificare respectivă să aibă același temei legal ca și directivele pe care le modifică.

3.2 Cu privire la fond

3.2.1 Principiul unei liste limitative de criterii și unei transparențe a informațiilor solicitate merită a fi susținut. Ar trebui creat un regim armonizat și uniform în toate țările membre, pentru a facilita operațiunile transfrontaliere.

3.2.2 Regimul propus introduce rapiditate, transparență, identitate de tratament și securitate juridică pentru întreprinderi și investitori; acesta nu poate fi întrerupt decât o singură dată, în situații bine definite, iar procesul decizional poate fi redus, în cel mai rău caz, la șase săptămâni în loc de douăsprezece sau treisprezece săptămâni pentru operațiunile comunitare.

3.2.3 Aceste observații fiind făcute, Comitetul amintește totodată că, în conformitate cu opinia specialiștilor, mai mult de o operație de fuziune și achiziție din două se soldează cu un eșec, că acțiunile simultane anticipate sunt în cele mai multe cazuri supraestimate și că, în sectorul bancar, 5 până la 10 % dintre clienți își părăsesc banca după efectuarea operațiunii.

4. Observații speciale

4.1 Dispozițiile suspensive privind termenul de examinare și legăturile acestora cu furnizarea de informații complementare trebuie să devină mai precise; în consecință, informațiile considerate incomplete pot constitui un motiv de respingere a notificării; aceste solicitări nu trebuie să poată servi ca pretext pentru o decizie de respingere nejustificată; deci informațiile suplimentare nu trebuie să depășească lista prestabilită, nici să impună condiții suplimentare. În acest sens, investitorii în cauză ar trebui să aibă posibilitatea de a solicita un termen suplimentar pentru furnizarea anumitor completări (situația poate fi complexă în cazul societăților cu numeroase filiale și participări).

4.2 Riscul unei examinări rapide este ca aceasta să fie superficială; controlul efectuat de Comisie nu ar trebui să se limiteze la cazurile de respingere, ci mai degrabă să se efectueze un control prin sondaj. De altfel, rezervele privind proiectele de modificare au fost exprimate de către comitetele de reglementare ale serviciilor financiare europene (Comitetul European de Supraveghere Bancară, Comitetul European de Control al Asigurărilor și al Caselor de Pensii și Comitetul European de Reglementare a Piețelor de Valori Mobiliare). Preocupările acestora privesc reducerea termenului de examinare, caracterul limitativ al listei de

criterii de evaluare, cooperarea între autoritățile de control ale statului membru de origine și statul membru de destinație și prerogativa Comisiei de revizuire a unei decizii (a priori negativă).

4.3 Metoda aleasă de Comisie, care cuprinde un anumit număr de proceduri administrative propuse și expuse (cum ar fi (1) obligația autorității naționale competente de a confirma în scris primirea cererii, în termen de două zile lucrătoare de la data primirii acesteia, în locul aplicării dispozițiilor în vigoare în statele membre, care prevăd emiterea unei confirmări în momentul primirii, (2) data de la care se calculează termenul de care dispune autoritatea competentă pentru a studia cererea nu este data primirii acesteia, ci cea la care primirea a fost confirmată), se poate dovedi prea puțin flexibilă în practică, dat fiind că situațiile sunt mai mult sau mai puțin complexe și fiecare caz este diferit. Aceasta ar putea împiedica atingerea obiectivului fundamental al directivei, și anume „îmbunătățirea semnificativă a securității juridice, a clarității și transparenței procesului de autorizare prudențială“.

4.4 În conformitate cu principiile generale de supraveghere prevăzute de directive, principiul supravegherii de către statul membru de origine ar trebui, de asemenea, aplicat evaluării reputației unui potențial achizitor. Din acest motiv, achizitorii care au făcut deja obiectul unei evaluări într-un stat membru și a căror reputație a fost deja analizată, cum este cazul întreprinderilor care își au sediul în UE, ar trebui scutite de o nouă examinare, în cazul în care nu au apărut între timp elemente noi. În consecință, autoritatea competentă care controlează întreprinderea țintă nu ar trebui să se opună achiziției preconizate, invocând o presupusă lipsă de încredere pe care o prezintă potențialul achizitor sau gestionarea acestuia, în cazul în care potențialul achizitor este o întreprindere care a fost deja controlată de autoritatea competentă a unui alt stat membru, cu care această autoritate ar trebui să se consulte. Trebuie evitată pe cât posibil situația care ar putea apărea în cazul unor neconcordanțe în examinarea aceleiași întreprinderi de către autorități naționale competente diferite.

4.5 În opinia Comitetului, care aprobă propunerile de modificare, prerogativele executive și de control ale Comisiei trebuie, pe baza experienței, să servească promovării unei armonizări în utilizarea criteriilor, ajustării unor criterii, dacă este necesar, și revizuirii anumitor decizii, dacă este cazul.

Bruxelles, 18 ianuarie 2007.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Dimitris DIMITRIADIS

Avizul Comitetului Economic și Social European privind Revizuirea Pieței Unice

(2007/C 93/06)

La 5 octombrie 2006, dna Margot Wallström, vicepreședinte al Comisiei Europene, a solicitat Comitetului Economic și Social European elaborarea unui aviz privind: *Revizuirea pieței unice*.

Biroul CESE a însărcinat Secțiunea pentru piața unică, producție și consum cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă.

Având în vedere urgența acestei lucrări, Comitetul Economic și Social European a hotărât, în cadrul celei de a 432-a sesiuni plenare din 17 și 18 ianuarie 2007 (ședința din 17 ianuarie), să îl numească pe dl Cassidy în funcția de raportor general și a adoptat următorul aviz, cu un număr de 136 voturi pentru, 42 voturi împotriva și 9 abțineri.

1. Concluzii și recomandări

1.1 CESE ar dori ca următoarele măsuri să se regăsească printre prioritățile Comisiei privind piața unică.

1.1.1 Pentru a depăși obstacolele rămase, realizarea deplină a pieței unice necesită atingerea unui echilibru între dinamica economică, dimensiunea socială și dezvoltarea durabilă. Va fi posibilă realizarea deplină a pieței unice doar dacă toți cetățenii, angajatorii, angajații, consumatorii etc., o percep ca fiind în interesul propriu. Ar trebui să existe cât mai mulți beneficiari posibili ai pieței unice, cu măsuri compensatorii pentru cei care nu pot beneficia de aceasta. Scepticismul public față de Europa poate fi depășit doar dacă politicile se referă la preocupările presante ale cetățenilor. Numai comunicarea nu este suficientă.

1.1.2 Pentru a face față provocărilor globalizării — a face față concurenței globale, a asigura creșterea economică și ocuparea forței de muncă, a crea infrastructura necesară, a depăși efectul schimbărilor climatice, a asigura furnizarea de energie, a reacționa la influența tot mai mare a piețelor financiare asupra economiei în ansamblu — și a profita de posibilitățile rezultate, trebuie utilizată la capacitate maximă piața unică. Măsurile de promovare a liberalizării și concurenței trebuie să fie însoțite de o politică macroeconomică orientată spre ocuparea forței de muncă și creștere, precum și de măsuri pentru crearea unei societăți bazate pe cunoaștere, obiectivul global al Uniunii Europene fiind în continuare îmbunătățirea condițiilor de trai și de muncă ale popoarelor sale (obiectiv stabilit în preambulul la Tratatul de la Roma și reluat în toate textele ulterioare). Acest lucru va contribui semnificativ la realizarea deplină a pieței unice.

1.1.3 Europa trebuie să investească mai mult în educație, formare și cercetare, atât la nivel național, cât și la nivel european. Pentru Europa, investițiile în educație, formare și cercetare reprezintă o necesitate, nu un lux. În consecință, devine o prioritate realizarea spațiului european de cercetare și a învățării continue.

1.1.4 Credibilitatea politicii de cercetare a UE a fost erodată de întârzierile repetate de introducere a brevetului comunitar. Având în vedere faptul că nu a fost posibilă ajungerea la un acord într-un termen rezonabil cu privire la formularea acestui instrument, care este de o importanță vitală pentru economia bazată pe cunoaștere pe care UE o urmărește cu

tenacitate, ar trebui să ne întrebăm cu toată seriozitate dacă este indicat să aplicăm acest instrument de la început tuturor statelor membre UE, în cazul în care continuă să fie imposibilă ajungerea la un acord unanim ⁽¹⁾.

1.1.5 În plus față de chestiunea importantă a brevetelor și de cea conexasă a proprietății intelectuale, CESE consideră că problema informațiilor economice ar trebuie și ea abordată la nivelul UE. În acest context, CESE își pune întrebarea dacă nu ar trebui efectuate demersuri pentru întărirea rolului și creșterea vizibilității Agenției Europene de Securitate a Rețelelor și Informației (ENISA ⁽²⁾) în fața operatorilor economici, pentru a contribui la menținerea competitivității întreprinderilor UE și la prevenirea „interceptării” datelor confidențiale privind procesele de producție, cercetarea și procesele de inovare de către competitorii din afara UE.

1.1.6 În contextul relațiilor transatlantice, Comisia și Consiliul ar trebui să le ceară mai ferm Statelor Unite să respecte principiul nediscriminării. Astfel, acestea ar trebui să solicite abolirea Comitetului pentru Investițiile Străine în SUA (CFIUS), înființat cu peste 30 de ani în urmă pentru a examina, și dacă este cazul, a interzice participările străine în companiile americane pe baza unui criteriu unic — și nedefinit — de „securitate națională”. De asemenea, litigiile comerciale dintre companii străine și companii americane sunt judecate părtinitor, în favoarea celor din urmă.

1.1.6.1 Dacă se dovedește imposibil să se asigure nediscriminarea în fuziuni și achiziții și în practicile comerciale, Uniunea Europeană trebuie să ia în considerare posibilitatea de a aduce aceste chestiuni în fața sistemului de reglementare a diferendelor al OMC sau să înființeze mecanisme similare cu CFIUS. Aceste principii trebuie să se aplice și relațiilor cu ceilalți parteneri ai UE.

1.1.7 Abordarea bazată pe o reglementare mai bună poate să simplifice condițiile de afaceri și să creeze o transparență mai mare pentru cetățeni și consumatori. Cu toate acestea, un număr mai redus de reglementări nu are neapărat ca rezultat un cadru de reglementare mai adecvat. CESE se declară, de asemenea, în favoarea utilizării instrumentelor juridice în domenii importante, cum ar fi cele reglementate de legislația minimă privitoare la sănătate și siguranță, în care elaborarea unei legislații naționale este neadecvată.

⁽¹⁾ Cf., de exemplu, JO C 185, 8.8.2006.

⁽²⁾ Informații suplimentare sunt disponibile la: www.enisa.europa.eu.

1.1.8 Acordurile colective între partenerii sociali, care reprezintă o parte esențială a proceselor politice decizionale din multe state membre, pot și ele contribui la elaborarea politicilor și la o mai bună acceptare a măsurilor la nivel european. Cu toate acestea, pentru ca acest lucru să se întâmple, ambele părți trebuie să dorească să se implice în dialogul social.

1.1.9 Atât Comisia Europeană, cât și statele membre au promis că vor reduce povara administrativă a societăților comerciale cu 25 % până în 2012. Cu toate acestea, CESE este îngrijorat de faptul că această promisiune este mult prea vastă și trebuie ajustată. Dacă nu se adoptă o variantă mai echilibrată, eșecul în îndeplinirea acestei promisiuni va submina și mai mult credibilitatea Comisiei și a statelor membre.

1.1.10 Punerea în aplicare a normelor are rolul de a crea, acolo unde este posibil, un cadru juridic mai clar și de a constitui un factor de coerență.

1.1.11 Piața unică are la bază recunoașterea reciprocă a calificărilor profesionale și a diplomelor, cum ar fi cele ale moașelor, avocaților etc., care, în pofida existenței directivelor europene, nu au posibilitatea de a profita de acestea.

1.1.12 CESE reamintește faptul că o armonizare ascendentă între cele 27 de țări, oricât de dificilă ar fi, reprezintă un element important al pieței unice.

1.1.13 Partenerii sociali trebuie să fie consultați în toate etapele procesului, pentru a se asigura obținerea gradului dorit de simplificare administrativă și o mai bună reglementare într-o perioadă de timp rezonabilă. Este important să se obțină rezultate tangibile în această direcție pentru ca Uniunea să nu-și piardă și mai mult credibilitatea în ochii cetățenilor săi.

1.1.14 CESE ar dori să constate un progres mai rapid în direcția ameliorării pieței unice a serviciilor. Altminteri, piața internă nu poate fi considerată completă. Comitetul salută amendamentele aduse de Parlamentul European directivei privind serviciile, care sunt în mare parte conforme cu propunerile Comitetului. Unele puncte încă mai trebuie să fie clarificate și îmbunătățite, de exemplu în domeniul serviciilor de interes general. În condițiile în care Parlamentul European a adoptat directiva privind serviciile, întreprinderile speră să obțină avantaje de pe urma libertății de stabilire a întreprinderilor și să poată oferi servicii transfrontaliere.

1.1.15 În domeniul serviciilor financiare ⁽³⁾, CESE a solicitat o consolidare rapidă și care să evite, în același timp, supra-legiferarea; cu toate acestea, CESE a subliniat totodată că acest lucru trebuie să aibă loc în spiritul Strategiei Lisabona, având în vedere și elementele specifice ale modelului social european. Acest lucru este valabil și pentru prestarea de servicii transfrontaliere (de exemplu, tranzacționarea acțiunilor și portabilitatea drepturilor de pensii suplimentare) și de servicii financiare de bază, cum ar fi furnizarea accesului universal la un cont bancar. Având în vedere influența tot mai mare exercitată de tranzacțiile financiare asupra economiei și a inovațiilor dinamice și creative în domeniu (cum ar fi fondurile speculative și fondurile de investiții cu capital privat), reglementarea sectorului trebuie să ia în considerare riscurile sistemice și consecințele pentru economia reală, stabilind în același timp condiții pentru preve-

nirea apariției unor efecte contraproductive. CESE dorește să solicite Comisiei să prezinte, cât mai curând posibil, proiectul dispozițiilor legislative menite să accelereze ritmul informațiilor furnizate de către investitorii instituționali privind politicile lor de investiții și votare. Prezentarea unui asemenea proiect de legislație ar fi conformă cu planul de acțiune al Comisiei privind modernizarea Legii societăților comerciale și guvernantei corporative.

1.1.16 Măsurile de politici fiscale — în măsura în care ar putea fi adoptate la nivel european — trebuie, în continuare, să contribuie la realizarea deplină a pieței unice, ținând seama de echilibrul dintre dinamica economică, dimensiunea socială și dezvoltarea durabilă menționate mai sus. Acestea includ totodată armonizarea bazei de impozitare pentru societățile comerciale și evitarea dublei impuneri. Dubla impunere nu își are locul pe piața unică.

1.1.17 CESE solicită, de asemenea, Comisiei să examineze restricțiile asupra pieței unice menținute de statele membre, organele publice sau grupurile profesionale ⁽⁴⁾.

1.1.18 Problema principală constă în faptul că proiectarea produselor de asigurări, de exemplu, este influențată puternic de aspectele juridice și fiscale locale. Acesta este cazul asigurării obligatorii, dar și al altor produse esențiale de asigurări, de exemplu prin soluționarea divergentă a unor probleme, cum ar fi includerea asigurării împotriva catastrofelor naturale în asigurarea locuinței contra incendiilor sau a asigurării împotriva actelor teroriste într-un produs de asigurare obișnuit.

1.1.19 Unul dintre impedimentele în calea realizării depline a pieței unice este menținerea unor restricții semnificative în privința liberei circulații a lucrătorilor. CESE solicită statelor membre care nu permit libera circulație să elimine obstacolele din calea mobilității lucrătorilor. Libera circulație a persoanelor este unul din elementele fundamentale ale pieței unice, mobilitatea reprezentând de asemenea o atracție pentru lucrători.

1.1.20 IMM-urile nu par să profite de piața unică atât cât ar putea. Existența unor bariere semnificative în calea comerțului cu servicii în cadrul UE face ca acesta să reprezinte doar 20 % din numărul total al tranzacțiilor comerciale din Europa. Directiva privind serviciile ar trebui să mărească semnificativ posibilitățile de afaceri și numărul de locuri de muncă, în special prin intermediul mecanismului de monitorizare propus și prin utilizarea ghișeelor unice de contact destinate prestatorilor străini de servicii.

1.1.21 Transparența și deschiderea privind achizițiile publice sunt vitale pentru funcționarea pieței interne. Ca urmare a pachetului legislativ privind achizițiile publice adoptat în 2004, este foarte important ca prezenta revizuire a așa-numitelor directive „privind căile de atac” să fie efectuată prompt. Nu trebuie să se permită ca propunerile de reformă făcute de Comisie să se dilueze, în special când este vorba despre un termen suspensiv suficient de lung între decizia de acordare și semnarea unui contract și despre o posibilă consecință ca un contract să nu mai producă efecte în cazul în care nu sunt respectate anumite criterii de publicitate.

⁽³⁾ Avizul cu privire la Cartea albă privind serviciile financiare, JO C 309, 16.12.2006.

⁽⁴⁾ Directiva 2005/36/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 septembrie 2005 privind recunoașterea calificării profesionale JO L 255, 30.9.2005.

1.1.22 Deschiderea sectorului achizițiilor publice face obiectul unor consultări intense între părțile interesate din sectorul public și privat, între care există diferențe mari de opinii în ceea ce privește abordarea care trebuie adoptată. La deschiderea sectorului achizițiilor publice, trebuie să se ia în considerare aspectele importante, cum ar fi ocuparea forței de muncă și, aspectele sociale sau de mediu, care au o importanță egală în acest proces.

1.1.23 Rețeaua de reglementare a diferendelor SOLVIT funcționează satisfăcător și ar putea, în mod ideal, să contribuie la depășirea barierelor juridice (deseori pe motivul unei aplicări greșite datorate fie unei lipse de informații, fie unei formări insuficiente a funcționarilor, fie protecționismului), dar cu siguranța necesită mai multe resurse și personal în capitalele europene. Ar trebui să se conducă o campanie structurată de publicitate pentru a informa IMM-urile în legătura cu existența și resursele oferite de acest mecanism.

1.1.24 CESE a publicat un catalog detaliat de obstacole în calea pieței unice ⁽⁵⁾ pentru a facilita o înțelegere realistă a dificultăților de reglementare, care încă mai amenință realizarea deplină a pieței interne europene. Acestea nu sunt întotdeauna obstacole guvernamentale.

1.1.25 Ca urmare a Acordului interinstituțional din 2003, CESE, în colaborare cu Comisia Europeană, este pe cale să creeze o bază de date (PRISM II) cu rolul de a prezenta inițiativele de coreglementare și autoreglementare ale UE ⁽⁶⁾. CESE și mai ales membrii Observatorului Pieței Unice (OPU) reprezintă o resursă pe care Comisia și Statele membre sunt invitate să o utilizeze. OPU, în special, efectuează audieri publice în fiecare an în diverse state membre, punând accent mai ales pe probleme legate de locurile de muncă din noile state membre.

1.1.26 Având în vedere experiența pe care o posedă și reprezentativitatea sa, CESE consideră ca ar putea juca un rol în elaborarea analizelor de impact pe care Comisia intenționează să le introducă în mod sistematic. Este vital ca proiectele legislative să reflecte o pluralitate de puncte de vedere și să fie cât mai rigurose și mai obiectiv fondate. Transmiterea prioritărilor a analizelor de impact către CESE și posibilitatea acestuia de a face comentarii cu privire la aceste analize înainte de transmiterea acestora către instituțiile europene ar permite, în spiritul Parteneriatului pentru reînnoire europeană, asigurarea unui grad mult mai mare de aprobare a inițiativelor legislative ale UE ⁽⁷⁾.

1.1.27 În concluzie, promovarea avantajelor pieței unice pentru consumatori și îndemnul ca ei să profite de aceasta trebuie considerate prioritare pentru realizarea deplină a pieței interne.

2. Introducere

2.1 Acest aviz este emis ca urmare a unei cereri privind elaborarea unui aviz exploratoriu din partea comisariatului Wallström, vicepreședinte al Comisiei Europene, adresată Comitetului Economic și Social European la 5 octombrie 2006.

⁽⁵⁾ Observatorul Pieței unice (OPU) al CESE publică un catalog detaliat de obstacole disponibil pe site-ul OPU:

http://eesc.europa.eu/smo/news/index_en.asp.

⁽⁶⁾ Această bază de date va fi disponibilă pe site-ul Observatorului Pieței Unice în prima jumătate a anului 2007

(http://eesc.europa.eu/smo/index_en.asp).

⁽⁷⁾ A se vedea, de exemplu, JO C 221, 8.9.2005.

2.2 Comitetului i s-a solicitat să reflecteze asupra priorităților stabilite de Comisia Europeană și să contribuie astfel la raportul care trebuie prezentat la summit-ul Consiliului din primăvara anului 2007 și, în ultima instanță, la raportul final.

2.3 Date fiind limitările de timp cărora a trebuit să li se supună Comitetul, acesta a hotărât să se concentreze asupra câtorva mesaje cheie și să identifice câteva domenii fundamentale în care, din perspectiva Comitetului, este de dorit un progres suplimentar.

3. Observații generale

3.1 Logica inițială a pieței unice a fost aceea de a înlocui diverse seturi de reglementări naționale cu un singur set de reglementări valabile pretutindeni în UE și, astfel, de a crea condiții de piață echitabile care să permită economiei UE să-și dezvolte întregul potențial. În realitate, reglementările CE sunt deseori percepute mai mult ca adăugiri decât ca înlocuiri ale reglementărilor naționale.

3.2 Un factor care a crescut în importanță este „globalizarea“, care este atât o provocare, cât și o șansă. Însă acestei provocări nu i se poate răspunde pe măsură decât dacă se exploatează întregul potențial al pieței unice.

3.3 În acest context, CESE susține intenția Comisiei Europene de a elabora un nou program politic bazat pe un parteneriat nou, în cadrul căruia instituțiile să lucreze mai eficient împreună. Ca parte a acestui program comun, autoritățile naționale, regionale și locale trebuie să-și asume responsabilitatea pentru obținerea de rezultate și apropierea Europei de cetățeni.

3.4 Trebuie respinsă ideea că mai multă legislație înseamnă „mai multă Europă“. Reprezintă aceasta oare cea mai eficientă metodă de a atinge scopul dorit? Trebuie să se acorde importanță promovării alternativelor la legislație, cum ar fi bunele practici în cadrul inițiativelor de coreglementare și autoreglementare sau acordurile colective, precum și să se încurajeze utilizarea acestor practici pe scară tot mai largă, fără a se pierde din vedere dialogul social — a cărui promovare tratatul o solicită Comisiei — în vederea încheierii acordurilor colective.

3.5 Cu toate acestea, utilizarea eficientă, precum și calitatea analizelor de impact, a evaluărilor și a consultărilor publice trebuie să fie mai bine garantate în procesele legislative și politice (A avut proiectul de legislație efectul dorit? Dacă nu, de ce?). În acest sens, Comitetul va elabora, de asemenea, un aviz exploratoriu privind „Standardele de calitate pentru conținutul, procedurile și metodele analizelor de impact social din punctul de vedere al partenerilor sociali și al altor actori ai societății civile“.

3.6 Piața unică a avut succes în unele domenii care afectează un număr mare de consumatori (de exemplu, siguranța produselor sau garanțiile la vânzare), în timp ce, în alte domenii, progresul s-a materializat foarte lent sau este încă inexistent pentru utilizatorii finali (de exemplu, serviciile financiare sau brevetul comunitar).

3.7 Crearea de locuri de muncă și mobilitatea lucrătorilor sunt câteva obiective-cheie ale pieței unice și este nevoie de programe educaționale și de formare care să fie orientate mai mult către pregătirea „economiei bazate pe cunoaștere”. Cu toate acestea, constituirea în sine a pieței unice nu va rezolva aceste probleme ale pieței europene a forței de muncă: vor fi necesare și măsuri active suplimentare.

3.8 Propunerile legislative trebuie elaborate în așa fel încât să fie ușor de înțeles de potențialii utilizatori finali, nu doar de autoritățile legislative. Aceeași logică trebuie aplicată și în cazul reglementărilor.

3.9 O prioritate mai mare trebuie acordată îmbunătățirii legislației. CESE a abordat acest aspect în diferite avize ⁽⁸⁾. Există un număr mare de dovezi provenite atât din propriile consultări ale CESE, cât și de la statele membre că deseori directivele sunt făcute să pară și mai împovărătoare de către administrațiile naționale atunci când sunt puse în aplicare ca legi naționale (de exemplu, practica supra-legiferării). Aceasta afectează mai mult IMM-urile decât marile companii. Proprietarii de IMM-uri trebuie deseori să se ocupe de toate sarcinile pe care organizațiile mari le pot delega specialiștilor.

3.10 O premisă obligatorie pentru ca piața unică să ia ființă este o mai bună punere în aplicare și susținere a acesteia. Avizul CESE privind practicile și legăturile administrative naționale și UE ⁽⁹⁾ atrage atenția asupra deficiențelor existente în prezent:

- în unele state membre există prea puțină cooperare între negociatorii lor oficiali de la Bruxelles și responsabili cu punerea în aplicare la nivel național;
- în alte state membre apar confuzii fiindcă există mai multe departamente guvernamentale diferite care negociază diverse elemente ale unei directive propuse și, în consecință, guvernele respective nu au întotdeauna o poziție coerentă.

3.11 Mai buna elaborare și punere în aplicare oferă garanții împotriva fragmentării pieței unice.

3.12 Există o evidentă lipsă de coerență în cadrul administrațiilor naționale, în timp ce eficiența Uniunii Europene este amenințată de statele membre care nu respectă propriile decizii. În unele state membre există prea puține politici de comunicare și de informare pe tema pieței unice, inclusiv cu privire la cazurile reușite de la nivel național. Guvernele, parlamentele naționale sau mass-media nu consideră că au o obligație morală de a-și juca rolul în acest sens. Partenerii sociali, precum și societatea civilă trebuie să se implice mai mult pentru ca cetățenii Europei să simtă efectiv că sunt parte integrantă a evoluțiilor din cadrul UE, inclusiv a proiectului Constituției europene, suspendat în prezent. Cu toate acestea, nu trebuie ca întreaga atenție să se concentreze doar asupra problemelor de comunicare. Primul pas în recâștigarea încrederii cetățenilor UE trebuie să rămână găsirea unei soluții la problemele urgente ale Uniunii.

Bruxelles, 17 ianuarie 2007.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Dimitris DIMITRIADIS

⁽⁸⁾ Mai ales cu privire la *O mai bună legiferare*, JO C 318, 23.12.2006, raportor dl Retureau, *O mai bună punere în aplicare a legislației UE*, JO C 318, 23.12.2006, raportor dl van Iersel, JO C 24, 31.1.2006, *Strategii de simplificare*, JO C 309, 16.12.2006, raportor dl Cassidy, *Raport de informare asupra situației curente a coreglementării și autoreglementării în cadrul pieței unice*, raportor dl Vever și publicația Observatorului Pieței Unice despre *Care este situația pieței unice extinse*, octombrie 2004, CESE-C-2004-07-EN. Anexa I oferă o listă de avize mai recente adoptate de către CESE.

⁽⁹⁾ JO C 325, 30.12.2006, raportor dl van Iersel.

APENDICE

la Avizul Comitetului Economic și Social European

Următorul text al proiectului de aviz revizuit a fost respins în favoarea unui amendament adoptat de adunarea plenară, dar a obținut cel puțin un sfert din voturile exprimate:

1.1.11 CESE reamintește faptul că o armonizare în profunzime între cele 27 de țări, oricât de dificilă ar fi, reprezintă un element important al pieței unice. Acest lucru subliniază importanța recunoașterii reciproce.

Rezultat:

89 de voturi pentru modificarea punctului,

72 împotriva și

24 abțineri.

Următoarele amendamente, care au primit cel puțin un sfert din voturile exprimate, au fost respinse în cursul dezbaterilor:

A se elimina punctul 1.1.16

CESE solicită, de asemenea, Comisiei, statelor membre (sau organelor publice) să examineze restricțiile asupra pieței unice menționate de grupuri profesionale ⁽¹⁾.

Rezultat:

67 de voturi pentru eliminarea punctului,

93 împotriva și

33 abțineri.

A se elimina punctul 1.1.17

„Problema principală constă în faptul că proiectarea produselor de asigurări, de exemplu, este influențată puternic de aspectele juridice și fiscale locale. Acesta este cazul asigurării obligatorii, dar și al altor produse esențiale de asigurări, de exemplu soluționarea divergență a unor probleme, cum ar fi includerea asigurării împotriva catastrofelor naturale în asigurarea locuinței contra incendiilor sau a asigurării împotriva actelor teroriste într-un produs de asigurare obișnuit.”

Rezultat:

82 de voturi pentru eliminarea punctului,

94 împotriva și

20 abțineri.

Punctul 1.1.18 va fi modificat după cum urmează:

Unul dintre impedimentele în calea realizării depline a pieței unice este menținerea unor restricții semnificative în privința liberei circulații a lucrătorilor. CESE solicită statelor membre care nu permit libera circulație să elimine obstacolele din calea mobilității lucrătorilor. Libera circulație a persoanelor este unul dintre elementele fundamentale ale pieței unice, mobilitatea reprezentând de asemenea o atracție pentru lucrători. Însă, ca rezultat al diferențelor între standardele și normele statelor membre, începe să apară o piață unică a lucrătorilor incapabilă să respecte cerințele pentru asigurarea condițiilor de egalitate solicitate în mod constant în multe alte domenii ale pieței unice. Procese precum Laval ⁽²⁾ — care a fost înaintat Curții Europene de Justiție la 9 ianuarie 2007 — sau Viking Line arată clar că trebuie luate măsuri în acest domeniu. În plus, în loc să se ceară oamenilor să se deplaseze în locurile în care există locuri de muncă, ar fi mai eficient și mai adecvat nevoilor acestora să se creeze locuri de muncă acolo unde există forța de muncă disponibilă ⁽³⁾. În acest sens, este necesară o politică profesională, regională și structurală adecvată, care să vină în sprijinul pieței unice. O astfel de politică ar îmbunătăți semnificativ acceptarea Europei de către opinia publică.

⁽¹⁾ Directiva 2005/36/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 septembrie 2005 privind recunoașterea calificărilor profesionale, JO L 255.

⁽²⁾ Este vorba despre un litigiu între o societate de construcții letonă și sindicatele suedeze privind condițiile de lucru ale lucrătorilor letoni care construiesc o școală în orașul suedez Vaxholm. Acest proces este esențial pentru relațiile angajator-lucrător și este rezultatul diferențelor dintre standardele letonă și cele suedeze. Astfel de diferențe există și între alte state membre.

⁽³⁾ JO C 234, 30.9.2003.

Rezultat:

79 de voturi pentru modificarea punctului,

99 împotrivă și

17 abțineri.

A se elimina ultima propoziție de la punctul 3.1

Logica inițială a pieței unice a fost aceea de a înlocui diverse seturi de reglementări naționale cu un singur set de reglementări valabile pretutindeni în UE, și, astfel, de a crea condiții de piață echitabile care să permită economiei UE să-și dezvolte întregul potențial. În realitate, reglementările CE sunt deseori percepute mai mult ca adăugiri decât ca înlocuiri ale reglementărilor naționale.

Rezultat:

85 de voturi pentru modificarea punctului,

86 împotrivă și

23 abțineri.

Avizul Comitetului Economic și Social European privind Propunerea de regulament al Consiliului de instituire, pentru perioada 2007-2013, a unui regim de compensare a costurilor suplimentare apărute la comercializarea anumitor produse pescărești din insulele Azore, Madeira, insulele Canare și departamentele Guyana Franceză și Réunion

COM(2006) 740 final — 2006/0247 (CNS)

(2007/C 93/07)

La 18 decembrie 2006, în conformitate cu articolele 37 și 299 din Tratatul de instituire a Comunității Europene, Consiliul a hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la propunerea susmenționată.

La 12 decembrie 2006, Biroul Comitetului a însărcinat Secțiunea pentru agricultură, dezvoltare rurală și protecția mediului să pregătească lucrările Comitetului cu privire la aceasta.

Având în vedere urgența lucrărilor, în a 432-a sesiune plenară din 17 și 18 ianuarie 2007 (ședința din 17 ianuarie), Comitetul Economic și Social European a numit în calitate de raportor general pe **dl Sarró Iparraguirre** și a aprobat prezentul aviz cu 81 de voturi pentru, 3 împotriva și 7 abțineri.

1. Concluzii și recomandări

1.1 CESE își exprimă acordul cu privire la propunerea de regulament, prezentată de Comisie, de instituire, pentru perioada 2007-2013, a unui regim de compensare a costurilor suplimentare apărute la comercializarea anumitor produse pescărești în regiunile ultraperiferice ale Uniunii Europene.

1.2 Comitetul recomandă Comisiei o clarificare cu privire la aplicarea acestei compensări în cazul vaselor de pescuit care arborează pavilionul Venezuelei și operează în apele comunitare.

2. Introducere

2.1 Din 1992 Uniunea Europeană oferă un ajutor producătorilor de produse pescărești din regiunile ultraperiferice pentru a compensa costurile suplimentare ocazionate de transportul acestor produse către piețele europene.

2.2 În anul 2003 Consiliul a aprobat Regulamentul (CE) nr. 2328/2003 de instituire a unui regim de compensare a acestor costuri suplimentare pentru anumite produse piscicole din următoarele regiuni:

- Azore
- Madeira
- Insulele Canare
- Guyana Franceză
- Réunion.

2.3 Regulamentul (CE) nr. 2328/2003 își încetează valabilitatea la 31 decembrie 2006 și, potrivit dispozițiilor sale, Comisia prezintă un nou regulament care, cu un buget anual de 15 milioane de euro, egal cu cel anterior, propune o perioadă mai mare de aplicare, de la 1 ianuarie 2007 la 31 decembrie 2013.

2.4 La 29 octombrie 2003 CESE a emis un aviz ⁽¹⁾ favorabil cu privire la Regulamentul (CE) nr. 2328/2003, în care se formulau diverse recomandări.

⁽¹⁾ JO C 32 din 5.2.2004.

3. Observații generale

3.1 Propunerea de regulament prezentată acum de Comisie era prevăzută în regulamentul anterior, conform căruia Comisia trebuia să prezinte înainte de 1 ianuarie 2007 un prim raport cu propunerile de măsuri necesare pentru îndeplinirea obiectivelor de compensare pe care regiunile ultraperiferice ale Comunității trebuie să le suporte pentru comercializarea produselor lor pescărești pe continentul european.

3.2 Măsurile pe care Comisia le introduce în noul regulament au în vedere consultarea agenților interesați și a diverselor administrații regionale, precum și concluziile unui studiu extern privind aspectele structurale ale politicii comune în domeniul pescuitului în regiunile ultraperiferice și recomandările emise de Parlamentul European și de CESE.

3.3 Pe baza acestor principii și în urma analizei ansamblului de măsuri propuse de Comisie, Comitetul aprobă noul regulament care îi este înaintat spre avizare.

4. Observații specifice

4.1 Propunerea de prelungire a regimului de compensare introduce un mai mare grad de subsidiaritate, având în vedere că lasă statelor membre posibilitatea de a stabili produsele care pot fi subvenționate, cantitățile admisibile și de a fixa valoarea compensărilor.

4.2 Astfel statele membre pot să-și adapteze mai ușor planurile de compensare, în limitele alocării financiare globale, dacă evoluția condițiilor o justifică.

4.3 Sarcina administrativă a autorităților naționale și regionale ale statelor membre, precum și a serviciilor Comisiei, se reduce la minimum datorită actualizării procedurilor de prezentare și acceptare a cererilor. Propunerea se înscrie astfel în programul permanent al Comisiei de simplificare a legislației comunitare.

4.4 Suma totală anuală a compensărilor nu va depăși valorile următoare:

a) Azore și Madeira	4 283 992 euro
b) Insulele Canare	5 844 076 euro
c) Guyana Franceză și Réunion	4 868 700 euro

4.5 Pentru perioada 2007-2013 este prevăzut un buget anual de 15 milioane de euro, egal cu cel pentru perioada anterioară, acoperit de Fondul European Agricol de Garantare.

4.6 Aceste schimbări referitoare la regulamentul anterior fac parte din recomandările emise de CESE în precedentul aviz, drept pentru care Comitetul le aprobă.

4.7 Ajutorul se limitează la produsele pescărești obținute și prelucrate în conformitate cu dispozițiile politicii comune în domeniul pescuitului.

4.8 Lista produselor pescărești cărora compensarea prevăzută nu li se va aplica exclude în mod expres „vasele de pescuit care arborează pavilionul Venezuelei și operează în apele comunitare“. CESE consideră că, în cazul în care un acord între Uniunea Europeană și Venezuela permite vaselor de pescuit ale acestei țări să beneficieze de regimul de compensare propus, acest lucru va trebui menționat în mod expres, așa cum vor fi menționate și apele comunitare ale regiunii ultraperiferice în care produsele lor pescărești vor putea beneficia de acest regim de compensare.

4.9 În cele din urmă, un raport anual de monitorizare a punerii în aplicare a compensării de către fiecare stat membru și un raport al Comisiei trebuie prezentate, înainte de 31 decembrie 2011, Parlamentului European, Consiliului și Comitetului Economic și Social European cu privire la această punere în aplicare, însoțite, dacă este necesar, de propuneri legislative.

Bruxelles, 17 ianuarie 2007.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Dimitris DIMITRIADIS

Aviz al Comitetului Economic și Social European privind Egalitatea de șanse pentru persoanele cu handicap

(2007/C 93/08)

La 24 mai 2006, președinția austriacă a decis să consulte Comitetul Economic și Social European în conformitate cu Articolul 262 al Tratatului de instituire a Comunității Europene privind *Egalitatea de șanse pentru persoanele cu handicap*.

Secțiunea pentru ocuparea forței de muncă, afaceri sociale și cetățenie, care a pregătit lucrările Comitetului privind acest subiect, și-a adoptat avizul la 19 decembrie 2006. Raportor a fost dl Joost.

La cea de a 432-a sesiune plenară, care a avut loc în 17 și 18 ianuarie 2007 (ședința din 17 ianuarie 2007), Comitetul Economic și Social European a adoptat următorul aviz cu un număr de 152 voturi pentru, cu un vot împotriva și o abținere.

1. Introducere

1.1 Comitetul Economic și Social European (CESE) salută solicitarea președinției austriece de a elabora un aviz privitor la *egalitatea de șanse pentru persoanele cu handicap*. Promovarea egalității de șanse pentru persoane cu handicap trebuie considerată ca un proces continuu, care trebuie să figureze printre obiectivele importante din programul de lucru al fiecărei președinții a Consiliului UE.

1.2 Prin prezentul aviz, CESE își propune să gândească în perspectivă și să înceapă conturarea principalelor provocări cu care Comisia Europeană se va confrunta, în cursul celei de a doua jumătăți a mandatului său actual și chiar ulterior. Prezentul aviz trebuie înscris de asemenea atât în contextul mai larg al identificării priorităților pentru faza finală a Planului de acțiune

European privind persoanele cu handicap (2008-2009) cât și al redeschiderii, peste doi ani, a discuțiilor bugetare (care vor avea un impact asupra programării și stabilirii priorităților).

1.3 Persoanele cu handicap reprezintă 15 % din populația totală și acest procentaj crește pe măsură ce populația îmbătrânește. Aceasta înseamnă că, în Europa extinsă, mai mult de 50 de milioane de persoane suferă în prezent de handicap ⁽¹⁾. Acestea reprezintă, prin urmare, o parte semnificativă a cetățenilor europeni, astfel încât a le asigura egalitatea de șanse constituie un imperativ social, etic și politic care ar trebui să figureze printre principalele priorități ale UE. În plus, există un evident argument economic pentru integrarea persoanelor cu handicap și pentru asigurarea accesului deplin la bunuri și servicii ale acestora.

⁽¹⁾ În conformitate cu datele furnizate de Eurostat pentru 2002, 44,6 milioane de persoane din grupul de vârstă 16-64 de ani, respectiv o persoană din șase (15,7 %), au declarat că au o problemă de sănătate sau un handicap de lungă durată (PSHLD).

1.4 În scopul garantării egalității de șanse pentru persoanele cu handicap, CESE consideră că este esențial să se ia parte la ansamblul de acțiuni prevăzute în cadrul Anului european pentru egalitatea de șanse pentru toți 2007. Asociațiile care reprezintă persoanele cu handicap trebuie de asemenea să fie implicate în aceste inițiative, așa cum au fost implicate în Anul european al persoanelor cu handicap 2003. De asemenea, anul următor ar trebui să reprezinte oportunitatea, atât pentru Uniunea Europeană cât și pentru statele membre, de a întări politicile și legislația destinate promovării egalității de șanse pentru persoanele cu handicap.

1.5 Persoanele cu handicap nu formează un grup omogen. Fiecare handicap creează o cerință diferită care nu poate fi satisfăcută decât în cazul în care societatea recunoaște cerințele persoanelor cu handicap și dispune de un ansamblu cât se poate de vast de informații pertinente. Cu privire la acest aspect, activitățile militante ale persoanelor cu handicap au un rol-cheie în acest sens.

1.6 În Uniunea Europeană există un număr important de persoane cu handicap, care sunt excluse de la participarea și incluziunea socială deplină și de la exercitarea drepturilor fundamentale privind drepturile omului și drepturile civile. Ar trebui pusă în evidență incluziunea socială deplină a copiilor cu handicap.

1.7 CESE salută adoptarea, în decembrie 2006, a Convenției ONU privind drepturile persoanele cu handicap ⁽²⁾.

2. Concluzii și recomandări

2.1 CESE solicită ca Anul european al egalității de șanse pentru toți 2007 să fie folosit pe deplin pentru garantarea egalității de șanse pentru persoanele cu handicap.

2.2 CESE solicită Comisiei Europene ca aceasta să elaboreze o propunere de legislație completă pentru problemele privitoare la handicap, care ar extinde protecția împotriva discriminării a persoanelor cu handicap și în alte domenii decât cel al ocupării forței de muncă și care ar consolida principiul integrator al politicilor privind handicapul. O astfel de legislație ar asigura, în ansamblul UE, un nivel minim de protecție împotriva discriminării în toate domeniile vieții sociale. Problema accesului la bunuri și servicii ar fi tratată de asemenea în acest cadru, contribuind astfel la eficientizarea pieței unice și la realizarea Strategiei Lisabona.

2.3 CESE solicită Comisiei și statelor membre să continue să se concentreze pe chestiunile privitoare la handicap și să treacă de la Planul de acțiune pentru persoane cu handicap (PAH), la o strategie comunitară de mare amploare pentru persoanele cu handicap.

2.4 CESE invită statele membre și Comisia, în cadrul competențelor acestora, să continue eforturile de asigurare a deplinei

incluziuni și participări sociale a persoanelor cu handicap, prin recunoașterea faptului că acestea au același drepturi ca și ceilalți cetățeni; să analizeze posibile soluții alternative la instituțiile existente, în care persoanele cu handicap trăiesc separate de colectivitate, uneori în condiții nedemne sau inumane; și să pună progresiv în aplicare aceste alternative.

2.5 CESE reiterează prioritățile pe care trebuie pus accentul pentru a asigura egalitatea de șanse pentru persoanele cu handicap: sensibilizarea publicului privind drepturile persoanelor cu handicap; accesul persoanelor cu handicap la clădirile publice; accesul la societatea informațională și la mijloacele de transport; elaborarea de noi legislații naționale și acordarea de sprijin familiilor, priorități care ar trebuie să existe în orice societate. În mod special, este important să se pună accentul pe copiii cu handicap, în scopul de a le asigura educația, integrarea și sprijinul corespunzătoare, sprijinindu-i astfel să devină membri mai activi ai societății, reducând dependența lor de asigurările sociale.

2.6 CESE solicită Comisiei Europene și statelor membre să se pregătească să ofere un sprijin mult mai important activităților întreprinse de către persoanele cu handicap. Principiul „Nimic pentru persoanele cu handicap fără persoanele cu handicap“, poate fi pus în aplicare numai în condițiile în care guvernele devin conștiente de necesitatea sprijinirii rețelelor organizațiilor persoanelor cu handicap. În iunie 2004, imediat după ultima extindere a Uniunii Europene, consiliile naționale ale organizațiilor neguvernamentale ale persoanelor cu handicap din cele 10 noi state membre, Bulgaria și România, au adoptat rezoluția de la Budapesta privind această chestiune ⁽³⁾.

2.7 CESE face apel la Comisie și la statele membre să furnizeze informațiile existente despre bunele practici și abordările eficiente (de exemplu metoda propusă de Agenda 22), astfel încât să fie implicați reprezentanții persoanelor cu handicap la elaborarea planurilor de acțiune ale colectivităților locale, garantând astfel, la nivel local, egalitatea de șanse pentru persoanele cu handicap. CESE invită statele membre să urmărească liniile directoare elaborate de Grupul la nivel înalt pentru persoanele cu handicap privind integrarea chestiunilor privitoare la handicap în diversele politici ⁽⁴⁾.

2.8 CESE salută hotărârea Comisiei de a lansa în 2008 o inițiativă europeană privind e-incluziunea și dorește ca sfera de acțiune și impactul acestei inițiative să fie cât mai mari, constituind astfel un pas hotărâtor spre integrarea e-accesibilității în toate politicile UE relevante.

2.9 La un nivel mai concret, CESE solicită ca atât noile reglementări (aflăte în prezent în discuție), care vor defini noul cadru pentru comunicațiile electronice, cât și directiva „Televiziune fără frontiere“ să integreze chestiunea accesibilității, în scopul de a garanta că persoanele cu handicap pot beneficia pe deplin de aceste mijloace de comunicație atât de importante.

⁽³⁾ A se vedea, de exemplu:

http://www.eudnet.org/update/online/2004/jun04/edfn_02.htm.

⁽⁴⁾ Document spre dezbateri pentru ședința Grupului la nivel înalt pentru persoanele cu handicap, 18-19 martie 2004.

Document de reflecție asupra „Integrării chestiunilor privitoare la handicap în diversele politici“, Grupul la nivel înalt pentru persoanele cu handicap.

⁽²⁾ Convenția Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap, New York, 2006.

2.10 CESE solicită consolidarea Directivei 2001/85/CE astfel încât să fie în conformitate cu noua legislație comunitară privind drepturile pasagerilor cu handicap în transportul aerian ⁽⁵⁾.

2.11 CESE solicită Comisiei și statelor membre să ia toate măsurile și să aloce toate resursele necesare astfel încât să garanteze aplicarea efectivă a Directivei 2000/78/CE ⁽⁶⁾ din 27 noiembrie 2000 a Consiliului, care definește cadrul juridic pentru egalitatea de tratament în ceea ce privește ocuparea forței de muncă.

2.12 CESE consideră că tranziția de la instituțiile pentru persoane cu handicap la alternative bazate pe colectivitate pentru fiecare este indispensabilă pentru a permite incluziunea și participarea persoanelor cu handicap la viața socială și solicită Comisiei Europene să includă această chestiune în inițiativele sale viitoare privind serviciile sociale de interes general ca prioritate pentru fondurile structurale europene.

2.13 CESE solicită Comisiei și statelor membre să acorde o importanță deosebită serviciilor sociale și asistenței personale pentru persoanele cu handicap, având în vedere faptul că serviciile de asistență vor permite persoanelor cu handicap și persoanelor care îi îngrijesc să ducă o viață normală și să contribuie activ la viața socială.

2.14 În cadrul inițiativei Comisiei numită „o mai bună legislație”, CESE solicită ca în cadrul elaborării proiectului unei noi legislații, să fie realizată o evaluare a impactului, care să ia considerație specificitățile și nevoile persoanelor cu handicap. În plus, toate instrumentele bazate pe tehnologia informației și comunicației, utilizate pentru a ameliora calitatea, adoptarea, transpunerea și punerea în aplicare a dreptului comunitar, ar trebui să respecte în totalitate criteriile de accesibilitate.

2.15 Familiile care cuprind una sau mai multe persoane cu handicap sunt expuse la un risc mai mare de a se găsi într-o situație de sărăcie, handicapul implică cheltuieli suplimentare pentru familie, care pot atinge 30 000 EUR pe an ⁽⁷⁾. Acest lucru justifică adoptarea unor măsuri de discriminare pozitivă, cum ar fi alocațiile (financiare sau în natură) sau stimulentele fiscale.

2.16 CESE invită statele membre să aplice și să monitorizeze legislația care are un impact asupra egalității de șanse pentru persoanele cu handicap. CESE observă că directivele privind la transportul aerian și feroviar sunt aplicate numai în transportul internațional, astfel încât, la nivel regional și local, persoanele cu handicap nu dispun de nici un mijloc de transport accesibil.

⁽⁵⁾ A se vedea Directiva 2001/85/CE a Parlamentului European și a Consiliului, din 20 noiembrie 2001, privind dispozițiile speciale aplicabile vehiculelor pentru transportul de pasageri cu mai mult de 8 locuri, în afară de locul șoferului de modificare a Directivelor 70/156/CEE și 97/27/CE.

⁽⁶⁾ A se vedea Directiva privind egalitatea de tratament la locul de muncă 2000/78/EC din 27.11.2000.

⁽⁷⁾ „Studiul asupra inegalităților economice ale persoanelor cu handicap în Barcelona”. „Efortul economic important provocat de handicap”, studiu efectuat de Institutul local pentru persoane cu handicap al Consiliului orașului Barcelona, în martie 2006, a arătat ca suma cheltuită de o familie, când unul dintre membrii familiei suferă de un handicap, poate să ajungă la 30 000 euro pe an, în funcție de nivelul de protecție socială și de tipul de handicap. (<http://w3.bcn.es/fitxers/baccessible/greugecomparatiueconmic.683.pdf>).

3. Egalitatea de șanse pentru persoanele cu handicap — un bilanț al situației în diferite domenii

3.1 Sensibilizarea și educarea

3.1.1 Anul european al persoanelor cu handicap 2003 a pus cu deosebire accentul pe sensibilizarea publicului și vizibilitatea chestiunii privind handicapul. Ar trebui incluse în programele de educație metodele care permit realizarea unor schimbări reale în materie de asigurare a egalității de șanse pentru persoanele cu handicap cât și informații privind handicapul. Un mijloc important de a modifica atitudinea societății față de persoanele cu handicap ar fi o informație bine elaborată pe această temă, realizată de mass-media; școlile și mass-media ar trebui să lucreze împreună pentru a atinge acest obiectiv.

3.1.2 Fără un sistem educațional bazat pe incluziune oferit copiilor și tinerilor cu handicap, va fi dificil să se ajungă la o integrare a acestora pe piața forței de muncă. Ameliorare accesului persoanelor cu handicap la educație ar trebui să constituie o prioritate pentru viitoarele planuri de acțiune și strategii privind persoanele cu handicap.

3.1.3 Cu toate că CESE recunoaște că au fost realizate progrese de la declarația de la Madrid și Anul european al persoanelor cu handicap, mai este încă mult de realizat. Pentru a da doar un exemplu, peste 80 % din numărul site-urilor publice, inclusiv cele ale instituțiilor europene, nu sunt în general accesibile persoanelor cu handicap. Este de altfel esențial ca toate site-urile care furnizează servicii publicului larg să fie de asemenea accesibile.

3.1.4 CESE solicită în special elaborarea unor standarde agreeate de către organismele europene de standardizare, care să fie obligatorii pentru achizițiile publice de bunuri și servicii și elaborarea unei legislații privind accesul la bunurile și serviciile din domeniul tehnologiei informației și comunicației.

3.1.5 Conceptul de „design universal” ar trebui promovat în rândurile tuturor actorilor interesați, și anume designerii, producătorii, autorii de standarde, ca și utilizatorii înșiși, respectiv persoanele cu handicap, care au dreptul de a beneficia de o gamă largă de bunuri și servicii care răspund necesităților lor.

3.1.6 CESE salută Declarația Ministerială de la Riga privind tehnologia informației și comunicației pentru o societate inclusivă și își exprimă speranța ca aceasta va reprezenta o etapă importantă spre e-incluziunea persoanelor cu handicap. Tehnologia informației și comunicației reprezintă nu numai o forță motrice importantă pentru creșterea economică și ocuparea forței de muncă dar și un instrument puternic pentru integrarea persoanelor cu handicap.

3.1.7 În perspectiva revizuirii legislației existente privind ajutorul de stat pentru formarea și angajarea persoanelor cu handicap, CESE invită Comisia să-și mențină abordarea actuală în viitorul regulament pentru exceptările pe categorii.

3.2 Ocuparea forței de muncă

3.2.1 CESE este conștient că în domeniul ocupării forței de muncă, există în continuare disparități semnificative între persoanele cu handicap și celelalte persoane. În 2003, Eurostat a confirmat că proporția persoanelor economic inactivate este mult mai importantă în cazul persoanelor cu handicap: 78 % dintre persoanele cu un handicap sever nu participă la piața forței de muncă, în comparație cu 27 % pentru persoanele fără probleme de sănătate de lungă durată sau handicap ⁽⁸⁾.

3.2.2 CESE apreciază măsurile ferme luate de Comisia Europeană privind monitorizarea transunerii și punerii în aplicare a directivei privind ocuparea forței de muncă ⁽⁹⁾. Monitorizarea ar trebui realizată în cooperare cu partenerii sociali și organizațiile nonguvernamentale din acest domeniu. CESE estimează că o mai bună monitorizare contribuie la crearea unor condiții mai bune la locul de muncă pentru persoanele cu handicap, la crearea unor noi locuri de muncă potrivite acestora și încurajează punerea în aplicare a serviciilor de asistență.

3.2.3 CESE speră ca asociațiile naționale ale persoanelor cu handicap vor participa de o manieră mai semnificativă la elaborarea planurilor de reformă. Strategia Lisabona revizuită solicită o mai mare implicare a societății civile pentru a se reuși să se atingă obiectivele planificate, ceea ce nu poate fi realizat dacă persoanele cu handicap (15 % din populația europeană) sunt lăsate deoparte sau nevoile lor specifice nu sunt luate suficient în considerație și satisfăcute.

3.2.4 În urma discuțiilor continue privind ocuparea forței de muncă, creșterea economică și flexibilitatea pieței forței de muncă (chestiuni evocate printre altele la summit-ul informal UE care a avut loc la Lahti pe 20 octombrie 2006), CESE solicită Comisiei să evalueze impactul și să valorifice eventualele sinergii pe care le-ar putea crea măsurile de program de lucru flexibil și de sprijin, pentru creșterea ratei de ocupare a persoanelor cu handicap.

3.2.5 CESE sprijină de asemenea inițiativele Fondului Social European (FSE) de integrare a persoanelor cu handicap pe piața muncii. Inițiativa EQUAL s-a dovedit foarte eficientă în promovarea egalității de șanse pentru persoanele cu handicap. Având în vedere că inițiativa EQUAL va înceta să existe, CESE solicită Comisiei ca metodele și filozofia acesteia să fie integrate de o manieră adecvată în noile mecanisme ale FSE.

3.2.6 Noul cadru al Fondului Social European ar trebui să pună accentul pe faptul că investiția în resursele umane nu poate reuși decât în cazul în care este însoțită, în același timp, de investiții destinate să îmbunătățească infrastructurile și accesibilitatea.

3.2.7 CESE continuă să considere necesar un cadru politic adecvat, care să prevadă stimulente fiscale companiilor, pentru

ca acestea să facă accesibile spațiile și serviciile lor persoanelor cu handicap și solicită ca acest cadru să fie completat, atunci când este necesar, de o legislație care să facă obligatorii standardele de accesibilitate.

3.3 O societate fără bariere

3.3.1 CESE consideră că înființarea unei societăți fără bariere este indispensabilă pentru ca egalitatea de șanse pentru persoanele cu handicap să devină o realitate. O astfel de societate este adaptată din punct de vedere tehnic la cerințele persoanelor cu handicap iar barierele privind comunicarea și participarea sunt suprimate.

3.3.2 CESE estimează că este necesară furnizarea informațiilor, în formă de rezumat, privind măsurile puse în aplicare de statele membre și despre legislația națională specifică privind persoanele cu handicap. Comitetul solicită Comisiei să centralizeze informațiile necesare în viitorul său raport bianual cu privire la situația persoanelor cu handicap din Europa.

3.3.3 Unul din obstacolele majore în asigurarea egalității de șanse persoanelor cu handicap este dificultatea pe care o întâmpină acestea cu privire la accesul la educație. Cu toate că directiva cadru cu privire la ocuparea forței de muncă interzice orice formă de discriminare privind formarea profesională (inclusiv învățământul superior), persoanele cu handicap au încă un acces limitat. Cauzele includ un mediu neadaptat pentru necesitățile acestora, insuficiența infrastructurilor adecvate și o lipsă de comunicare, informare și consultare, și de asemenea un sistem de învățământ destinat copiilor și tinerilor cu handicap care îi privează de cele mai multe ori de la început de șanse de acces la educație.

3.3.4 Fondurile structurale europene contribuie de manieră decisivă la integrare, cu condiția de a ține suficient cont de principiile de nediscriminare și de accesibilitate privind persoanele cu handicap. CESE întâmpină cu satisfacție recenta aprobare a noilor regulamente ale fondurilor structurale, care reprezintă o nouă etapă în această direcție și care va împiedica orice proiect finanțat de UE să ridice bariere suplimentare pentru persoanele cu handicap. CESE solicită ca alte programe și inițiative, în special cele care beneficiază de finanțări mai importante, să adopte același demers și să contribuie de manieră semnificativă la realizarea obiectivelor Strategiei Lisabona.

3.3.5 CESE consideră că trebuie făcut un efort mai mare pentru a crea condiții adaptate necesităților persoanelor cu handicap, mai ales în ceea ce privește accesul la transportul în comun și la un mediu urban fără obstrucții. Numeroase alte grupuri sociale beneficiază de condițiile care sunt adaptate necesităților persoanelor cu handicap, familiile cu copii mici, persoanele vârstnice și de asemenea persoanele care suferă de probleme temporare de mobilitate, în urma unui accident.

⁽⁸⁾ Statistici în pe care se pune accentul, Tema 3, *Ocuparea persoanelor cu handicap în Europa 2002*, Eurostat 26/2003.

⁽⁹⁾ Directiva Nr. 78/2000/CE, 27 noiembrie 2000.

3.3.6 Este nevoie de o acțiune urgentă pentru o schimbare de atitudine. Garantarea egalității de șanse pentru persoanele cu handicap trebuie să se bazeze pe principiile drepturilor omului. În sensul că orice persoană are dreptul de a lua o parte activă la viața societății. Este foarte importantă asigurarea serviciilor de asistență pentru persoanele cu handicap, inclusiv a măsurilor de promovare a angajării acestora, cum ar fi cele care facilitează crearea de locuri de muncă protejate și asistate, ca o modalitate de acces pe piața deschisă a forței de muncă.

3.3.7 Statele membre ar trebui să standardizeze diferitele procese și metode puse în aplicare pentru garantarea egalității de șanse. În practică, egalitatea de șanse ne obligă să înțelegem gama largă de posibilități realiste oferite fiecărei persoane. Pe termen mediu, schimbarea propusă, de a întări abordarea individualizată față de persoanele cu handicap, va necesita atribuirea unor finanțări mai importante din fondurile publice și din Fondurile Structurale. Cu toate acestea, pe termen lung, aceste finanțări vor permite realizarea unor economii constante în domeniul cheltuielilor sociale.

3.3.8 Întreprinderile din sectorul economiei sociale joacă un rol esențial pentru garantarea egalității de șanse pentru persoanele cu handicap. Aceste întreprinderi contribuie la integrarea persoanelor cu handicap în societate și pe piața forței de muncă și promovează integrarea chestiunilor legate de handicap în toate domeniile de decizie politică, prin aplicarea principiului de auto-asistență, care este frecvent utilizat în cadrul cooperativelor.

3.3.9 CESE rămâne convins că noile directive europene privind achizițiile publice de bunuri și servicii constituie un instrument util pentru promovarea angajării persoanelor cu handicap și a accesibilității transporturilor în comun și al clădirilor în general, cât și pentru promovarea producerii de bunuri și servicii accesibile acestora, și solicită autorităților publice (locale, regionale, naționale și europene) să le pună în aplicare în acest scop. Schimbul de bune practici în acest domeniu ar trebui promovat de Comisia Europeană.

3.4 Participarea la procesul decizional

3.4.1 Organizațiile europene ale persoanelor cu handicap sunt foarte active în abordarea integratoare a chestiunilor privind handicapul. CESE susține aceste activități și consideră că respectul principiului integrator este primordial pentru atingerea rezultatelor dorite. Această integrare nu poate reuși decât cu condiția implicării organizațiilor persoanelor cu handicap în procesul decizional încă din fazele incipiente.

3.4.2 Comisia Europeană a pus în aplicare proceduri eficiente de participare care, după părerea Comitetului, contribuie de o manieră decisivă la asigurarea egalității de șanse pentru perso-

nele cu handicap. Promovarea abordării integratoare a egalității de șanse pentru persoanele cu handicap, însoțită de măsuri legislative, aduce rezultate în domenii cum sunt mijloacele de transport accesibile, locuințele adaptate necesităților persoanelor cu handicap, accesul la bunuri și servicii și la informații.

3.4.3 Anul European al persoanelor cu handicap 2003 a marcat o etapă importantă spre o participare sporită. Această inițiativă a fost încununată de succes, în mare parte datorită abordării de jos în sus, care a permis implicarea grupurilor europene ale persoanelor cu handicap să participe activ la lucrările pregătitoare să continue să joace un rol activ pe tot parcursul anului. Având în vedere principiul integrator, au fost luate inițiative care au permis colaborarea cu un spectru larg de factori de decizie.

3.4.4 De o importanță vitală este și ca principiul egalității de șanse pentru persoanele cu handicap să devină o parte integrantă a acelor proceduri comunitare supuse metodei deschise de coordonare. Aceasta este cu atât mai important cu cât multe decizii referitoare la politica privind handicapul sunt încă sub responsabilitatea statelor membre.

3.5 Măsuri legislative pentru ameliorarea egalității de șanse pentru persoanele cu handicap

3.5.1 Mai multe demersuri politice au fost întreprinse la nivel european pentru asigurarea egalității de șanse pentru persoanele cu handicap. În cursul Anului european al persoanelor cu handicap 2003, Consiliul a adoptat rezoluții privitoare la ocuparea forței de muncă și formarea profesională, accesul la activități culturale și la educație și e-accesibilitatea⁽¹⁰⁾. Alte instituții europene au lansat de asemenea inițiative privind accesul⁽¹¹⁾ și ocuparea forței de muncă.

3.5.2 Planul de acțiune 2006-2007 al UE este în curs de punere în aplicare. CESE își exprimă satisfacția că obiectivele rămân orientate spre principalele dificultăți pe care le întâlnesc persoanele cu handicap. Obiectivul principal al celei de a doua fază a planului de acțiune este integrarea activă a persoanelor cu handicap. Acest obiectiv se bazează pe „conceptul cetățenesc” de handicap⁽¹²⁾ ceea ce înseamnă că persoanele cu handicap beneficiază de același posibilități de alegere și de decizie în viața cotidiană ca și persoanele fără handicap.

3.5.3 CESE consideră că este nevoie de o legislație suplimentară pentru combaterea discriminării în toate domeniile de activitate ale UE. Comitetul așteaptă cu interes rezultatele studiului de fezabilitate privitor la noile inițiative legislative în domeniul nediscriminării. Comitetul este ferm convins de asemenea că trebuie prezentată cât mai rapid o propunere de directivă privind handicapul.

⁽¹⁰⁾ Rezoluția Consiliului din 15 iulie 2003 privind încadrarea în muncă și integrarea socială a persoanelor cu handicap (2003/C 175/01). Rezoluția Consiliului din 6 mai 2003 privind accesibilitatea infrastructurilor și a activităților culturale pentru persoane cu handicap (2003/C 134/05).

Rezoluția Consiliului din 5 mai 2003 privind egalitatea de șanse pentru elevii și studenții cu handicap în educație și formare (2003/C 134/04).

Rezoluția Consiliului din 6 februarie 2003 privind e-accesibilitatea — îmbunătățirea accesului persoanelor cu handicap la societatea bazată pe cunoaștere (2003/C 39/03).

⁽¹¹⁾ 2010: O Europă accesibilă pentru toți: Raport al unui grup de experți în accesibilitate.

http://europa.eu.int/comm/employment_social/index/7002_en.html.
⁽¹²⁾ În conformitate cu Articolul 26 din Carta drepturilor fundamentale ale Uniunii Europene, UE recunoaște și respectă drepturile persoanelor cu handicap de a beneficia de măsuri care vizează asigurarea autonomiei, integrării profesionale și sociale și participarea la viața comunității a acestora.

4. Rolul CESE în promovarea egalității de șanse pentru persoanele cu handicap

4.1 CESE reamintește faptul că rolul partenerilor sociali este de o importanță vitală pentru integrarea completă a persoanelor cu handicap. Numeroși angajatori oferă exemple de bune practici privind nu numai încadrarea în muncă persoanelor cu handicap dar și de adaptare a bunurilor și serviciilor pentru a le face accesibile. CESE se angajează să promoveze progresul în acest domeniu, în limitele competențelor sale.

4.2 În plus, CESE încurajează angajatorii și sindicatele să folosească mecanismele de dialog social pentru a propune noi inițiative privind încadrarea în muncă a persoanelor cu handicap, inclusiv menținerea acestora ca angajați.

4.3 CESE se angajează să asigure egalitatea de șanse pentru persoanele cu handicap. În scopul de a contribui la un mai mare succes al Anului european al persoanelor cu handicap 2003, CESE a creat un grup operativ consacrat chestiunilor de handicap, compus din membri și funcționari ai Comitetului. Acesta avea drept sarcină să pregătească și să pună în aplicare activitățile CESE, care se înscriau în cadrul acestui An european special.

4.4 Avizul CESE privind Anul european al persoanelor cu handicap 2003 ⁽¹³⁾ oferă o vedere de ansamblu clară a activităților Comitetului pentru a promova chestiuni referitoare la handicap. Deși CESE a făcut eforturi deosebite și a realizat progrese considerabile privind integrarea chestiunilor de handicap în toate avizele sale relevante, Comitetul se angajează să sporească aceste eforturi în 2007 (Anului european pentru egalitatea de șanse pentru toți 2007) și mai departe.

4.5 CESE a adoptat o serie de avize special consacrate chestiunilor de handicap, printre care avizul adoptat în 2002, intitulat „Integrarea persoanelor cu handicap în societate”, care propunea, pentru prima dată, un demers global privind aceste chestiuni, precum și un aviz asupra situației persoanelor cu handicap în Uniunea Europeană extinsă ⁽¹⁴⁾. Alte avize au solicitat de asemenea egalitatea de șanse pentru persoanele cu handicap. Acestea includ, de exemplu avizul privind e-accesibilitatea ⁽¹⁵⁾, avizul privind Anul european pentru egalitatea de șanse pentru toți 2007 ⁽¹⁶⁾ și avizul privind Cartea verde privind sănătatea mintală ⁽¹⁷⁾. Această chestiune a fost de asemenea evocată în avizul privind turismul social ⁽¹⁸⁾.

4.6 Noua clădire a sediului CESE, inaugurat în 2004, este pe deplin accesibil persoanelor cu handicap. Asociațiile acestora au putut prin urmare să participe și să organizeze seminarii aici.

⁽¹³⁾ Avizul CESE privind Comunicarea Comisiei către PE, Consiliu, CESE și CoR privind punerea în aplicare, rezultatele și evaluarea globală a Anului european al persoanelor cu handicap 2003, din 14 februarie 2006, raportor: dna Anca. JO C 88 din 11.4.2006.

⁽¹⁴⁾ Aviz CESE privind Integrarea persoanelor cu handicap în societate (Aviz din proprie inițiativă) 17 iulie 2002, raportor: dl Cabra de Luna. JO C 241 din 7.10.02.

⁽¹⁵⁾ Avizul CESE privind comunicarea Comisiei către Consiliu, Parlamentul European, CESE și CoR — e-accesibilitatea, 15 martie 2006, raportor: dl Cabra de Luna. JO C 110 din 9.5.2006.

⁽¹⁶⁾ Avizul CESE privind propunerea pentru o decizie a Parlamentului European și al Consiliului privind Anul egalității de șanse pentru Toți 2007 — Pentru o societate justă 14 decembrie 2005 (CESE 1507/2005), raportor: dl Herczog. JO C 65 din 17.3.2006.

⁽¹⁷⁾ Avizul CESE privind Cartea verde pentru îmbunătățirea sănătății mintale a populației — Către o strategie privind sănătatea mintală pentru Uniunea Europeană, 17 mai 2006, raportor: dl Bedossa. JO C 195 din 18.8.2006.

⁽¹⁸⁾ Avizul CESE privind turismul social în Europa (aviz din proprie inițiativă) 14 septembrie 2006, raportor: dl Mendoza Castro.

Celelalte instituții europene ar trebuie să se inspire din acest exemplu.

4.7 Comitetul observă că asociațiile persoanelor cu handicap sunt mai bine reprezentate în cadrul CESE. Mai mult, organizațiile economiei sociale și ai partenerilor sociali lucrează intens la sprijinirea asigurării șanselor egale pentru persoanele cu handicap.

4.8 În scopul de a favoriza schimburile de bune practici, CESE propune organizarea unui seminar în cursul Anului european pentru egalitatea de șanse pentru toți 2007, cu accent special pe chestiunile de handicap și discriminări multiple.

4.9 CESE invită Consiliile Economice și Sociale naționale sau instituțiile similare să folosească anul 2007 ca platformă pentru promovarea abordării integrate a chestiunilor privind handicapul în cadrul activității acestora. În plus, CESE ar putea examina posibilitatea de a realiza un studiu privind bunele practici pentru promovarea abordării integrate a chestiunilor privind handicapul de către partenerii sociali.

5. Către o Europă fără bariere: o acțiune direcționată

5.1 CESE observă că până în prezent, Europa nu dispune de nici o legislație la scară largă pentru a lupta împotriva discriminărilor, legislație care s-ar putea aplica ansamblului domeniilor de activitate ale UE.

5.2 Chestiunile legate de handicap trebuie înscrise pe ordinea de zi a diverselor strategii europene. Trebuie de asemenea luat în considerație impactul pe care aceasta ar putea să-l aibă în ceea ce privește garantarea egalității de șanse pentru persoanele cu handicap. Chestiunea privind handicapul trebuie să aibă în continuare prioritate, nu în ultimul rând deoarece aceasta, de exemplu, nu mai este abordată în versiunea revizuită a Strategiei Lisabona sau în planurile naționale de reformă prezentate în 2005. CESE salută prin urmare documentul de lucru privitor la abordarea integratoare a chestiunii privind handicapul în strategia europeană cu privire la ocuparea forței de muncă și solicită Comisiei Europene să efectueze o evaluare de impact al acestui document.

5.3 CESE dorește să sublinieze necesitatea de a da urmare propunerii avansate pe perioada președinției britanice privind ținerea unei ședințe ministeriale anuale pe chestiuni de handicap pentru a face să progreseze dezbaterile la un nivel politic înalt, care să integreze contribuțiile organizațiilor competente în materie de handicap. Până în prezent, publicul nu a fost suficient de sensibilizat în legătură cu această inițiativă.

5.4 CESE subliniază încă o dată necesitatea de a avea o definiție europeană comună a handicapului, ceea ce ar contribui la eficientizarea politicii europene în acest domeniu. În același timp, informații mai complete asupra situației persoanelor cu handicap în UE ar contribui la luarea de decizii mai bine informate și orientate. Prin urmare, CESE invită Comisia, Eurostat și statele membre să aloce mai multe resurse pentru realizarea unor studii statistice care să analizeze aspecte ca situația ocupării forței de muncă, importanța economică a persoanelor cu handicap, rolul de consumatori sau accesul la servicii al acestora.

5.5 În conformitate cu Tratatul de la Amsterdam, Comunitatea Europeană s-a angajat să țină cont de nevoile speciale ale persoanelor cu handicap la elaborarea măsurilor privind piața

unică. În mod regretabil, Declarația 22 nu a fost pusă în aplicare, ceea ce a dat chiar naștere la noi obstacole privind accesul la bunuri și servicii.

5.6 CESE observă de aproape procesul de ratificare a Convenției Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap, adoptată în august 2006, și invită statele membre să o ratifice. De asemenea, Comitetul invită Comisia să se asigure că principiile definite în Convenția Națiunilor Unite sunt promovate și puse în aplicare la nivelul UE.

5.7 CESE își exprimă speranța că planurile de acțiune ale UE care vizează asigurarea de șanse egale pentru persoanele cu handicap vor servi drept catalizator pentru noi măsuri în acest domeniu care vor produce, la rândul lor, rezultate măsurabile.

Bruxelles, 19 ianuarie 2007.

Președintele

Comitetului Economic și Social European

Dimitrios DIMITRIADIS

Aviz al Comitetului Economic și Social European privind Comunicarea Comisiei adresată Consiliului, Parlamentului European, Comitetului Economic și Social European și Comitetului Regiunilor: Promovarea muncii decente pentru toți: Contribuția UE la aplicarea în lume a Agendei muncii decente

COM(2006) 249 final

(2007/C 93/09)

La 13 iulie 2006, Comisia Europeană, în conformitate cu articolul 262 din Tratatul de instituire a Comunității Europene, a hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la propunerea susmenționată.

Secțiunea pentru ocuparea forței de muncă, afaceri sociale și cetățenie, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 19 decembrie 2006. Raportor a fost dl ETTY.

La cea de-a 432-a sesiune plenară, care a avut loc la 17 și 18 ianuarie 2007 (ședința din 17 ianuarie 2007), Comitetul Economic și Social European a adoptat următorul aviz cu 128 voturi pentru, 3 împotriva și o abținere.

1. Concluzii și recomandări

1.1 CESE salută comunicarea Comisiei. Comitetul are convingerea că, în strânsă cooperare cu statele membre, Comisia va aduce o contribuție majoră la realizarea obiectivului privind munca decentă, atât în cadrul UE, cât și în țări terțe.

Comitetul împărtășește punctul de vedere al Comisiei conform căruia susținerea obiectivelor sociale nu trebuie folosită în scopuri protecționiste.

1.1.1 Comitetul îndeamnă Comisia să implice CESE în pregătirea raportului de monitorizare a comunicării, care urmează a fi prezentat până în vara anului 2008.

1.1.2 Comitetul solicită Comisiei să elaboreze indicatori adecvați pentru evaluarea punerii în aplicare de către UE a Agendei muncii decente.

1.1.3 Comisia ar trebui să indice în mod clar implicațiile financiare ale contribuțiilor sale la promovarea muncii decente, atât în cadrul, cât și în afara UE. Aici ar trebui cuprinse informații despre modul în care intenționează să sprijine OIM în punerea în aplicare a Agendei muncii decente.

1.2 Comisia ar trebui să urmeze abordarea recomandată în avizul Comitetului Economic și Social European privind dimensiunea socială a globalizării din martie 2005: să păstreze și să consolideze impactul pozitiv al globalizării, luând în același timp măsuri corespunzătoare de combatere a repercusiunilor sale negative. Comitetul reiterează concluziile din avizul din martie 2005.

1.3 Politicile privind munca decentă, atât în cadrul, cât și în afara UE, pot avea succes numai cu implicarea deplină a partenerilor sociali și a societății civile în sens larg.

1.4 În urmărirea obiectivelor muncii decente, sunt de importanță crucială coerența și coordonarea politicilor la toate nivelurile, inclusiv la nivel național.

1.5 Un factor-cheie în promovarea muncii decente este consolidarea sistemului de supraveghere al OIM.

1.6 CESE invită Comisia să analizeze împreună cu statele membre motivele de neratificare de către țările gazdă a Convenției internaționale a ONU privind lucrătorii migranți.

1.7 Este esențială ratificarea și aplicarea în legislație și în practică a convențiilor corespunzătoare ale OIM în cadrul UE și în legătură cu țări terțe.

1.8 CESE invită Comisia să promoveze importanța sănătății și securității la locul de muncă, acestea constituind unul din factorii-cheie în realizarea muncii decente.

1.9 Comisia ar trebui să prezinte un plan de acțiune referitor la politicile sale privind munca decentă, atât în cadrul, cât și în afara UE, care să cuprindă și informații privind bugetul.

2. Observații generale

2.1 Comitetul salută comunicarea. Agenda muncii decente este un răspuns semnificativ la globalizare și poate aduce o contribuție majoră la realizarea obiectivelor de dezvoltare ale mileniului, astfel cum sunt recunoscute de Organizația Națiunilor Unite. Uniunea Europeană, ca membru important al comunității mondiale, poate produce valoare adăugată semnificativă aplicând această agendă „acasă” și promovând-o în diferitele sale relații cu țări terțe, grupuri de țări și instituții internaționale. Munca decentă are relevanță directă în punerea în aplicare a Agendei Lisabona, contribuind semnificativ la formarea într-un mod durabil a vieții active în Uniunea Europeană. Rolul activ în promovarea muncii decente pentru toți face parte integrantă nu numai din Agenda socială europeană și din eforturile UE de promovare a valorilor sale; este, de asemenea, în interesul UE să se asigure că globalizarea nu subminează modelul social european.

2.2 „Munca decentă” este un concept introdus în 1999 de Organizația Internațională a Muncii (OIM) ⁽¹⁾. A fost definit ca „punct de convergență” al celor patru obiective strategice ale OIM:

— promovarea drepturilor la locul de muncă,

⁽¹⁾ Munca decentă, Raportul directorului general al OIM la a 87-a sesiune a Conferinței Internaționale a Muncii, OIM, Geneva, 1999.

— ocuparea forței de muncă,

— protecția socială și

— dialogul social.

Conceptul este parte esențială a modelului social al UE, care se concentrează asupra dreptului la o muncă productivă și liber aleasă, în care drepturile sunt protejate, care generează venituri adecvate, cu protecție socială adecvată și în care se pune accent pe șanse egale. Dialogul social tripartit garantează participarea și procesul democratic.

Problemele de gen și dezvoltarea sunt considerate teme transversale.

2.2.1 În conformitate cu Agenda Muncii Decente a OIM, comunicarea Comisiei ar trebui să sublinieze importanța egalității între femei și bărbați și responsabilizarea femeilor pentru ieșirea din sărăcie, în special în ceea ce privește șansele egale și egalitatea de tratament.

2.3 În avizul privind dimensiunea socială a globalizării ⁽²⁾, CESE a identificat munca decentă ca obiectiv-cheie și temă prioritară pentru UE și statele membre, atât acasă, cât și în relațiile externe și în asistența pentru dezvoltare.

2.4 Comitetul subscrie la declarația din introducerea comunicării care caracterizează Agenda muncii decente ca fiind un set de strategii universale nelegate de un model de dezvoltare specific și un instrument de adaptare a dezvoltării la valori și principii de acțiune și guvernanta ce combină competitivitatea economică și justiția socială. La baza conceptului de muncă decentă se află înțelegerea faptului că fiecare țară, indiferent de nivelul de dezvoltare la care se află, își stabilește propriile obiective pentru a reduce distanța dintre scopul propus și absența unor posibilități suficiente de angajare, refuzarea drepturilor la locul de muncă, protecția socială inadecvată și neajunsurile din dialogul social.

2.5 Comitetul salută accentul pus în comunicare pe necesitatea de a stabili o angajare eficientă în privința muncii decente din partea tuturor instituțiilor multilaterale și a tuturor guvernelor, astfel cum se susține în declarația ECOSOC a ONU din iulie 2006.

2.6 Comitetul observă cu interes că au fost incluse în prezenta comunicare câteva recomandări formulate în avizul CESE privind dimensiunea socială a globalizării.

2.7 Comitetul regretă că elementul de coordonare și coerență a politicilor în și între instituțiile financiare internaționale (IFI), Organizația Mondială a Comerțului (OMC) și Organizația Internațională a Muncii (OIM) nu a fost urmărit așa cum ar fi sperat CESE, în special la nivelul statelor membre. Comitetul solicitase Comisiei, precum și Consiliului de Miniștri să întreprindă anumite acțiuni pentru a promova în mai mare măsură coordonarea și coerența la nivelul statelor membre, cu implicarea deplină a societății civile.

⁽²⁾ Avizul CESE din 9.3.2005 privind „Dimensiunea socială a globalizării — Contribuția politicilor UE la extinderea beneficiilor pentru toți”. Raportori: dl Tom ETTY și dna Renate HOMUNG DRAUŠ (JO C 234, 22.9.2005).

Comitetul reiterează această solicitare, în vederea promovării muncii decente de către Comisie și statele membre în aceste instituții.

Comisia ar trebui să promoveze o abordare mai unitară din partea statelor membre în cadrul IFI, în special cu privire la consilierea în materie de politici, programele de asistență pentru dezvoltare lansate împreună cu guvernele și creditele acordate de acestea societăților private.

2.8 Opinia Comitetului este că, în general, propunerile de acțiune formulate de Comisie în comunicare sunt bine formulate și constructive.

2.8.1 Un aspect important care lipsește este recunoașterea faptului că întărirea sistemului de supraveghere al OIM este un factor-cheie în promovarea muncii decente. Ratificarea convențiilor este importantă, dar nu suficientă. Și realitatea de pe teren, adică aplicarea integrală în legislație, ca și în practică, trebuie să facă obiectul unei preocupări permanente. În acest scop, Comitetul încurajează Comisia să stimuleze și să coordoneze acțiuni comune ale statelor membre, în strânsă cooperare cu OIM.

2.8.2 Un alt element pe care Comitetul dorește să-l sublinieze este că globalizarea nu numai că presupune ca OIM să-și actualizeze convențiile și recomandările, dar impune inevitabil ca organizația să formuleze noi standarde, pentru a face față noilor realități din lumea muncii, pe măsură ce acestea apar. Este necesar să se garanteze că noile instrumente sunt pertinente și conțin dispoziții ancorate în realitate. UE și statele membre (și partenerii sociali din statele membre) trebuie încurajate să joace un rol activ în această direcție.

3. Observații specifice

3.1 Ref: Un factor de dezvoltare, guvernanta și performanță

3.1.1 În comunicare, Comisia abordează dialogul social bipartit și tripartit, precum și „implicarea partenerilor sociali și a societății civile”/«implicarea partenerilor sociali și a altor actori interesați din societate». Comisia ar trebui să exprime clar faptul că „dialogul social” are loc între parteneri sociali cu sau fără reprezentanți guvernamentali, în timp ce „dialogul civil” implică și ONG-uri și alte grupuri de interese. În contextul comunicării, trebuie să se înțeleagă că dialogul social autentic poate fi realizat numai de organizații libere, independente și democratice.

3.1.2 Toate elementele conceptului de muncă decentă sunt trecute în revistă în prezenta secțiune. Este surprinzător că securitatea și sănătatea la locul de muncă sunt tratate numai în trecere (scurta menționare a „calității postului”). Se pare că nu este întâmplător că securitatea și sănătatea la locul de muncă nu ocupă un loc relevant în textul comunicării. Ar putea avea legătură cu poziția problematică a Comisiei și a statelor membre față de convențiile OIM în materie. Acestea au fost ratificate în număr foarte mic de statele membre ale UE, deși nivelul de protecție a lucrătorilor oferit de legislația UE în materie este în general mai înalt — lucru de înțeles — decât instrumentele OIM corespunzătoare. Acest nivel redus de ratificare nu încurajează alte state să ratifice convențiile OIM privind securitatea și sănă-

tatea la locul de muncă. Prin urmare, UE nu promovează Agenda muncii decente în această privință. Comitetul invită Comisia și statele membre să revadă prezenta situație nesatisfăcătoare, pentru a o îmbunătăți semnificativ în viitorul apropiat. Comitetul consideră, de asemenea, că statele membre ar trebui să denunțe convenția OIM privind sănătatea și securitatea numai după ce decid să ratifice o convenție actualizată pentru un domeniu similar.

3.1.3 Comitetul împărtășește punctul de vedere al Comisiei conform căruia susținerea obiectivelor sociale nu trebuie folosită în scopuri protecționiste. În același timp, dorește să semnaleze că nu este posibil ca o „clauză socială” în acorduri comerciale multilaterale, astfel cum a fost menționat în avize anterioare ale CESE, să fie folosită în scopuri protecționiste, deoarece constă exclusiv din cele opt standarde ale OIM privind drepturile fundamentale (dreptul la organizare/negociere colectivă, munca forțată, discriminarea la locul de muncă și în activitate, precum și munca prestată de copii) care au fost toate ratificate de marea majoritate a statelor membre ale OIM. Dacă aceste state membre și-au îndeplinit obligațiile constituționale, au transpus integral aceste convenții în propria legislație națională sau în alte reglementări corespunzătoare, conform solicitărilor și monitorizării OIM.

3.1.4 În politicile sale de dezvoltare, UE trebuie să integreze pe deplin munca decentă și să-și susțină declarațiile cu un buget corespunzător.

3.2 Ref: Angajamente și strategii pentru politicile UE

3.2.1 UE ar trebui să promoveze munca decentă „acasă” prin ratificarea și aplicarea de către statele membre a tuturor convențiilor respective ale OIM, inclusiv cele privind nediscriminarea și integrarea grupurilor vulnerabile.

3.2.2 În subsecțiunea „O mai bună mobilizare a politicilor externe ale UE” de la titlul „Extinderea”, convențiile 87 și 98 ale OIM privind libertatea de asociere și negocierea colectivă, precum și drepturile protejate de acestea par să fie înțelese de Comisie ca referindu-se numai la drepturile sindicale. Este incorect: ele sunt în mod explicit și drepturi ale angajatorilor. Comisia trebuie să promoveze atât drepturile fundamentale ale sindicatelor, cât și pe cele ale angajatorilor.

3.2.3 Comitetul este de acord cu punctul de vedere al Comisiei privind „Vecinătatea”. Cu toate acestea, consideră că trebuie să se acorde atenție dialogului social/ratificării Convenției OIM nr. 144 privind consultarea tripartită în acest domeniu.

3.2.4 În ceea ce privește subsecțiunea „Relațiile bilaterale și regionale”, Comitetul constată că o problemă specială o reprezintă China, problemă care ar trebui dezbătută și abordată de Comisie. China se opune deschis libertății de asociere și dreptului la negociere colectivă între sindicate independente și organizații ale angajatorilor. Dată fiind importanța Chinei în lume, faptul nu poate fi ignorat, dacă se urmărește progresul prin intermediul Agendei muncii decente.

3.2.5 Pe lista de măsuri avută în vedere la titlul „Dezvoltarea cooperării”, Comisia ar trebui să includă acțiuni ce urmează să fie întreprinse în cooperare cu OIM, pentru a ajuta la integrarea economiei nereglementate în economia reglementată. Munca decentă este la fel de importantă pentru economia nereglementată ca și pentru cea reglementată. Comisia ar trebui să coopereze cu OIM pentru a explora noi modalități de a ajuta actorii existenți să creeze forme de acțiune prin care să apere drepturile și să consolideze capacitățile celor care își câștigă existența în economia nereglementată, precum și de a da posibilitatea unor noi actori să intre în domeniul reprezentării intereselor.

3.2.6 Tot la acest titlu, Comitetul propune să fie inclusă promovarea organizațiilor din domeniul economiei sociale, cum ar fi cooperativele. Aceasta este una din temele principale identificate de avizul CESE privind dimensiunea socială a globalizării.

3.2.7 Comisia ar trebui, de asemenea, să aibă în vedere politici care să consolideze, în strânsă cooperare cu OIM, rolul întreprinderilor mici și mijlocii în promovarea muncii decente.

3.2.8 În ceea ce privește titlul „Comerțul: un factor al dezvoltării durabile”, Comitetul face trimitere la recomandările formulate în avizul privind dimensiunea socială a globalizării referitoare la observatoarele bilaterale comune și zonele libere industriale de export.

3.2.9 Comitetul salută sprijinul Comisiei pentru ratificarea pe scară largă și efectivă punere în aplicare a convențiilor OIM, dar constată că în sfera comerțului internațional acest angajament ar putea fi mai concret. În primul rând la nivel multilateral, Comisia trebuie să facă din promovarea muncii decente unul din obiectivele UE la OMC. Trebuie avută în vedere înființarea în cadrul OMC a unui Comitet pentru comerț și muncă decentă, asemănător Comitetului pentru comerț și mediu; munca decentă ar trebui considerată ca element de dezvoltare durabilă în cadrul analizelor privind politicile comerciale ale OMC și este necesar un program de lucru al OMC, împreună cu OIM. Comisia și statele membre ar trebui să se angajeze în eforturi active împreună cu alți membri ai OMC, pentru a-i convinge pe aceștia de beneficiile unei atenții sporite acordate muncii decente în cadrul structurilor OMC.

3.2.10 În al doilea rând, în relațiile comerciale bilaterale, cum ar fi acordurile de parteneriat economic (EPA), Comisia ar trebui să pună ca prioritate pe agenda negocierilor ratificarea și aplicarea principalelor standarde de muncă ale OIM. În cadrul

acestor negocieri, ar trebui să se întreprindă evaluări de impact privind durabilitatea, care să cuprind indicatorii muncii decente și să se dea curs recomandărilor.

3.2.11 În ceea ce privește sistemul de stimulente comerciale „SPG-plus”, (sistemul de preferințe generalizate, sunt necesare măsuri adiacente ferme pentru ca acesta să fie eficient, în special prin analize la jumătatea parcursului ale țărilor beneficiare, efectuate la începutul anului 2007, pentru a garanta că guvernele recunosc obligativitatea punerii în aplicare a convențiilor respective și încep să ia măsuri corespunzătoare.

3.2.12 La titlul „O mai bună gestionare a migrației economice”, Comitetul dorește să ridice încă o dată problema Convenției internaționale a ONU privind lucrătorii migranți. Acesta este un subiect dificil și complicat. Nici măcar o singură țară gazdă importantă nu a ratificat până acum această convenție. Comitetul a adoptat o atitudine favorabilă convenției în avizul său din iunie 2004 ⁽³⁾. Este surprinzător că, în comunicare, Comisia ignoră total acest document. Comitetul solicită Comisiei să analizeze, împreună cu statele membre, motivele neratificării și să definească o politică structurată, întemeiată pe această analiză. De asemenea, încurajează Comisia să exploreze, împreună cu statele membre care nu au ratificat până acum Convențiile OIM nr. 97 și 143 privind lucrătorii migranți, posibilitățile de ratificare în viitorul apropiat.

3.2.13 Comisia intenționează să sprijine eforturile de încheiere a unor acorduri colective transnaționale și a unor acorduri-cadru globale (titlul „Colaborarea cu societatea civilă și sectorul afacerilor”). Comitetul insistă asupra faptului că subiectul trebuie analizat în strânsă cooperare cu federațiile respective ale angajatorilor și sindicatelor.

3.2.14 Comisia ar trebui să discute cu aceste organizații și cu alte organizații corespunzătoare ale societății civile și despre promovarea politicilor corporatiste de responsabilitate socială în țările în care este deosebit de mare discrepanța dintre legislație și punea ei în aplicare. Comitetul subliniază că responsabilitatea socială corporatistă este complementară legislației și nu o poate înlocui.

Comitetul recomandă Comisiei să încurajeze societățile să includă în codurile voluntare de conduită trimiteri explicite la liniile directe ale OCDE pentru întreprinderi multinaționale și la Declarația tripartită privind întreprinderile multinaționale și politica socială a OIM.

Bruxelles, 17 ianuarie 2007.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Dimitris DIMITRIADIS

⁽³⁾ Avizul CESE din 30.6.2004 privind Convenția internațională privind lucrătorii migranți. Raportor: dl PARIZA CASTAÑOS (JO C 302, 7.12.2004).

Aviz al Comitetului Economic și Social European privind Propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei 89/391/CEE a Consiliului, a directivelor speciale precum și a Directivelor Consiliului 83/477/CEE, 91/383/CEE, 92/29/CEE și 94/33/CE, în vederea simplificării și raționalizării rapoartelor privind aplicarea în practică

COM(2006) 390 final — 2006/0127 (COD)

(2007/C 93/10)

La 20 septembrie 2006, Consiliul a hotărât, în conformitate cu articolul 262 al tratatului de instituire a Comunității Europene, să consulte Comitetul Economic și Social European privind propunerea sus-menționată.

Secțiunea specializată pentru ocuparea forței de muncă, afaceri sociale și cetățenie, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului, și-a adoptat avizul la 19 decembrie 2006. Raportor: dl JANSON.

Comitetul a adoptat la cea de a 432-a sesiune plenară din 17 și 18 ianuarie 2007 (ședința din 17 ianuarie) următorul aviz cu 150 voturi pentru, 1 vot împotriva și 6 abțineri:

1. Concluzii și recomandări

1.1 Sănătatea și securitatea la locul de muncă intră în competența UE. Acest domeniu este esențial pentru o concurență durabilă pe piața internă și pentru o Europă Socială. Nu trebuie să fie posibil ca întreprinderile să utilizeze sănătatea și securitatea lucrătorilor ca factori concurențiali.

1.2 Mai multe directive privind sănătatea și securitatea la locul de muncă stipulează necesitatea întocmirii unui raport, de către statele membre, cu privire la aplicarea practică a respectivelor directive. Dispozițiile actuale stabilesc termene diferite de prezentare la Comisie a rapoartelor naționale privind aplicarea practică a directivelor (la fiecare patru respectiv cinci ani). Aceste dispoziții urmează a fi armonizate și raționalizate prin propunerea actuală, prin stabilirea întocmirii unui raport general, la fiecare cinci ani, pentru toate directivele, privind aplicarea practică.

1.3 Comitetul Economic și Social European salută propunerea Comisiei. Întocmirea rapoartelor necesita, până în prezent, o perioadă de timp considerabilă pentru autoritățile publice naționale iar propunerea reprezintă o evidentă economie de timp și cheltuieli pentru statele membre.

1.4 Prin unificarea termenelor și corelarea tuturor rapoartelor într-un raport general, autoritățile publice naționale capătă o mai bună vedere de ansamblu asupra situației. Prin aceasta se poate reflecta mai bine în raport relația dintre diversele riscuri pentru sănătate, pe care directiva intenționează să le prevină. Elaborarea în mod regulat a rapoartelor privind aplicarea practică a dispozițiilor directivelor în domeniul sănătății și securității lucrătorilor la locul de muncă constituie un sprijin important pentru obținerea unei vederi de ansamblu privind măsurile luate și pentru întocmirea unui bilanț, pe baza căruia să se poată evalua efectul acestor măsuri asupra calității protecției muncii în Uniunea Europeană. Cu toate acestea, CESE consideră că propunerea Comisiei ar trebui să prevadă obligativitatea ca statele membre, înainte de prezentarea raportului, să desfășoare consultări cu partenerii sociali, pentru toate capitolele acestuia, și să ia în considerație punctul de vedere al acestora.

1.5 Propunerea prevede totodată o mai mare transparență, în beneficiul cetățenilor și a părților în cauză, pentru aducerea Europei mai aproape de cetățeni și pentru întărirea democrației.

2. Expunerea de motive

2.1 Rezumatul comunicării comisiei

2.1.1 Propunerea Comisiei are rolul de a simplifica și raționaliza dispozițiile directivelor comunitare privind protecția sănătății și securității lucrătorilor la locul de muncă, prin stabilirea obligativității pentru statele membre și Comisie de a elabora rapoarte cu privire la aplicarea practică a directivelor.

2.1.2 Mai multe directive privind sănătatea și securitatea la locul de muncă stipulează necesitatea întocmirii unui raport, de către statele membre, cu privire la aplicarea practică a respectivelor directive. În plus, dispozițiile actuale ale directivelor stabilesc termene diferite de prezentare la Comisie a rapoartelor naționale privind aplicarea practică (la fiecare patru respectiv cinci ani). Aceste dispoziții urmează a fi armonizate și raționalizate prin prezenta propunere, prin stabilirea întocmirii unui raport general, la fiecare cinci ani, pentru toate directivele, privind aplicarea practică, raport care cuprinde o parte generală cu principiile generale și aspectele comune aplicabile tuturor directivelor, pe de o parte, și capitole specifice privind aspectele tratate de fiecare directivă, pe de altă parte. Primul raport se referă la perioada 2007-2012.

2.1.3 Directiva 89/391/CEE a Consiliului din 12 iunie 1989 privind aplicarea măsurilor de îmbunătățire a securității și sănătății lucrătorilor la locul de muncă ⁽¹⁾ precum și directivele speciale ⁽²⁾, în sensul articolului 16 alineatul (1), prevăd elaborarea de către statele membre a unui raport privind aplicarea în practică, ce constituie o bază pentru raportul elaborat de Comisie. Alte trei directive ⁽³⁾ prevăd de asemenea întocmirea de rapoarte.

2.1.4 Propunerea Comisiei stipulează totodată că trei directive din acest domeniu, care nu prevăd elaborarea de rapoarte de aplicare practică, trebuie incluse de asemenea în procesul de raportare, respectiv: Directiva 83/477/CEE a Consiliului din 19 septembrie 1983 privind protecția lucrătorilor împotriva riscurilor datorate expunerii la azbest la locul de muncă ⁽⁴⁾, Directiva 2000/54/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 18 septembrie 2000 privind protecția lucrătorilor împotriva riscurilor datorate expunerii la agenți biologici la locul de muncă (a șaptea directivă specială în sensul articolului 31 alineatul (1) al Directivei 89/391/CEE) ⁽⁵⁾, precum și Directiva 2004/37/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind protecția lucrătorilor împotriva riscurilor datorate expunerii la agenți cancerigeni sau mutageni la locul de muncă (a șasea directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) al Directivei 89/391/CEE) ⁽⁶⁾.

⁽¹⁾ JO L 183, 29.6.1989, p. 1.

⁽²⁾ Directiva 89/654/CEE a Consiliului din 30 noiembrie 1989 privind cerințele minime de securitate și sănătate la locul de muncă (JO L 393 din 30.12.1989, p. 1), Directiva 89/655/CEE a Consiliului din 30 noiembrie 1989 privind cerințele minime de securitate și sănătate la utilizarea mijloacelor de muncă de către lucrători la locul de muncă (JO L 393 din 30.12.1989, p. 13), Directiva 89/656/CEE a Consiliului din 30 noiembrie 1989 privind cerințele minime de securitate și sănătate la utilizarea echipamentelor de protecție personală de către lucrători la locul de muncă (JO L 393 din 30.12.1989, p. 18), Directiva 90/269/CEE a Consiliului din 29 mai 1990 privind cerințele minime de securitate și sănătate la manevrarea manuală a greutăților care reprezintă pentru lucrători un risc, în special pentru zona lombară (JO L 156 din 21.6.1990, p. 9), Directiva 90/270/CEE a Consiliului din 29 mai 1990 privind cerințele minime de securitate și sănătate la lucrul în fața monitorilor (JO L 156 din 21.6.1990, p. 14), Directiva 92/57/CEE a Consiliului din 24 iunie 1992 privind cerințele minime de securitate și sănătate aplicabile pe șantierelor temporare sau mobile (JO L 245 din 26.8.1992, p. 6), Directiva 92/58/CEE a Consiliului din 24 iunie 1992 privind cerințele minime pentru semnalizarea de securitate și/sau de sănătate la locul de muncă (JO L 245 din 26.8.1992, p. 23), Directiva 92/85/CEE a Consiliului din 19 octombrie 1992 privind aplicarea de măsuri pentru îmbunătățirea securității și sănătății lucrătoarelor gravide, lăuze sau care alăptează la locul de muncă (JO L 348 din 28.11.1992, p. 1), Directiva 92/91/CEE a Consiliului din 3 noiembrie 1992 privind cerințele minime de îmbunătățire a securității și sănătății lucrătorilor din industria extractivă și foraj a minereurilor (JO L 348 din 28.11.1992, p. 9), Directiva 92/104/CEE a Consiliului din 3 decembrie 1992 privind cerințele minime de securitate și sănătate a lucrătorilor din industria extractivă din cariere deschise sau subterane (JO L 404 din 31.12.1992, p. 10), Directiva 93/103/CE a Consiliului din 23 noiembrie 1993 privind cerințele minime pentru securitatea și sănătatea muncii la bordul vaselor de pescuit (JO L 307 din 13.12.1993, p. 1), Directiva 98/24/CE a Consiliului din 7 aprilie 1998 privind protecția sănătății și securității lucrătorilor împotriva riscurilor pe care le constituie agenții chimici la locul de muncă (JO L 131 din 5.5.1998, p. 11), Directiva 1999/92/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 1999 privind cerințele minime de îmbunătățire a protecției sănătății și securității lucrătorilor care ar putea fi expuși la riscul de atmosferă explozivă (JO L 23 din 28.1.2000, p. 57), Directiva 2002/44/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 iunie 2002 privind cerințele minime de securitate și sănătate cu privire la expunerea lucrătorilor la riscuri datorate agenților fizici (vibrații) (JO L 177 din 6.7.2002, p. 13), Directiva 2003/10/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 6 februarie 2003 privind cerințele minime de securitate și sănătate cu privire la expunerea lucrătorilor la riscuri datorate agenților fizici (zgomot) (JO L 42 din 15.2.2003, p. 38), Directiva 2004/40/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind cerințele minime de securitate și sănătate cu privire la expunerea lucrătorilor la riscuri datorate agenților fizici (câmpuri electromagnetice) (JO L 159 din 30.4.2004, p. 1), Directiva 2006/25/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 aprilie 2006 privind cerințele minime de securitate și sănătate cu privire la expunerea lucrătorilor la riscuri datorate agenților fizici (radiații optice artificiale) (JO L 114 din 27.4.2006, p. 38). Trei directive din acest domeniu nu prevăd întocmirea de rapoarte de aplicare practică, respectiv: Directiva 83/477/CEE a Consiliului din 19 septembrie 1983 privind protecția lucrătorilor împotriva riscurilor datorate expunerii la azbest la locul de muncă, Directiva 2000/54/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 18 septembrie 2000 privind protecția lucrătorilor împotriva riscurilor datorate expunerii la agenți biologici la locul de muncă (a șaptea directivă specială în sensul articolului 31 alineatul (1) al Directivei 89/391/CEE), precum și Directiva 2004/37/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind protecția lucrătorilor împotriva riscurilor datorate expunerii la agenți cancerigeni sau mutageni la locul de muncă (a șasea directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) al Directivei 89/391/CEE).

⁽³⁾ Directiva Consiliului 91/383/CEE din 25 iunie 1991 de completare a măsurilor privind îmbunătățirea securității și sănătății muncii lucrătorilor cu un raport de muncă pe durată determinată sau temporar (JO L 206 din 29.7.1991, p. 19), Directiva 92/29/CEE din 31 martie 1992 privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru promovarea unei mai bune asistențe medicale la bordul vaselor (JO L 113 din 30.4.1992, p. 19) și Directiva 94/33/CE din 22 iunie 1994 privind protecția tinerilor la locul de muncă (JO L 216 din 20.8.1994, p. 12).

⁽⁴⁾ JO L 263, 24.9.1983, p. 25.

⁽⁵⁾ JO L 262, 17.10.2000, p. 21.

⁽⁶⁾ JO L 229, 29.6.2004, p. 23.

2.2 *Observații generale*

2.2.1 Sănătatea și securitatea la locul de muncă intră în competența UE. Acest domeniu este esențial pentru o concurență durabilă pe piața internă și pentru o Europă Socială. Nu trebuie să fie posibil ca întreprinderile să utilizeze sănătatea și securitatea lucrătorilor ca factori concurențiali.

2.2.2 CESE salută propunerea Comisiei. Propunerea reprezintă o evidentă economie de timp și cheltuieli pentru statele membre deoarece întocmirea rapoartelor necesita, până în prezent, o perioadă de timp considerabilă pentru autoritățile publice naționale. Datorită termenelor diferite prevăzute de diferitele directive sa întocmesc în prezent, practic în mod continuu, rapoarte de evaluare, astfel încât survin cheltuieli administrative disproporționat de mari.

2.2.3 Prin unificarea termenelor și corelarea tuturor rapoartelor într-un raport general, autoritățile publice naționale capătă o mai bună vedere de ansamblu asupra situației. Prin aceasta se poate reflecta mai bine în raport relația dintre diversele riscuri pentru sănătate, pe care directiva intenționează să le prevină. Multe probleme privind sănătatea și securitatea la locul de muncă sunt legate unele de altele și un raport general poate reflecta mai bine efectele transversale pe care le are respectiva directivă. Elaborarea în mod regulat a rapoartelor privind aplicarea practică a dispozițiilor directivelor în domeniul igienei muncii și securității lucrătorilor la locul de muncă constituie un sprijin important pentru obținerea unei vederi de ansamblu privind măsurile luate și pentru întocmirea unui bilanț, pe baza căruia să se poată evalua efectul acestor măsuri asupra calității protecției muncii în Uniunea Europeană.

2.2.4 Cu toate acestea, CESE consideră că propunerea Comisiei ar trebui să prevadă obligativitatea ca statele membre, înainte de prezentarea raportului, să desfășoare consultări cu partenerii sociali, pentru toate capitolele acestuia, și să ia în considerație punctul de vedere al acestora.

2.2.5 Propunerea prevede totodată o mai mare transparență, în beneficiul cetățenilor și a părților în cauză, pentru aducerea Europei mai aproape de cetățeni și pentru întărirea democrației.

Bruxelles, 17 ianuarie 2007.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Dimitris DIMITRIADIS

Avizul Comitetului Economic și Social European privind Evaluarea realității societății europene de astăzi

(2007/C 93/11)

La 5 octombrie 2006, Comisia a decis să consulte Comitetul Economic și Social European, conform articolului 262 din Tratatul de instituire a Comunității Europene, referitor la *Bilanțul realității societății europene de astăzi*.

Secțiunea pentru ocuparea forței de muncă, afaceri sociale și cetățenie, care a pregătit lucrările Comitetului despre acest subiect, a adoptat avizul la 19 decembrie 2006. Raportor a fost dl. Olsson.

La a 432-a sesiune plenară, desfășurată la 17 și 18 ianuarie 2007 (ședința din 18 ianuarie 2007), Comitetul Economic și Social European a adoptat următorul aviz cu 153 de voturi pentru, 3 împotriva și 6 abțineri.

1. Introducere

1.1 În iunie 2006, Consiliul European a subliniat că este important ca dimensiunea socială să fie adusă mai aproape de cetățeni și a salutat intenția Comisiei Europene de a face un bilanț al realităților sociale din UE. Consiliul a invitat Comisia să publice un raport interimar înainte de summit-ul de primăvară din 2007 ⁽¹⁾.

1.2 În acest context, Comisia Europeană a solicitat un aviz exploratoriu din partea CESE despre cum „se poate face un bilanț al realității societății europene și lansa un program pentru acces și solidaritate, o dimensiune socială în paralel și în strânsă coordonare cu revizuirea pieței unice” ⁽²⁾. Acest aviz tratează primul aspect. Un alt aviz al CESE trece în revistă progresul pieței unice.

1.3 Comisia consideră că „este necesar ca politicile și programele europene de solidaritate să promoveze o calitate mai ridicată a vieții, coeziune socială și să sporească oportunitățile pentru cetățenii europeni de a lucra cu autoritățile naționale, regionale și cu alte autorități la fața locului, precum și cu partenerii sociali, promovând dialogul social și angajând societatea civilă” ⁽³⁾. Bilanțul va examina factorii majori care cauzează transformarea socială și care, de asemenea, servesc drept bază pentru elaborarea politicilor europene pentru deceniul următor în vederea creării unui nou consens asupra provocărilor sociale cu care este confruntată Europa ⁽⁴⁾.

1.4 Inițiativa reflectă la cel mai înalt nivel un interes reînnoit în chestiuni sociale ca urmare a voturilor negative obținute în urma referendumurilor din Franța și Olanda. Președinția britanică a invitat statele membre în octombrie 2005 la un summit special (Hampton Court) dedicat modelului social european. Cancelarii german și austriac au propus includerea unui „capitol social” într-un tratat constituțional reformulat.

⁽¹⁾ Consiliul European iunie 2006, punctul 21.

⁽²⁾ Scrisoare din partea vicepreședintelui Comisiei Europene, dna Wallström, din 5 octombrie 2006.

⁽³⁾ A se vedea scrisoarea ibid și COM(2006) 211 final. Un program al cetățenilor pentru Europa, pag. 4-5.

⁽⁴⁾ A se vedea Programul de lucru al Comisiei Europene COM (2006) 629 final.

1.5 CESE apreciază intențiile Comisiei. Se observă că realizarea unui bilanț al realității societății europene constituie o abordare mai largă decât simpla trecere în revistă a chestiunilor sociale în sensul tradițional. Bilanțul poate fi un instrument important pentru a aduce UE mai aproape de cetățeni și pentru a răspunde așteptărilor acestora legate de ceea ce ar trebui să realizeze politicile europene. Inițiativa poate fi privită și ca un mod de a crea un echilibru între dimensiunea socială și economică a UE.

1.6 CESE subliniază faptul că ideea unui proces de bilanț trebuie să fie precisă în ceea ce privește obiectivele și modalitățile de realizare în timp ale acestuia. Pentru a fi util și a nu rămâne un simplu exercițiu academic, acesta trebuie să aducă valoare adăugată și să fie coerent cu alte politici ale UE, cu acțiuni și dezbateri care tratează realitățile sociale. Bilanțul trebuie, așadar, să se raporteze la Strategia și Agenda socială Lisabona, să evalueze instrumentele politicii sociale ale UE și punerea în aplicare a acestora. Trebuie consacrat un timp suficient acestui bilanț pentru a putea implica societatea civilă organizată la toate nivelurile.

1.7 Acest aviz este o primă contribuție a Comitetului și va fi urmat de alte activități pe parcursul procesului de bilanț.

2. Observații generale

2.1 Realitățile societății europene sunt deja bine documentate de către specialiști, de instituții și organizații ⁽⁵⁾. Ele au fost, de asemenea, inventariate în diversele avize ale CESE pentru a servi drept bază concluziilor și recomandărilor.

Trebuie subliniate aspectele pozitive ale dezvoltării economice și sociale în Europa, acestea fiind factorii principali cărora li se datorează realitățile sociale actuale: o calitate a vieții recunoscută în întreaga lume, longevitate în creștere, noi oportunități economice, mobilitate socială, condiții de muncă mai bune și

⁽⁵⁾ Biroul Consilierilor de Politică Europeană — „think tank-ul” Comisiei Europene — va publica în curând un document care va servi ca document de bază.

niveluri ridicate de educație și bunăstare socială. Cei trezeci de ani dintre 1945-1975, — așa-numiți „cei trezeci de ani glorioși” — au favorizat, în contextul ocupării complete a forței de muncă și al unei protecții sociale cuprinzătoare, construcția unui stat social relativ omogen în Europa, susținând creșterea economică.

2.2 CESE crede cu tărie că aceste aspecte pozitive sunt strâns legate de o combinație de politică economică, ocupare a forței de muncă și politică socială care se întăresc reciproc. CESE subliniază că politica socială ar trebui considerată un factor productiv.

2.3 Cu toate acestea, așa cum a fost cazul în ultimele decenii, societatea europeană se confruntă cu schimbări sociale profunde: ocuparea forței de muncă și piața muncii suferă transformări majore care vor duce la schimbarea rapidă a realităților sociale pentru cei ce nasc. Europa se confruntă cu o schimbare demografică fără precedent. Cauzele ratei scăzute a natalității trebuie analizate mai atent. Experiențele din unele state member arată că o politică bine gândită, care face cu puțință combinarea vieții de familie cu cea profesională printr-un sistem de îngrijire extensivă și eficientă a copiilor și prin măsuri de creștere a ratei de ocupare a femeilor, poate duce la creșterea natalității. Imigrația va fi o componentă cu o importanță crescândă pentru frânarea tendințelor de descreștere a populației. Integrarea imigranților și a minorităților etnice este o provocare importantă.

2.4 Transformările socio-economice reflectate în tranziția către o societatea globală, post-industrială și în curs de îmbătrânire au creat noi oportunități, dar și riscuri sociale noi. Vor fi afectate straturi mai largi ale populației decât în trecut. Capacitatea statului social de a garanta bunăstarea tuturor cetățenilor săi prin politici adecvate și durabile de ocupare a forței de muncă și de protecție socială este subminată. Persistă sărăcia legată în special de riscurile durabile de excludere socială și de nesiguranța locului de muncă care afectează în primul rând femeile, imigranții, tinerii și persoanele necalificate. Această sărăcie crește în anumite zone unde nivelul șomajului rămâne ridicat. Tranziția rapidă la economia bazată pe cunoaștere cauzează perimarea rapidă a competențelor și instabilitatea carierelor profesionale. Flexibilitatea trebuie să fie cuplată cu noi forme de protecție socială, precum și cu politici de ocupare activă și de educație permanentă pentru a contracara riscul de nesiguranță a locului de muncă pe care îl poate genera.

2.5 Noile structuri familiale, stilul de viață, modelele culturale, schimbările demografice, concentrarea urbană, mobilitatea crescută, accesul mai ușor la informație, modelele de consum și comportamentul individual sunt, de asemenea, factori care transformă societatea, iar schimbările de mediu și climatice vor afecta foarte mult într-un mod profund cetățenii și societatea. Trebuie ținut cont atât de atitudinile publicului cât și de opinia publică.

2.6 Progresul economic și social de ansamblu în Europa ascunde deseori diversitatea și inegalitatea realităților sociale existente la toate nivelurile. Totuși, în cadrul unei analize

finale, ceea ce contează este realitatea socială de la fața locului și calitatea vieții fiecărei persoane. Bilanțul realităților sociale trebuie, așadar, să înceapă la nivelul de bază al societății.

2.7 Diversitatea a crescut semnificativ odată cu ultimele două extinderi. Fiecare extindere din trecut a determinat UE să se ocupe de realitățile sociale pentru a facilita procesul de aderare. Multe politici sociale prioritare ale UE trebuie plasate în acest context, spre exemplu protecția socială pentru lucrătorii migranți, coeziunea socială, dialogul social, politica de ocupare a forței de muncă și egalitatea dintre femei și bărbați.

Extinderea aduce provocări majore pentru coeziunea UE, precum și pentru realizarea obiectivelor Strategiei Lisabona, mai ales în domeniul politicilor sociale și ale ocupării forței de muncă. Raportul Kok privind bilanțul intermediar al programului Lisabona atrage atenția asupra faptului că extinderea creează tensiuni în UE care „se vor accentua și mai mult în lipsa unei perspective de convergență”. Politicile de integrare vor trebui să pună accentul în viitor pe dimensiunea socială a UE. Pentru aceasta, este necesar ca în UE să existe condiții de bază macro-economice orientate spre dezvoltare și locuri de muncă.

CESE constată că persistă importante disparități economice și sociale între statele membre. CESE estimează că extinderea nu trebuie percepută ca implicând un risc de reducere a dimensiunii sociale, ci mai degrabă ca o oportunitate de a îmbunătăți condițiile de viață și de muncă nu doar în noile state membre, ci și în întreaga Europă, cu sprijinul unei politici europene mai precise.

2.8 Bilanțul poate fi văzut ca un pas important în concretizarea modelului social european pentru viitor pe baza sugerată într-un aviz adoptat recent de CESE ⁽⁶⁾ un model dinamic, care să răspundă noilor provocări și care să furnizeze ideea unui spațiu al bunăstării, democratic, ecologic, competitiv, bazat pe solidaritate și care să îi includă social pe toți cetățenii.

3. Observații specifice

3.1 Așa cum s-a afirmat mai sus, Comitetul a făcut un bilanț al realităților din societatea europeană în aproape toate sectoarele sociale, nu doar ca răspuns la sesizările ordinare ale Comisiei, dar și prin avizele din proprie inițiativă și avizele exploratorii.

3.2 Avize recente ale CESE tratează de exemplu: cetățenia, ocuparea forței de muncă, condițiile de muncă, educația permanentă, coeziunea socială și teritorială, protecția socială, excluderea socială, persoane cu handicap, egalitatea dintre femei și bărbați, tineret, drepturile copilului, îmbătrânirea, imigrația și

⁽⁶⁾ Avizul CESE din 6.7.2006 privind „Coeziunea socială: concretizarea unui model social european”, raportor: dl. Ehnmark, JO C 309, 16.12.2006.

integrarea, mediul înconjurător și dezvoltarea durabilă, securitatea alimentară și protecția consumatorilor, comunicațiile și transportul, serviciile de interes general, sănătatea publică, precum și Strategia Lisabona care e mult mai cuprinzătoare.

Unele dintre avizele exploratorii și din proprie inițiativă elaborate în ultimul timp sunt foarte relevante pentru acest bilanț ⁽⁷⁾. Se lucrează, de asemenea, la alte avize care vor influența procesul.

3.3 Pentru a evalua realitățile sociale specifice și generale, precum și pentru a măsura eficiența măsurilor politicilor europene, UE trebuie să aibă la dispoziția sa indicatori care să furnizeze o imagine destul de detaliată și de exactă. Pentru a dezvolta „asigurarea protecției sociale”, CESE ⁽⁸⁾ sugerează că ar trebui creați indicatori calitativi și mai preciși ca parte integrantă a procesului de bilanț. CESE își reiterează apelul ca toți actorii implicați să fie invitați să participe la formularea și evaluarea indicatorilor ⁽⁹⁾.

3.4 CESE remarcă lipsa de statistici asupra pieței muncii și migrației, precum și nevoia de date mai cuprinzătoare din perspectiva sexelor și a sărăciei. CESE propune, așadar, să se dea Eurostatului responsabilitatea și resursele pentru a întocmi aceste statistici care să reflecte tendințele sociale ale societății, cu ajutorul Fundației din Dublin pentru o analiză mai calitativă.

⁽⁷⁾ A se vedea următoarele avize CESE:

- 29.9.2005 privind „Sărăcia femeilor în Europa”, raportor dna King (JO C 24, 31.1.2006).
- 16.12.2004 privind „Relațiile dintre generații”, raportor dl. Bloch-Lainé (JO C 157, 28.6.2005).
- 13.9.2006 privind „Imigrația în UE și politicile de integrare: Cooperarea dintre guvernele regionale și locale și organizațiile societății civile”, raportor dl. Pariza Castaños, JO C 318, 23.12.2006.
- 13.9.2006 privind „Participarea societății civile la lupta contra crimei organizate și a terorismului”, raportori dl. Rodríguez García-Caro, dl. Pariza Castaños, dl. Cabra de Luna, JO C 318, 23.12.2006.
- 14.9.2006 privind „Pentru o cetățenie europeană efectivă și mai vizibilă”, raportor dl. Vever, JO C 318, 23.12.2006.
- 9.2.2005 privind „Politica ocupării forței de muncă: rolul EESC în urma extinderii UE și din punctul de vedere al procesului Lisabona”, raportor dl. Greif (JO C 221, 8.9.2005).
- 7.6.2004 privind „Mutațiile industriale și coeziunea economică, socială și teritorială”, raportor dl. Leirião și co-raportor dl. Cué.
- 14.7.2005 privind „Amploarea și efectele delocalizării întreprinderilor”, raportor dl. Rodríguez García-Caro și co-raportor dl. Nusser, JO C 294, 25.11.2005.
- 17.5.2006 privind „Flexicurity: Cazul Danemarcei”, raportor dl. Vium, JO C 195, 18.8.2006.
- 31.3.2004 privind „Dimensiunea socială a culturii”, raportor dl. Le Scornet (JO C 112, 30.4.2004).
- 16.3.2006 privind „Violența domestică contra femeilor”, raportor dna Heinisch (JO C 110, 9.5.2006).
- 14.9.2006 privind „A face față provocărilor schimbării climatului — Rolul societății civile”, raportor dl. Ehnmark, JO C 318, 23.12.2006.

⁽⁸⁾ A se vedea avizul CESE din 13.7.2005 privind „Comunicarea Comisiei privind Agenda socială”, raportor: dna Engelen-Kefer (JO C 294, 25.11.2005).

⁽⁹⁾ Avizul CESE asupra indicatorilor sociali (aviz din proprie inițiativă), raportor dna Giacomina Cassina (JO C 221, 19.9.2002).

4. Un nou consens asupra provocărilor sociale cu care se confruntă Europa — câteva linii directoare

Implicarea necesară a societății civile organizate

4.1 CESE subliniază faptul că un bilanț al realităților sociale în vederea creării unui nou consens trebuie să fie bazat pe un proces care implică societatea civilă organizată la toate nivelurile într-o abordare de jos în sus. Trebuie consacrat timpul necesar acestui bilanț pentru a se putea ajunge cu adevărat la cetățeni și organizațiile acestora. Altfel, există riscul ca el să devină doar o consultare superficială la nivel înalt între experți.

4.2 Deoarece bilanțul realităților sociale trebuie să fie realizat la nivelul cel mai de jos, partenerilor sociali și altor actori afectați, împreună cu autoritățile locale, le revine un rol important în a identifica și în a defini problemele și nevoile sociale care apar. Experiența împărtășită poate fi utilizată pentru a mobiliza întreprinderile și cetățenii în acțiunile locale și va servi, de asemenea, unui bilanț mai sistematic care va avea loc la nivel național și european.

4.3 Pentru a promova o abordare de jos în sus și metode „adevate”, CESE consideră că organizarea de bilanțuri la nivel național și regional ar trebui sprijinită financiar de către Comisia Europeană, care să ofere și ajutor logistic pentru ca procesul de bilanț să poată fi lansat. Este de asemenea important să fie dezvoltate noi metode și să fie transmisă experiența practică despre cum ar putea fi implicați toți actorii afectați.

4.4 O abordare de jos în sus a bilanțului realităților sociale trebuie să fie definită de către participanții înșiși. Nu pot exista nici un fel de restricții ale dezbaterii. Totuși, fiind de acord cu Comisia, CESE recomandă să fie luate în considerare anumite teme transversale precum egalitatea șanselor și nediscriminarea, drepturile sociale și accesul la serviciile de interes general, precum și legăturile dintre dimensiunea economică și socială ⁽¹⁰⁾.

4.5 Guvernele naționale trebuie să ia în serios acest proces și să permită ca bilanțul și concluziile sale să aibă un efect asupra programelor naționale de reformă ale Strategiei Lisabona și asupra altor politici.

4.6 CESE poate juca un rol activ atât la nivel național cât și la nivel european prin membrii săi și organizațiile pe care le reprezintă. Ar trebui să fie mobilizate de asemenea consiliile economice și sociale și alte organe similare din țările în care acestea există.

4.7 La nivel european, CESE poate organiza un forum al actorilor afectați, în cooperare cu Comisia, atât la începutul procesului pentru a elabora o foaie de parcurs a acțiunilor de întreprins, cât și cu rol de monitorizare atunci când procesul se apropie de sfârșit. Comitetul își propune să asociez Grupul de Legătură activităților sale din acest domeniu ⁽¹¹⁾.

⁽¹⁰⁾ Procesul de bilanț va avea loc în 2007, Anul european pentru egalitatea șanselor.

⁽¹¹⁾ Grupul de legătură cu organizațiile și rețelele societății civile europene este atât un organ de legătură cât și o structură pentru dialog politic între CESE și aceste organizații și rețele.

5. Un nou program de acțiune socială

5.1 Nu se poate face acest bilanț fără a lua în considerare, în același timp, diferitele metode și instrumente ale politicii sociale ale UE și eficiența acestora în a răspunde noilor provocări sociale. Trebuie găsit un echilibru corect între demarcarea și complementaritatea competențelor UE și ale statelor membre și între utilizarea acțiunilor legislative europene și a Metodei Deschise de Coordonare (MDC). În același timp, este necesară implementarea acquis-ului comunitar existent.

5.2 Instrumentele actuale ale UE trebuie analizate, pentru a determina eficiența lor, inclusiv prin prisma scenariului ipotetic al erodării politicilor sociale ale UE și a acquis-ului social. Președinția finlandeză a organizat în noiembrie 2006 o conferință pe tema „Europenizarea protecției sociale”, ale cărei concluzii au fost că dimensiunea europeană a politicilor sociale ar trebui dezvoltată în continuare cu o utilizare mai bună a MDC.

5.3 Există îndoieli despre eficiența MDC întrucât nu există un angajament real din partea multor guverne. Prin intermediul procesului de bilanț trebuie analizate modalitățile de a întări MDC astfel încât aceasta să joace un rol decisiv în atingerea obiectivelor Strategiei Lisabona.

5.4 Diversitatea și prioritățile naționale limitează sfera legislației sociale la nivelul UE. Cu toate acestea, rezultatele procesului de bilanț trebuie evaluate în raport cu nevoia de a iniția, modifica sau simplifica legislația. Acțiuni legislative adecvate pot fi necesare atunci când diferențele foarte mari împiedică performanța economică și devin o sursă de relații încordate între statele membre.

5.5 CESE subliniază rolul specific și important al dialogului social la toate nivelurile atât pentru bilanțul realităților sociale cât și pentru luarea de inițiative cu scopul de a găsi soluții la provocările întâlnite. La nivel european, dialogul social bazat pe Tratat ar trebui exploatat într-un mod complet. Comitetul sprijină programul de trei ani al partenerilor sociali europeni și observă cu satisfacție că UE sprijină dialogul social în noile state membre.

5.6 Ar trebui întărită participarea altor organizații reprezentative ale societății civile în elaborarea politicilor europene. Aceste organizații sunt active în toate sferile și la toate nivelurile societății pentru a permite cetățenilor să se exprime și pentru a-i mobiliza la acțiuni colective pentru îmbunătățirea condițiilor de viață. Rolul lor atât în realizarea bilanțului cât și în guvernarea politicilor sociale ar trebui recunoscut. În plus, rolul economiei sociale de a organiza producția și serviciile într-un mod care răspunde nevoilor cetățenilor și de a îmbunătăți condițiile lor de viață trebuie promovat mai bine.

5.7 CESE sugerează ca atunci când se face rezumatul procesului de bilanț, Comisia Europeană să organizeze un „summit al cetățenilor” despre realitățile sociale cu reprezentarea tuturor actorilor afectați. Comisia joacă un rol decisiv în identificarea acelor realități sociale care sunt cel mai bine tratate la nivelul UE. Societatea civilă organizată, parlamentele naționale și autoritățile regionale ar trebui invitate să-și formuleze propriile lor propuneri. Ca o continuare, CESE sugerează organizarea unui al doilea Consiliu European special dedicat modelului social european (Hampton Court 2).

5.8 Pentru a pune baza unui nou consens asupra provocărilor sociale cu care se confruntă Europa, un nou „program social de acțiune” poate fi elaborat, ținându-se cont atât de realitățile economice, cât și de necesitățile sociale. Comitetul dorește să atragă atenția asupra faptului că introducerea strategiei pieței unice „1992” în anii 1980 a fost însoțită de un astfel de program și Comisia cere acum „o dimensiune socială în paralel și într-o strânsă coordonare cu bilanțul pieței unice”.

5.9 Programul ar trebui să se bazeze pe valori comune, pe o puternică afirmare a legăturii dintre progresul social și economic și pe o (re)definire a liantului societății europene care unește atât cetățenii cât și statele membre creând un nivel înalt de capital social. Ar trebui să fie însoțit de obiective precise și concrete care să reunească diferiții actori, să reflecte utilizarea eficientă a instrumentelor UE existente, să permită abordarea nevoilor și așteptărilor sociale atât la nivelul UE, cât și cel național, în contextul globalizării și în cadrul mai larg al acquis-ului social european.

Bruxelles, 18 ianuarie 2007.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Dimitrios DIMITRIADIS